

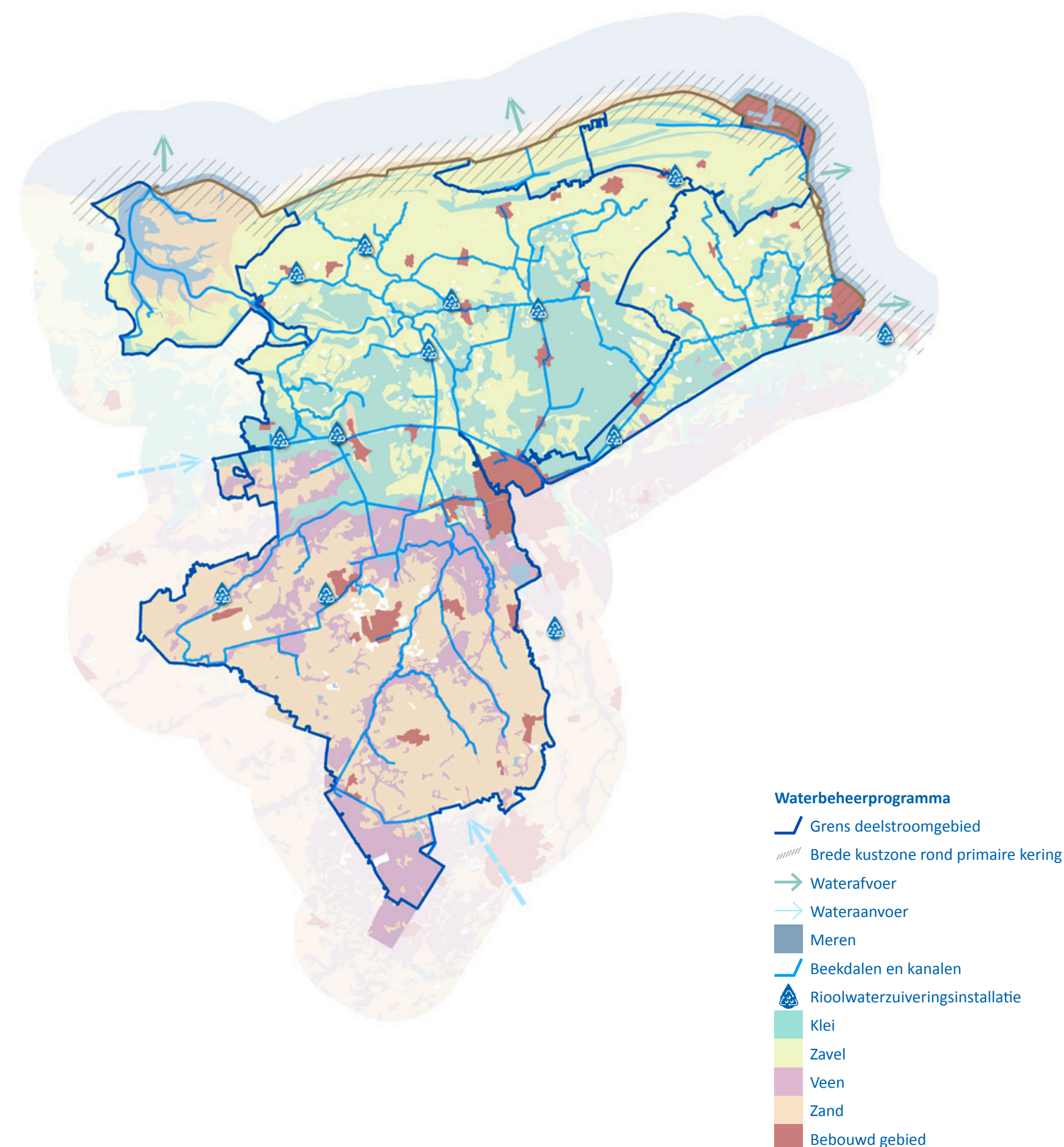
Waterbeheer programma 2022-2027

Blauw Omgevingsprogramma

Waterbeheer- programma in een notendop

Waterschap Noorderzijlvest presenteert met dit Waterbeheerprogramma 2022-2027 zowel ambitieuze als voor ons waterschap passende en behapbare plannen voor de komende zes jaar. We hebben samen met onze omgeving op een rij gezet wat noodzakelijk en wenselijk is om in gang te zetten. We hebben dat nadrukkelijk gedaan met oog en oor voor wat onze organisatie aankan en wat we kunnen betalen met een gemiddelde stijging van ons belastingtarief van ongeveer 4%. Deze gemiddelde stijging loopt in de pas met de ontwikkeling van de waterschapsbelasting in de rest van het land. Met behoedzaam prioriteren ligt er een programma met een gemiddeld investeringsvolume van € 50 miljoen per jaar met een gelijkblijvend schuldenplafond tussen € 250 en € 300 miljoen.

Focus op onderzoek om richting te bepalen

We hebben geconstateerd dat we nog veel meer moeten weten voordat we keuzes kunnen maken om ons werk op de langere termijn, ook na de looptijd van dit WBP, toekomstbestendig te houden. Daarom kondigen we in dit programma op veel onderwerpen eigen onderzoek en visievorming aan om verstandige stappen te kunnen zetten in het vervolg. Dat is verweven in alle uitdagingen en programmaonderdelen die zijn opgeschreven. Voor de volledigheid zetten we de inzet van Noorderzijlvest op een rij:

- Eigen onderzoek naar een veilige, brede kustzone met aandacht voor nieuwe dijkconcepten, zoetwaterstrategie en verziltingsstrategie. Om de omvang van verzilting in beeld te krijgen, starten we het project 'Freshem' samen met provincies, collega waterschappen en drinkwaterbedrijven;
- Onderzoek naar uitstromen stoffen naar Waddenzee en mogelijkheden om soorten (macrofauna) te herintroduceren;
- Onderzoek naar wegpompen zoutwater uit en kwelderontwikkeling in Emmapolder;
- Eigen onderzoek naar golfbelasting op de kering in Eems-Dollard;
- Eigen onderzoek of en waar we onze dijken willen inzetten voor opwekking duurzame energie (zon en wind);
- Eigen onderzoek naar meer water vasthouden op de hoge zandgronden in Drenthe en de effecten en kansen voor ander grondgebruik in dit gebied;
- Eigen onderzoek om een helder en eenduidig beeld van de grenzen van ons watersysteem te krijgen, wat het systeem aankan en wat we bespreekbaar willen maken. We willen inzicht in (on)mogelijkheden voor bestaand en nieuw grondgebruik. We hebben hierin aandacht voor nieuwe (grote) watervragers.
- Aansluiten bij het proces dat de provincie Groningen trekt voor onderzoek naar het voorkomen van maaiveldaling door veenoxidatie. Wij maken hierin de koppeling met water bergen, water vasthouden en duurzaamheid.
- We ontwikkelen een strategie om ons waterbeheer aan te passen aan klimaatscenario's 2023 om 'klimaatklaar' te blijven.

- Het volgen van ontwikkelingen rondom 'opkomende stoffen' en eigen noodzakelijke inzet van Noorderzijlvest bepalen;
- Eigen onderzoek naar het ontwikkelen van bedrijfsmatige neventaken waarvan de risico's te overzien zijn. Deze neventaken kunnen zich richten op het winnen van grondstoffen, duurzame energie en het leveren van water als bron voor hergebruik.
- Onderzoek naar de mogelijkheden voor ecosysteemdiensten vanuit onze zuiveringen;
- Het ontwikkelen van visie en het ontwerpen van structuur voor digitale ontwikkelingen die effect hebben op de hele organisatie;
- Onderzoek naar en inzet op hergebruik effluent voor industriewater;
- Eigen onderzoek naar effect toenemende onttrekkingen grondwater;
- Met (hitte)stresstesten en risicodialogen krijgen we inzicht in knelpunten bij wateroverlast, hittestress en droogte en bepalen we onze inzet;
- Het maken van routekaarten maken per zuiveringskring voor een helder toekomstbeeld van elke zuivering en de relatie met de omgeving;
- Het inventariseren van immaterieel erfgoed.

Naast al deze te onderzoeken onderwerpen is er uiteraard genoeg concreets uit te voeren. Dat is ook terug te lezen in dit programma. Sommige aspecten komen vaker dan één keer terug in het programma. Dat is vooral bedoeld om de samenhang tussen alle onderdelen te duiden. Dit Waterbeheerprogramma biedt een zo integraal mogelijk beeld van onze inzet tussen 2022 en 2027.

Het dagelijks bestuur van Waterschap Noorderzijlvest,
Bert Middel, dijkgraaf
Eisse Luitjens
Annette van Velde
Herman Beerda
Bas Tammes, secretaris-directeur

Ons werk van de toekomst

Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

**Blauwe
Omgevingsvisie**

**Waterbeheer-
programma**

**Noorderzijvest
in cijfers**

Deelgebieden

Beheer & Onderhoud

Samenwerking

Calamiteiten

**Klimaatklaar
blijven**

**Natuurlijker
watersysteem**

**Ruimtelijke
ontwikkelingen**

Duurzaamheid

Anders werken

**Veilig leven
met water**

**Voldoende en
gezond water**

Gezuiverd water

Mens en water

**Noordelijke
kuststrook**

Mareng gebied

Lauwersmeer

**Zuidelijk
Westerkwartier
en benedenlopen**

**Drents plateau
met beekdalen**

Steden en dorpen

Financiële kaders

**Bijlage 1
Begrippenlijst**

**Bijlage 2
Beleidskaders**

**Bijlage 3
Blauwe
omgevingsvisie**

**Bijlage 4
KRW-maatregelen**

De Blauwe Omgevingsvisie (kortweg BOVi) is een strategische visie voor de langere termijn. In de BOVi richten we ons op een toekomstbestendig ingericht werkgebied.

Een "hands on" werkgebied Noorderzijlvest voor ons allemaal maken we met

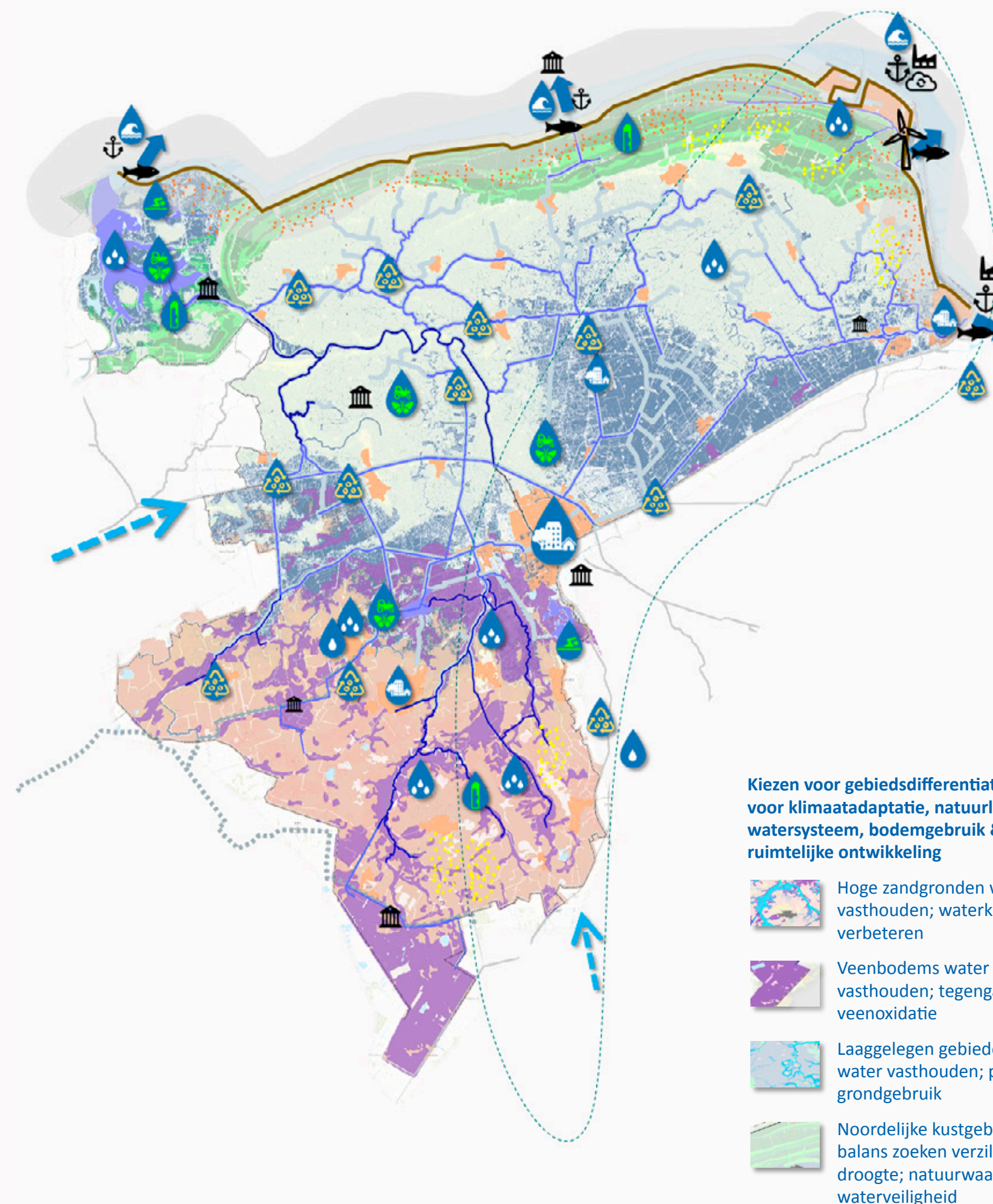
- robuust werk aan water
- met maatwerk
- met elkaar

1. Samen blijven we klimaatklaar

- Zorgen voor robuust waterbeheer
- Ontwikkelen van brede kustzone voor waterveiligheid
- Onderzoeken veiligstellen buitendijkse gebieden
- Waarborgen (waterkwaliteit) waterafvoer op zee
- Inzetten op klimaatadaptieve steden en dorpen
- (Grootschalig) water vasthouden natte tijden & droge tijden

2. Ons watersysteem wordt meer natuurlijk

- Blauw-groen-bruine ondergrond als basis;
Gezond watersysteem doorontwikkelen; functie volgt bodem
- Gesprek voeren over grondgebruik als grens functioneren watersysteem in zicht is
- Toekomstbestendige landbouw, natuur, biodiversiteit faciliteren vanuit een robuust watersysteem
- Aanvoeren zoetwater; gebiedsvreemd water beperken;
heroverwegen mate doorspoeling tegen verzilting
- Waterkwaliteit voor recreatie bevorderen
- Waterbeleving, waterbewustzijn en volksgezondheid bevorderen

3. We faciliteren onze partners in ruimtelijke ontwikkeling

Versterken economisch groeipotentieel gecombineerd met wateropgaven: Groningen NOVi gebied, Regio Groningen Assen; Energyport

Waarderen van ruimtelijke kwaliteit & cultuurhistorie, cultuurlandschappen
Gastheer zijn voor recreanten

4. We werken mee aan een volhoudbare wereld

Samen werken met duurzame partners

Reductie uitstoot broeikasgassen in activiteiten

Dubbelgebruik assets voor energieopwekking

- Water-, Energie- en grondstoffenfabrieken

Bijdragen aan ontwikkeling van (water) systeemdiensten

Circulariteit in werken, beheer en onderhoud

5. We zijn een gewaardeerde (beleids)partner

Waarde toevoegen door samenwerking

Agenderen, signaleren, inspelen op ontwikkelingen

Implementeren omgevingswet

We kennen ons watersysteem en gebied

6. We zijn een maatschappelijk verantwoordelijke overheid

Werken aan adaptief deltamanagement

Zorgen voor duurzame oplossingen, kwaliteit verbeteren, kwetsbaarheden verminderen

Digitaal transformeren

Opstellen als proactieve, ondernemende overheid

Waterbeheerprogramma

Ons werk van de toekomst

Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

Wat is een waterbeheerprogramma?

Iedere zes jaar maken waterschappen een waterbeheerprogramma. Daarin staat aan welke doelen we werken en welke maatregelen op hoofdlijnen nodig zijn voor het watersysteem, de waterkeringen en de waterketen. Dit programma loopt van 2022 tot en met 2027.

We geven aan wat onze doelen zijn, hoe we onze doelen willen bereiken, waarom we dit doen én met wie we samenwerken. Veel van wát we gaan doen ligt wettelijk vast. Over de vraag hóe we ons werk doen, hebben we richting gegeven door in gesprek te gaan met bewoners en partners.

Dit programma leest anders dan anders. Elk onderdeel, over een programmaonderdeel óf juist over ons werk in een specifiek gebied is afzonderlijk te lezen. Er is geen vaste volgorde. Dat betekent wel dat er herhalingen voorbij komen. We hopen dat de lezer dat vooral ervaart als een consequent, en consistent geheel.

We hebben ons programma vier belangrijke elementen meegegeven. Dat helpt bij het integraal benaderen van het werk dat ons te doen staat:

Waterbeheer

We vertellen meer over ons waterschap en het beheer en onderhoud dat wij uitvoeren. We beschrijven de verschillende gebieden in ons werkgebied. De samenwerking met onze omgeving hoort hier nadrukkelijk bij.

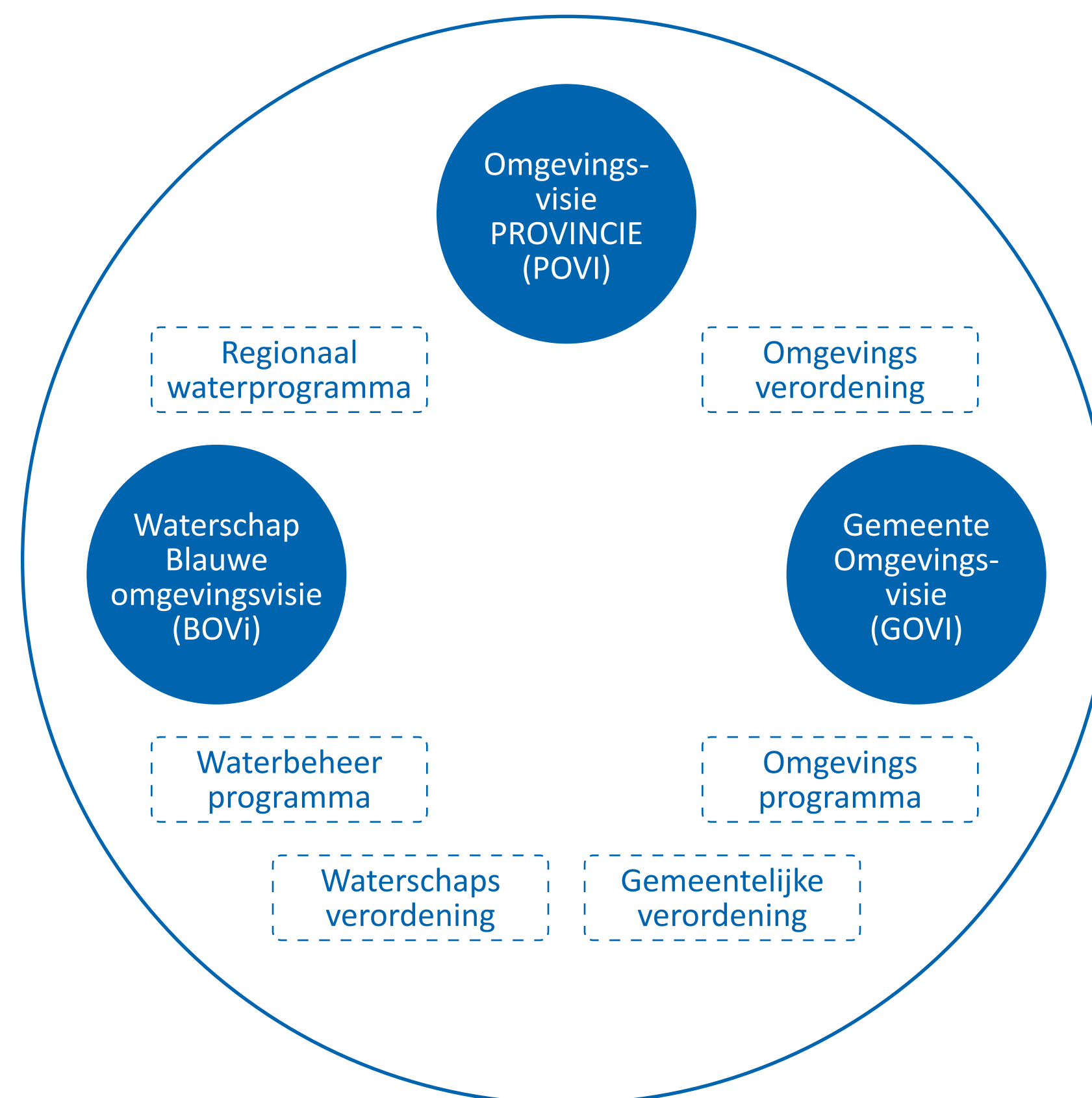
Uitdagingen

Onze Blauwe Omgevingsvisie geeft inzicht in de opgaven voor de langere termijn. In het waterbeheerprogramma vatten we de uitdagingen samen waar we de komende zes jaar handen en voeten willen geven.

Gebieden

We werken in een gebied met uiteenlopende natuurlijke, ruimtelijke, economische en ecologische omstandigheden. Daarom beschrijven we deze gebieden en de specifieke opgaven die om onze aandacht vragen.

Regionaal waterbeheer

Koers houden

Onze organisatie moet koers kunnen houden op wat we willen realiseren. Daarom geven we telkens aan welke beleidskaders gelden en wat we op onderdelen nieuw willen ontwikkelen.

Programma's

Naast deze vier belangrijke elementen, is ons werk ook – traditioneel – verdeeld in vier programma's. Deze indeling sluit weer aan op onze jaarlijkse planning en controlcyclus. De vier programma's zijn:

- Veilig leven met water
- Voldoende en gezond water
- Gezuiverd water
- Voor mens en water

Zo zijn onze doelen en maatregelen vanuit verschillende invalshoeken beschreven:

- beheer en onderhoud
- alle uitdagingen op een rij
- de opgaven in de verschillende deelgebieden
- de programma's die aansluiten op de planning en controlcyclus van het waterschap.

Hoe is het programma tot stand gekomen?

Bepalen wat we de komende jaren gaan doen, kunnen en willen we niet alleen. Aandacht voor de omgeving waarin we werken wordt nog belangrijker dan het de afgelopen jaren al was. Daarom hebben we partners, inwoners en belangenorganisaties gevraagd mee te denken over de juiste focus van doelen en maatregelen in dit waterbeheerprogramma. We organiseerden drie livestreams over ons werk van de toekomst, hadden daarna verdiepende gesprekken met de omgeving en onze partners én we bouwden nog een informele consultatieronde in. Daarna volgde het formeel ter inzage leggen van het concept waterbeheerprogramma. Met deze inspanningen bereikten we ongeveer 300 mensen die het proces tenminste hebben gevolgd of er actief aan bij hebben gedragen. Ze deden dat in hun hoedanigheid als inwoner of professioneel betrokkene.

Bij de uitvoering van het programma vragen wij belanghebbenden opnieuw om mee te denken en mee te doen.

Ons werk van de toekomst

Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

144.000 ha
(= 1440 km²) beheergebied

-2.00 NAP
laagste punt in ons gebied

+13.00 NAP
hoogste punt in ons gebied

69 km
primaire waterkeringen

365 km
persleidingen

2.240 km
primaire watergangen

1.360 km
sloten onder schouw

3.004 ha
waterbergingsgebieden

264
gemalen in oppervlaktewater

113
rioolgemalen in ons beheer

1.461
Stuwen

18
sluizen

465
inlaten

13
rioolwaterzuiveringsinstallaties

49.000.000 m³
(= 49 miljard liter) gezuiverd water per jaar

410.750
vervuilingseenheden

383.158
inwoners

11
gemeenten

3
provincies

4
collega waterbeheerders
3 buurwaterschappen én Rijkswaterstaat

299,3
formatieplaatsen (= 313 medewerkers)

23
algemeen bestuursleden

Ons werkgebied is heel divers: van Waddenzee tot Drentse Aa, van Delfzijl tot Smilde, van Stad tot Lauwersmeer, van de noordelijke klei langs de kust met daarachter laaggelegen polders tot de veel hoger gelegen zuidelijke zandgronden in de kop van Drenthe en van Drentse beekdalen tot Groningse maren en diepen. Elk gebied heeft eigen specifieke kenmerken en daarmee ook eigen opgaven. Dat vraagt maatwerk.

1 Lauwersmeer

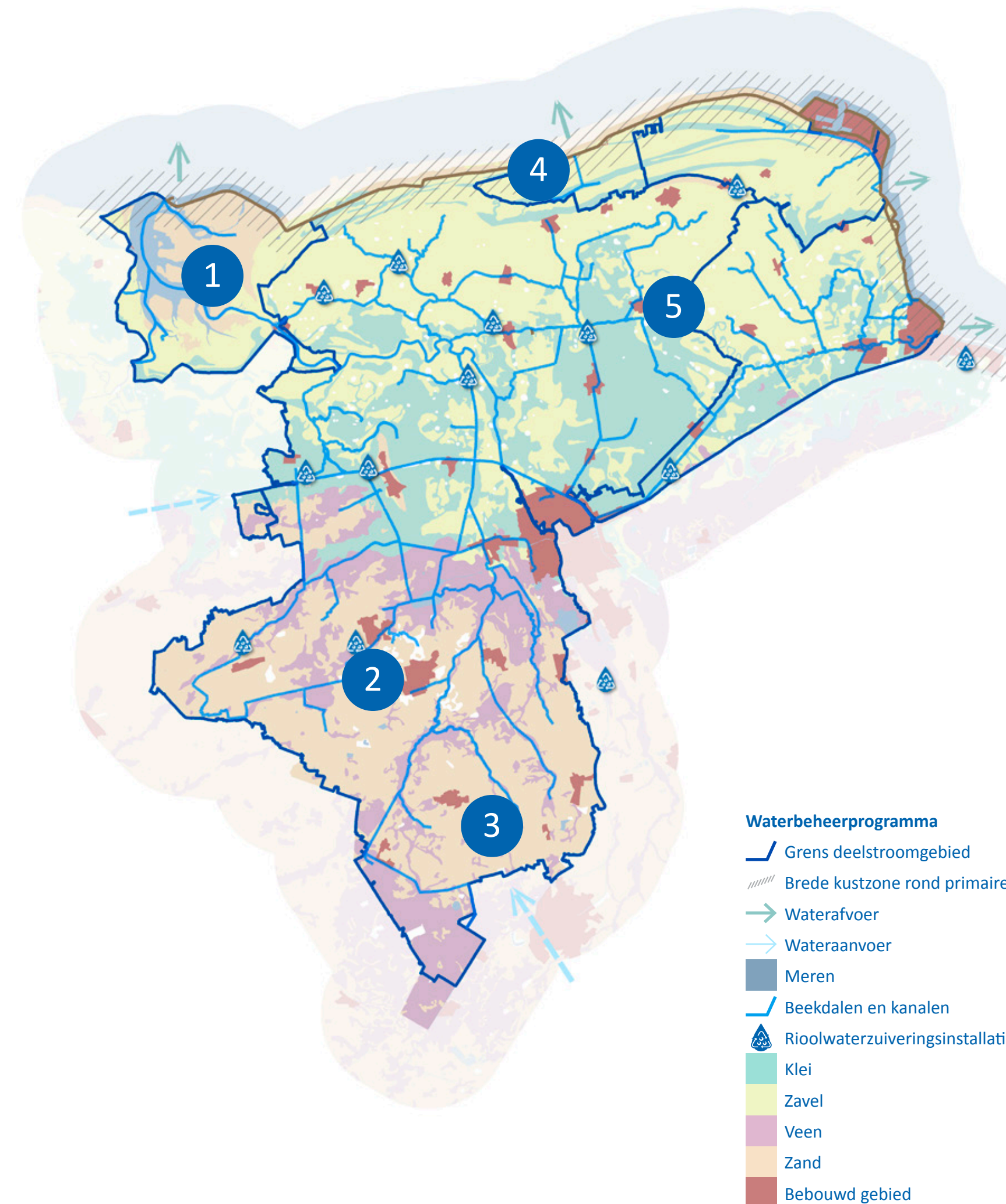
Het gebied is voormalig Lauwerszeegebied. Het heeft met name brak oppervlaktewater en ligt ongeveer op NAP. De bodem bestaat uit zand en klei. Het gebied heeft een grote waarde voor natuur en is beschermd (Natura2000). In het gebied wordt veel gerecreëerd en de grond om het meer wordt gebruikt voor landbouw. Het overgrote deel van het water uit ons werkgebied stroomt af richting het Lauwersmeer. Hier wordt het water tijdelijk geborgen tot het via de Cleveringsluizen op de Waddenzee kan worden gespuid.

2 Zuidelijk Westerkwartier en benedenlopen beekdalen

De grond bestaat uit zand, veen en klei. In het gebied bevindt zich natuur en landbouw met verschillende woonkernen. Rondom het Leekstermeer en de Onlanden wordt veel gerecreëerd. Door dit gebied stroomt water door de benedenlopen van de beken vanaf het Drents plateau. Om het water in natte tijden op te vangen zijn en worden waterbergingsgebieden aangelegd. Daar wordt teveel water tijdelijk geparkeerd om later langzaam af te kunnen voeren. Zo wordt wateroverlast verderop in ons werkgebied voorkomen. Uitdroging van de veenlagen in het gebied zorgt voor bodemdaling. In het gebied staan meerdere rioolwaterzuiveringen.

3 Drents plateau met beekdalen

Het Drents plateau ligt hoog boven zeeniveau (tot +13m NAP) en de grond bestaat grotendeels uit zand en veen. Op het plateau ontspringen verschillende beken die door hun beekdal afstromen richting Lauwersmeer. De gronden worden gebruikt voor landbouw, met verschillende woonkernen en natuurgebieden. In het gebied staat één rioolwaterzuivering.

4 Noordelijke kuststrook

De zeedijk (primaire kering) beschermt het achterland tegen de zee. De noordelijke kuststrook ligt hoger dan het verder landinwaarts liggende Marengedebied en wordt voornamelijk gebruikt voor hoogwaardige landbouw. Daarnaast heeft het gebied verschillende cultuurhistorische elementen en landschappelijke waarden. De Waddenzee buitendijks heeft een grote waarde voor natuur en is beschermd (Natura2000 gebied en Unesco werelderfgoed). Bij Eemshaven en Delfzijl bevindt zich een groot industriegebied buiten de primaire kering.

5 Marengedebied

Het marengedebied ligt onder zeeniveau (tot -2 m NAP). Het water wordt vanuit de polders met gemalen gepompt op de boezemwatergangen. De polders worden beschermd door kades (regionale keringen). De bodem daalt vanwege de aardgaswinning, vooral in het oostelijk deel, en het waterbeheer is en wordt hierop aangepast. Het gebied is grotendeels in gebruik als landbouwgebied, met kleinere woonkernen. De watergangen worden gebruikt voor beroeps- en recreatievaart. In het gebied staan meerdere afvalwaterzuiveringen.

Steden & dorpen

De steden en dorpen verspreid over ons beheergebied hebben een aparte plek. Van oudsher liggen ze vaak wat hoger in het landschap. Bijvoorbeeld op wierden ter bescherming tegen overstromingen. Nieuwbouwwijken daar n tegen liggen vaak op laaggelegen voormalige weilanden,. Dit kan leiden tot wateroverlast. De stad Groningen met haar eigen dynamiek contrasteert van oudsher met het omliggende landelijk gebied. Middelgrote kernen zijn Delfzijl, Appingedam, Winsum, Bedum, Eelde, Roden, Leek en Zuidhorn.

Met beheer en onderhoud in het watersysteem en in de waterketen zorgen we voor voldoende water in elk seizoen, voor schoon water en houden we de dijken en kades op orde. In het uitvoeren van deze kerntaken zien we veranderingen op ons af komen.

Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

We werken gebiedsgericht. Dat betekent dat we in geen geval nog plannen maken van achter ons bureau. Hoewel het watersysteem complex werkt en belangen soms botsen: de kennis in het gebied over het gebied moeten we gebruiken. We willen dat plannen aansluiten bij de opgaven in een specifiek gebied. De manier waarop de omgeving meedenkt en werkt, kan per situatie verschillen. Soms is er nog helemaal geen plan of voorstel. Soms zijn er wél kaders waaraan we moeten voldoen en weten we nog niet h e we dat gaan doen. Soms hebben we al wel voorstellen bedacht die we graag willen toetsen. Naar dit laatste gaat onze voorkeur niet uit: het liefst werken we zo vroeg mogelijk samen met de mensen in het gebied.

Ons waterbeheer verandert. We werken in toenemende mate integraler. Dat betekent dat de toestand van het watersysteem steeds minder vaak bepaald wordt op basis van  en los thema. We zoeken nadrukkelijker de samenhang in belangrijke elementen van ons werk zoals de ecologische toestand van het water, waterveiligheid en droge voeten, droogte en verzilting.

Onze bedrijfsvoering verbetert met meer geautomatiseerde aansturing van assets mits het om effici ente, doelmatige en kosteneffectieve investeringen gaat. Het doel is  n het aansturen van de waterstanden en peilen  n aspecten zoals energie, waterkwaliteit en water inlaten slim te combineren. Zo wordt het watersysteem uiteindelijk effectiever en kostenbewust aangestuurd. Daarvoor hebben we in toenemende mate de juiste (satelliet)data en modellen nodig.

Foto links: Rioolwaterzuiveringinstallatie Garmerwolde

Ons onderhoud voeren we robuust en groener uit. Dat betekent:

- Er is telkens een afweging nodig tussen enerzijds altijd voldoende water af- en aan kunnen voeren en anderzijds zo weinig mogelijk (dus extensief) onderhoud plegen om de biodiversiteit in en langs watergangen te vergroten. Die afweging maken we de komende jaren nadrukkelijker.
- We zien dat natuurvriendelijke oevers en vispassages na de aanleg meer onderhoud nodig hebben. Daar investeren we in.
- We kijken naar mogelijkheden van extensief onderhoud op de keringen. Dat draagt bij aan meer biodiversiteit.
- We vergroten de inspanning voor het bestrijden van exoten. Daar waar de grote waternevel al voorkomt, blijven we de plant verwijderen. Het doel is om het gebied waarin exoten voorkomen niet groter te laten worden.
- Werken op smalle maaipaden met het vaak wat grotere materieel van het waterschap is niet zonder risico voor onze mensen. Daarin willen we op termijn voldoende veilige maatregelen voor nemen. In deze periode maken we daarmee een begin.
- We brengen de basis van ons werk op orde met behulp van (lopende of nieuwe) onderhoudsprogramma's voor onder andere bruggen, sluizen, gemalen, stuwen en inlaten, persleidingen, keringen en oeververdedigingswerken. We brengen daarnaast de onderhoudslegger op orde.
- We werken in toenemende mate met data, zoals met maaikaartenbeheer. Vanaf heden werken we met data via een app vanaf ons materieel. Zo kunnen we zien waar wanneer gemaaid wordt en of dat volgens afspraak gebeurt. Deze data helpen om het maaierwerk nog efficiënter uit te voeren.
- De schouw van sloten voeren we steeds digitaler uit met de inzet van drones en satellietbeelden.

Wat zijn de kaders?

- Waterwet (vanaf 2022 de Omgevingswet), Wet natuurbescherming
- Waterschapsverordening (legger & keur)
- Gedragscode natuurbescherming voor waterschappen, Visie biodiversiteit
- Nieuwe klimaatscenario's
- Nationaal Water Programma -> Nationaal Deltaprogramma

Met welke partners?

In ons gebied werken we samen met bewoners, agrariërs, terrein beherende (natuur)organisaties, gemeenten en provincies. We werken buiten ons werkgebied samen met collega waterbeheerders zoals de buurwaterschappen en Rijkswaterstaat in het IJsselmeergebied.

Foto links: Het boezemgemaal De Waterwolf

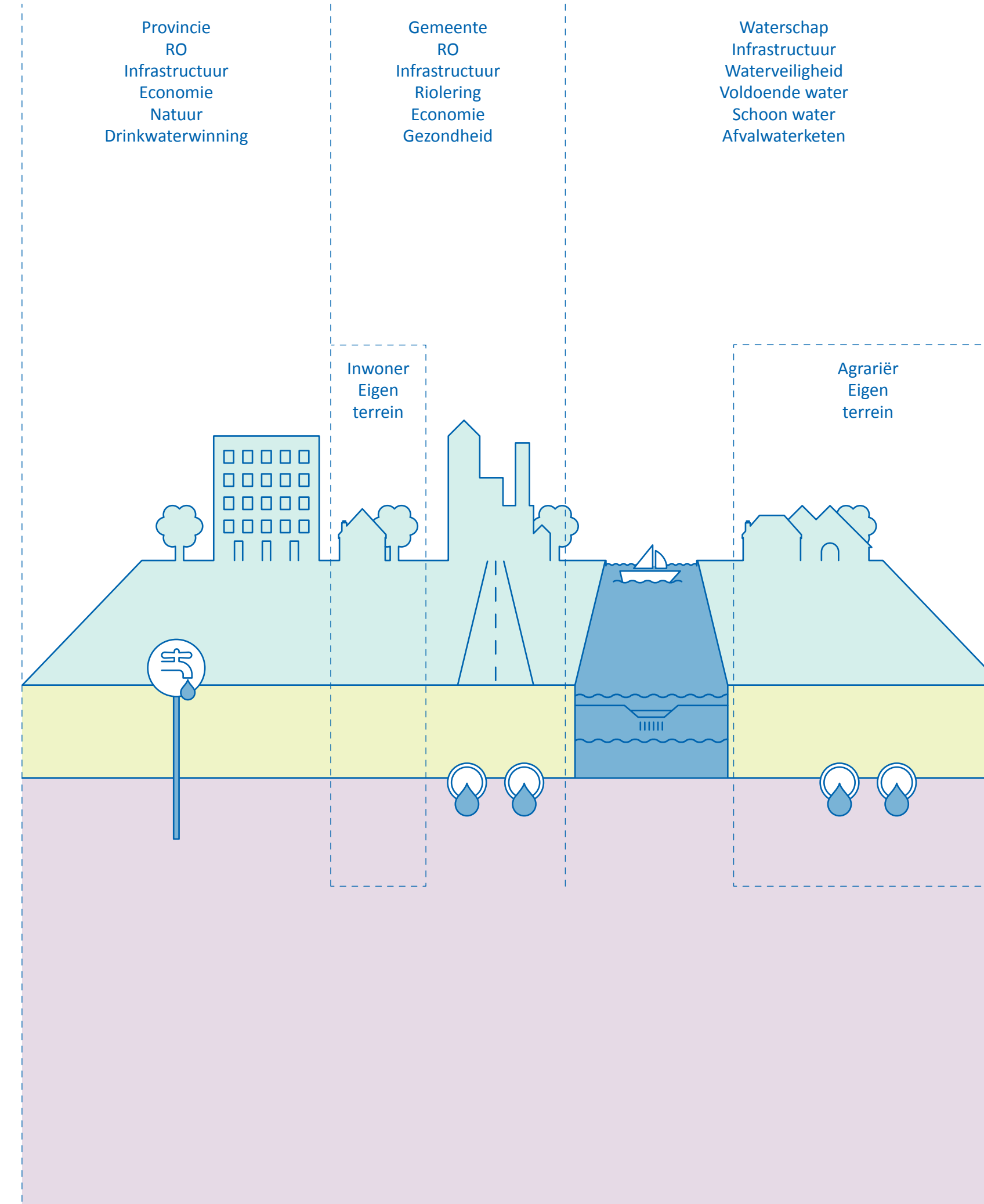

We willen werken vanuit de gedachte dat we met onze medeoverheden één overheid zijn. De opgaven in het gebied worden groter en complexer. Dit vraagt nog meer dan voorheen om samenwerking. Zowel tussen overheden als met bewoners. De mensen willen graag meepraten en meedenken over wat er in hun leefomgeving gebeurt. Daarom gaan wij nog meer dan voorheen in een vroeg stadium in gesprek met onze omgeving over ons werk, onze opgaven en onze plannen.

We werken aan veilig, schoon & gezond, gezuiverd en voldoende water. Om klaar te zijn voor klimaatverandering. Om te werken aan een wereld waarin water een hoofdrol speelt. En om bij te dragen aan plannen van anderen. Want: werken aan water kunnen én willen we niet meer alleen. We hebben onze omgeving hard nodig.

Onze samenwerking richt zich op:

- We pakken kansen om meerwaarde te creëren voor het héle leefgebied van onze inwoners en ondernemers. Ook als het niet alleen om water gaat, maar wel vanuit onze eigen taak en verantwoordelijkheid.
- In projecten en gebiedsopgaven kijken we daarom stevast naar meervoudig ruimtegebruik samen met onze partners.
- Vanuit onze deskundige en agenderende rol zijn we een gewaardeerde partner voor andere overheden, belangenorganisaties, (natuur)terreinbeheerders, agrariërs, andere waterbeheerders, drinkwaterbedrijven, kennisinstellingen en het bedrijfsleven.
- We kennen het water in ons werkgebied. Onze inwoners kennen het gebied minstens zo goed. We gaan daarom steeds vaker met elkaar in gesprek over de rol van water en de invloed ervan op het dagelijks leven.
- We denken niet alleen in technische oplossingen om water te beheersen en te beheren. We gaan juist nadrukkelijker uit van de natuurlijke waarden in het gebied om ons werkgebied klimaatklaar te maken. Dat zal wél betekenen dat techniek nodig blijft om de natuur te helpen.

- Met gemeenten, waterbedrijven en buurwaterschappen werken we samen in de waterketen. We maken bijvoorbeeld gezamenlijk rioleringsplannen.
- De regionale samenwerking in de waterketen is vanaf 2020 voortgezet voor vier jaar.
- Onze blik blijkt ook in het watersysteem naar buiten gericht: er zijn belangrijke samenwerkingsverbanden waar we in meewerken zoals de Omgevingsagenda Noord.

Wat wij altijd doen

In onze werkwijze mogen de mensen en onze partners in ons werkgebied van ons verwachten dat wij altijd:

- inspelen op snel veranderend klimaat en kansen voor duurzame energie;
- kansen in digitale transformatie beoordelen en toepassen om ons werk beter beheersbaar, transparanter en toegankelijker te maken;
- reële plannen maken: in tijd, geld en capaciteit zodat ons werk haalbaar en betaalbaar blijft;
- oog en oor hebben voor de mensen waar we ons werk voor doen en hen actief informeren en betrekken;
- ons werk op de agenda zetten en actief de samenwerking opzoeken.

Een belangrijk onderdeel van het werk van het waterschap is het bestrijden van calamiteiten. Daarom beschikken we over een professioneel georganiseerde crisisorganisatie. Daarin werken we netcentrisch. Dat is een manier van werken waarbij alle betrokken teams en organisaties tijdens een crisissituatie zo snel mogelijk informatie met elkaar delen. Ons doel is en blijft om calamiteiten snel en adequaat terug te brengen naar beheersbare en uiteindelijk "normale" situaties

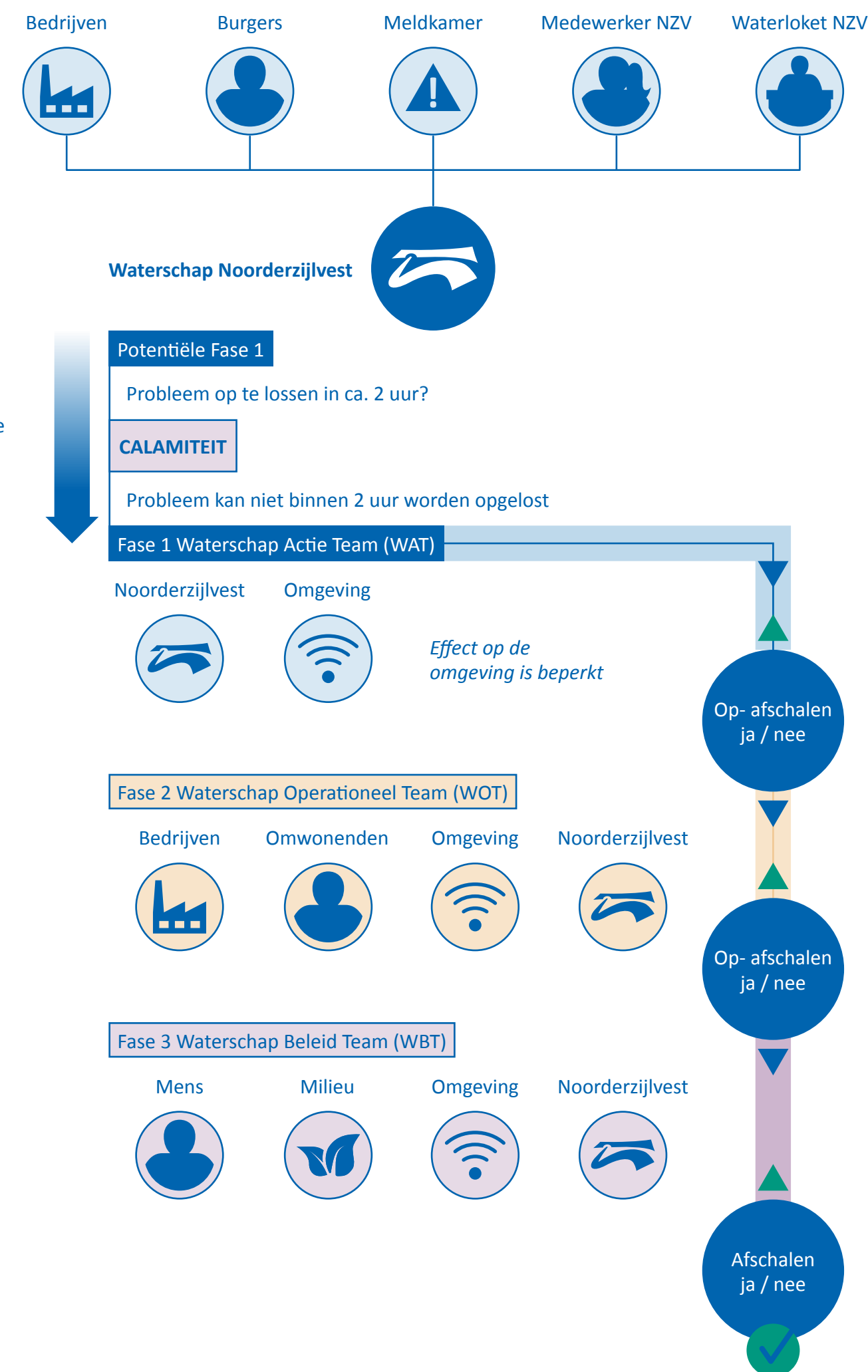
Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

- Samenwerking Noord4 intensiveren;
- De leden van de crisisorganisatie onderhouden en/of vergroten hun kennis en vakbekwaamheid;
- Bemensing, beschikbaarheid en bereikbaarheid van de crisisorganisatie optimaliseren;
- Plannen calamiteitenorganisatie op orde;
- Verbinding veldmedewerkers en crisisorganisatie versterken;
- Optimalisatie modellering hoogwater.

Meldingen?

- ▲ Wateroverlast
- ▲ Persleidingbreuk
- ▲ Dreigende kade- dijkbreuk
- ▲ Vrachtwagen met chemische stoffen te water

Wat zijn de kaders?

- Crisisplannen
- Bestrijdingsplannen

Hoe houden we koers?

Wij volgen de ontwikkelsporen uit ons Beleidsplan Crisisbeheersing 2020 – 2025.

Met welke partners?

- collega waterschappen
- Veiligheidsregio's
- Defensie
- Rijkswaterstaat

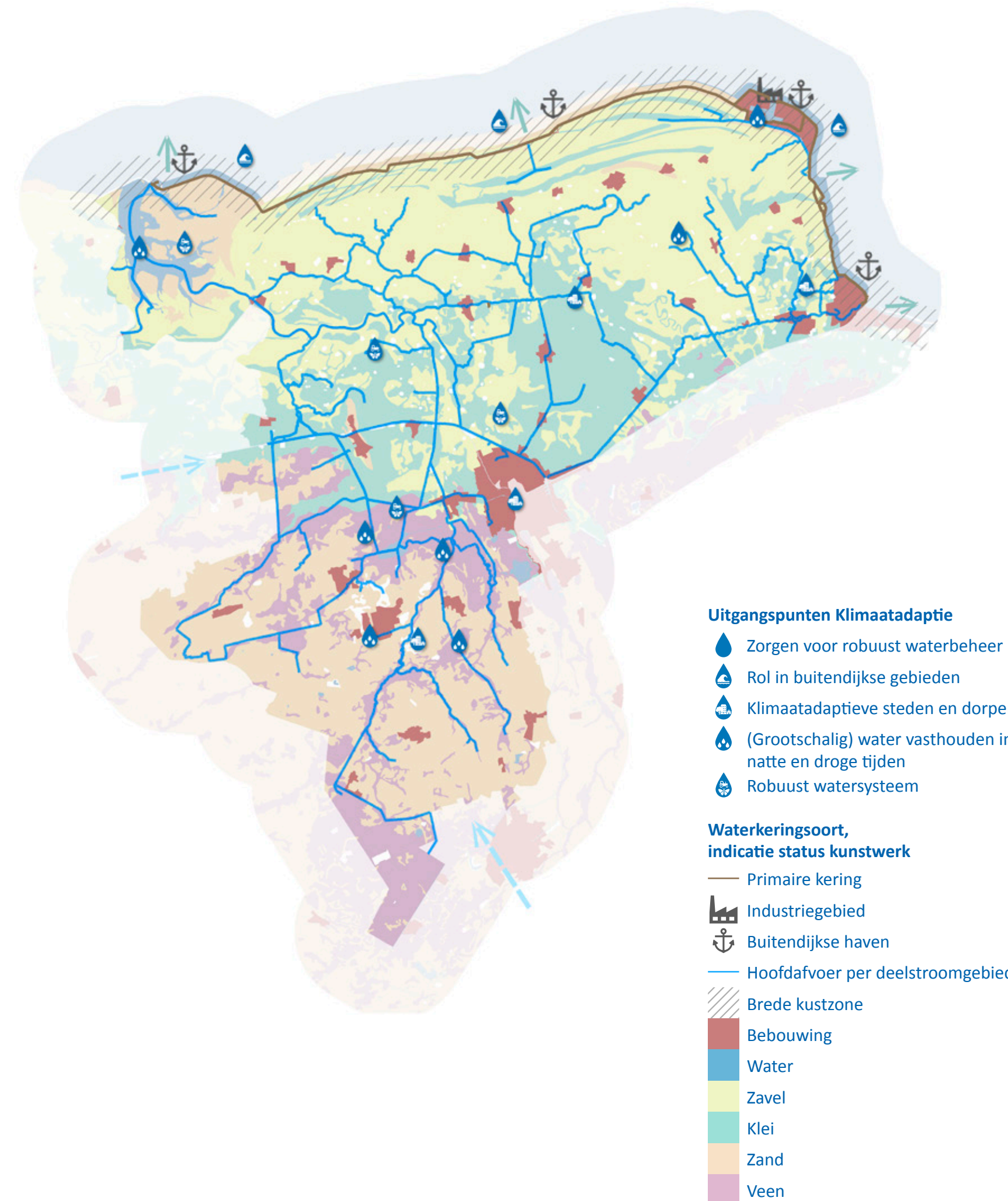

Wat is onze koers?

- Samen blijven we 'klimaatklaar';
- Ons watersysteem wordt meer natuurlijk;
- We faciliteren onze partners in slimme ruimtelijke ontwikkelingen;
- We werken aan adaptief deltamanagement.

Waarom doen we dit?

Klimaatverandering heeft invloed op onze waterveiligheid, mate van wateroverlast, waterkwaliteit, ahittestress, biodiversiteit, droogte, verzilting en veenoxidatie. We passen ons voortdurend aan om de effecten van een sneller veranderend klimaat op te vangen. We willen dat op tijd doen en minder achteraf 'repareren'. We moeten in gesprek over anders omgaan met de ruimtelijke inrichting en passend grondgebruik in bebouwde, landbouw- en natuurgebieden. Ons watersysteem blijft veilig en tegelijk natuurlijk, veerkrachtig en klimaat robuust, zodat het de gevolgen van mogelijke ernstiger klimaatscenario's op kan blijven vangen. Met name het bestrijden van de gevolgen van droogte is de komende jaren een grote opgave.

Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

We anticiperen samen met onze partners op klimaatverandering vanuit de best beschikbare kennis. We weten nog niet alles om goede beslissingen op te kunnen baseren. Daarom richten we ons de komende jaren op:

- onderzoek naar de mogelijkheden voor een klimaatrobuuste, veilige, brede kustzone. Daaruit komt een visie en strategie voort. Het waterschap neemt hierin initiatief.
- uitvoering maatregelenprogramma Deltaplan Zoetwater met aandacht voor omgaan met verzilting en water vasthouden
- onderzoek naar effecten van het (meer) vasthouden van water op de hoge zandgronden. Daarbij kijken we ook naar de effecten en kansen voor ander grondgebruik in dit gebied. Ook hierin neemt het waterschap initiatief.
- inzicht hebben in de grenzen van het watersysteem. Daarover willen we nadrukkelijker het gesprek voeren om de bewustwording van de gevolgen van het overschrijden van die grenzen te vergroten en de (on)mogelijkheden van ruimtelijke ontwikkelingen helder te hebben.
- onderzoek naar het voorkomen van maaiveldvaling door veenoxidatie in gebieden met veenbodems; we sluiten aan bij het proces vanuit de provincie Groningen en zoeken de koppeling met water bergen, water vasthouden en duurzaamheid.
- het toetsen van ons waterbeheer aan de klimaatscenario's 2023 van het KNMI. De mogelijkheden voor het waarborgen van waterafvoer via het Lauwersmeer richting zee hebben onze speciale aandacht.
- we voerden stresstesten uit en hadden risicodialogen met partners over hittestress, droogte en mate van wateroverlast. We zetten dat door. In het vervolg bepalen we samen welke maatregelen we kunnen nemen die passen bij de situatie in het gebied en de mogelijkheden van onze partners. Het gaat vooral om de vraag welke partij het voortouw neemt.

Het is goed mogelijk dat snellere klimaatveranderingen ons nopen om – vooruitlopend op uitkomsten van onderzoeken die we in deze periode willen doen - aanvullend beleid en maatregelen te maken voor waterveiligheid, wateroverlast, zoetwateraanvoer, droogte en verzilting.

De opgaven om het hoofd te bieden aan een snel veranderend klimaat koppelen we zoveel mogelijk aan vervangingsopgaven van onze gemalen, stuwen en inlaten.

Wat zijn de kaders?

- Nationale Omgevingsvisie
- Nationaal Deltaprogramma (Deltaplannen Waterveiligheid, Zoetwater en Ruimtelijk Adaptatie)
- Regionale waterprogramma's
- Provinciale omgevingsverordeningen
- Klimaatscenario's KNMI (link met uitleg)
- Omgevingsagenda Noord

Hoe houden we koers?

We maken een uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie 2022-2027 en maatregelenprogramma Deltaplan Zoetwater 2022-2027. We werken samen met onze partners vanuit de Omgevingsagenda Noord, het Deltaplan Waterveiligheid, het Deltaplan Zoetwater, het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en gebiedsagenda Wadden 2050 (omgevingsberaad Waddengebied).

Met welke partners?

- Provincies, Gemeenten, Rijkswaterstaat, Rijksoverheid
- Drinkwaterbedrijven, Kennisinstellingen, Collega waterschappen
- Belangenorganisaties, Inwoners, ondernemers en grondeigenaren

Foto links: Omgeving Lauwersmeer, project dijkversterking Lauwersmeer

Wat is onze koers?

- Ons watersysteem wordt meer natuurlijk;
- We gebruiken de blauw-groen-bruine ondergrond als basis;
- We voeren het gesprek als de grens van het functioneren van ons watersysteem in zicht komt;
- Toekomstbestendige landbouw, natuur en biodiversiteit faciliteren vanuit een robuust watersysteem.

Waarom doen we dit?

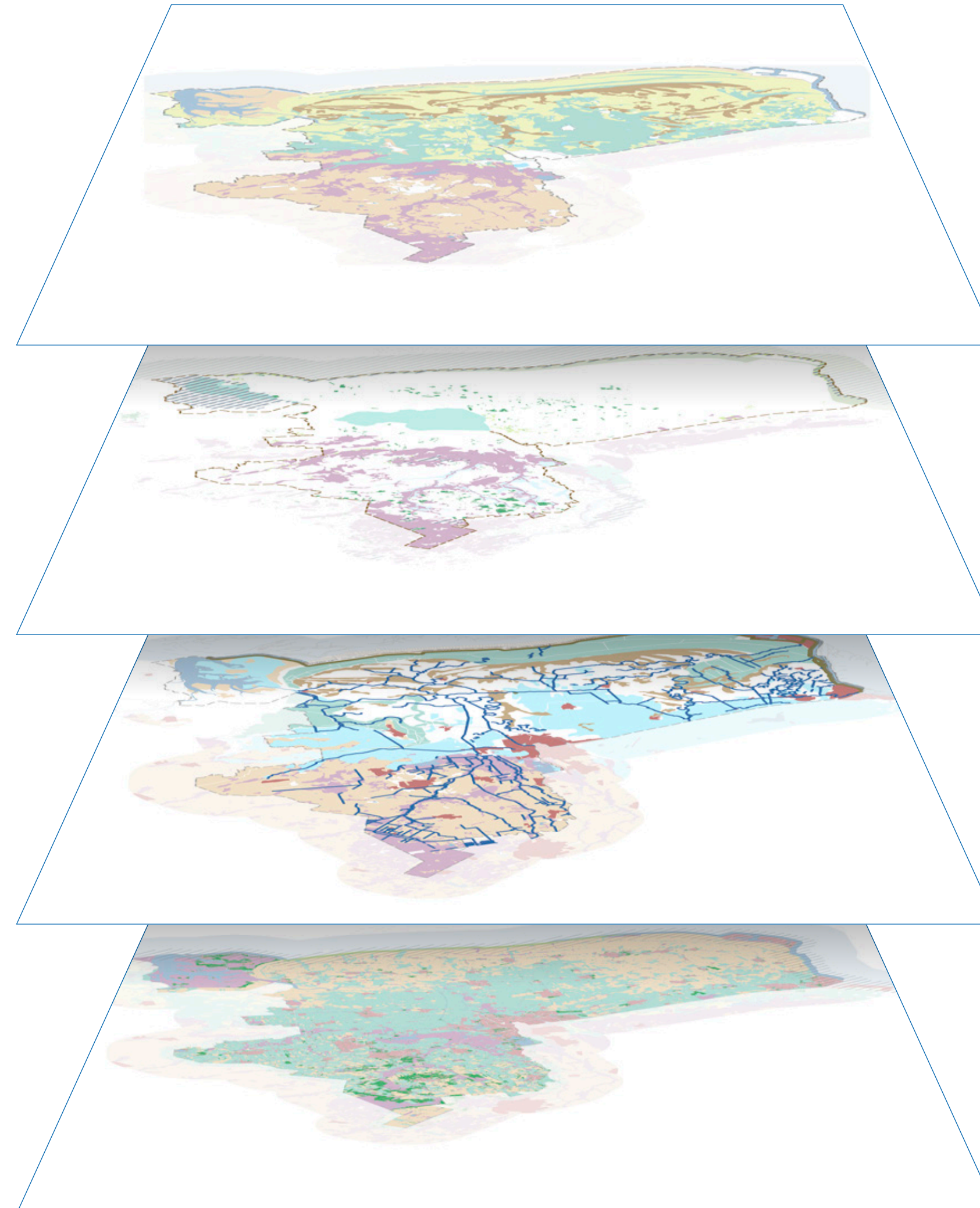
We denken minder in technische oplossingen om water te beheersen, omdat we hiermee in de toekomst tegen de grenzen van het watersysteem aanlopen. We gaan juist nadrukkelijker uit van de natuurlijke waarden in het gebied, de ondergrond, om waterbeheer robuust vorm te geven. We kunnen de inzet van meer techniek niet uitsluiten: het kan immers ook helpen om passend natuurlijker grondgebruik beter mogelijk te maken.

Als waterschap willen we samen met partners bijdragen aan behoud, bescherming en versterking van de ecologie en biodiversiteit. Dit geldt in en rond het water (zoals taluds van watergangen), rond dijken en kades, in het stedelijk gebied en in en op de bodem. We doen dit voor een toekomstbestendig, (be)leefbaar gebied en betaalbaar waterbeheer. En voor de benutting en versterking van karakteristieke kenmerken van een gebied.

Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

Om de natuurlijke waarden in het gebied te versterken, zetten we de komende jaren vooral in op:

- uitvoeren van de maatregelen vanuit de Kaderrichtlijn Water om in onze waterlichamen een goede ecologische en chemische toestand te bereiken. Het doel is het halen van het zogenaamde Goed Ecologisch Potentieel (GEP). Niks meer en ook niks minder.
- vergroten van de biodiversiteit in ons gebied door 'groene' aanpassingen in het onderhoud van onze watergangen en dijken.
- samenwerking voortzetten in onder meer het programma Gouden Gronden en Deltaplan Agrarisch Waterbeheer voor een meer vitale bodem en minder uitspoeling van nutriënten.
- inzicht hebben in de grenzen van het watersysteem. Daarover willen we

nadrukkelijker het gesprek voeren om de bewustwording van de gevolgen van het overschrijden van die grenzen te vergroten en de (on)mogelijkheden in ruimtelijke ontwikkelingen helder te hebben.

- onderzoek naar effecten van het (meer) vasthouden van water op de hoge zandgronden op het Drents plateau en de beekdalen. Daarbij kijken we ook naar de effecten en kansen voor ander grondgebruik in dit gebied. Ook hierin neemt het waterschap initiatief.
- onderzoek naar en visie ontwikkelen op de vraag hoe onze zuiveringen kunnen bijdragen aan een natuurlijker watersysteem

Wat zijn de kaders?

- Kaderrichtlijn Water
- Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie
- Deltaplan Zoetwater
- Deltaplan Agrarisch Waterbeheer
- Wet natuurbescherming
- Visie biodiversiteit
- Provinciale omgevingsvisies en verordeningen

Hoe houden we koers?

Om invulling te geven aan onze doelen voor een natuurlijker watersysteem werken we vanuit het uitvoeringsprogramma Kaderrichtlijn Water 2022-2027 en een maatregelenprogramma om 'klimaatklaar' te zijn, te worden en te blijven. Daarnaast geven we invulling aan onze visie biodiversiteit in ons dagelijks werk in – vooral – het beheer en onderhoud. We zoeken de verbinding met partners in samenwerkingsverbanden om gezamenlijke opgaven in de gebieden te agenderen en te realiseren, zoals Omgevingsagenda Noord, de samenwerking in de waterketen en Gouden Gronden.

Met welke partners?

- Terrein beherende (natuur)organisaties
- Agrariërs, LTO, Boer&Natuur
- Inwoners, ondernemers, grondeigenaren
- Provincies
- Gemeenten
- Drinkwaterbedrijven

Ons werk van de toekomst

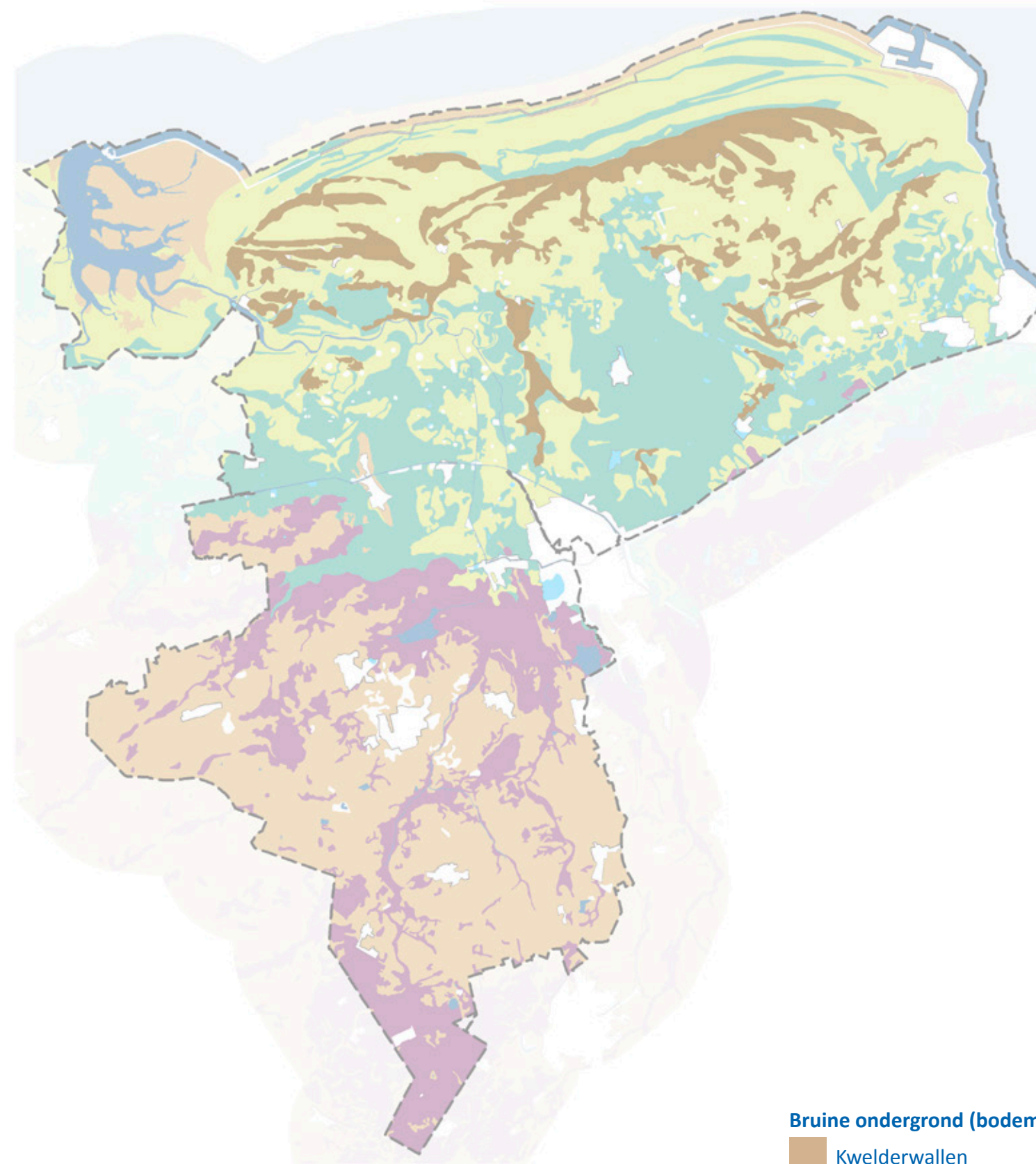
Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

Bruine ondergrond (bodem)

- Kwelderwallen
- Klei
- Zavel
- Veen
- Zand
- Bebouwd gebied

Ons werk van de toekomst

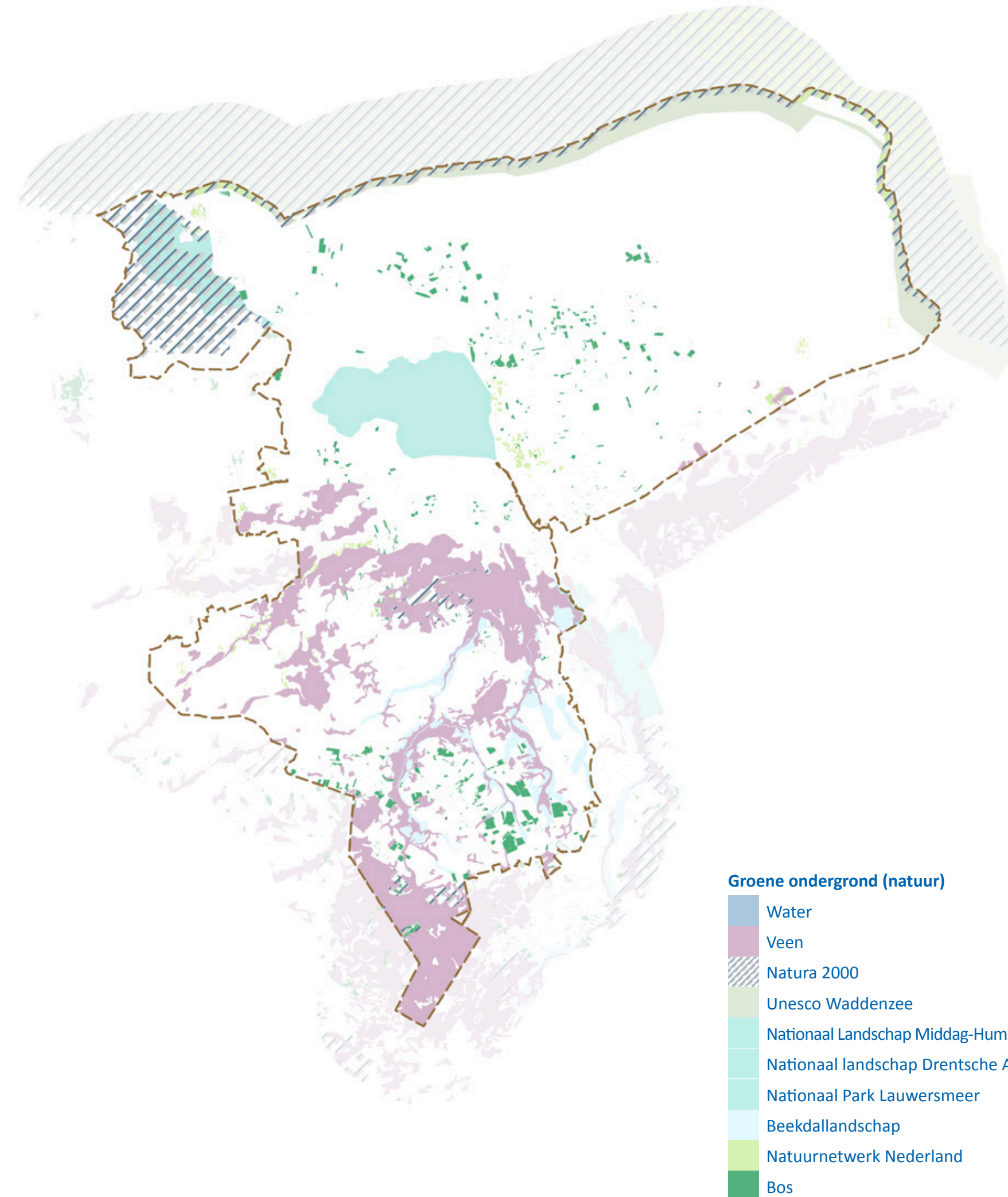
Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

Ons werk van de toekomst

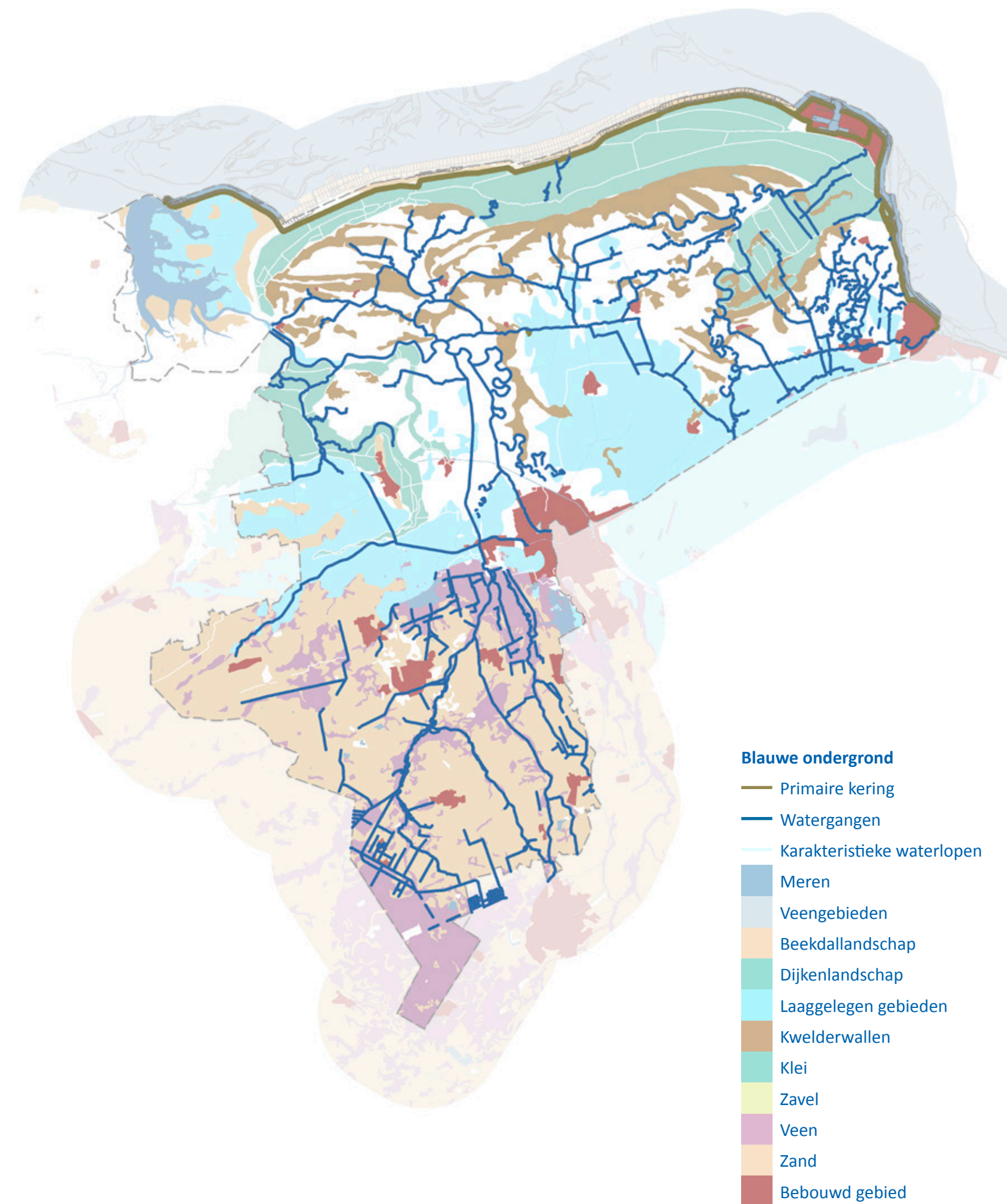
Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

Ons werk van de toekomst

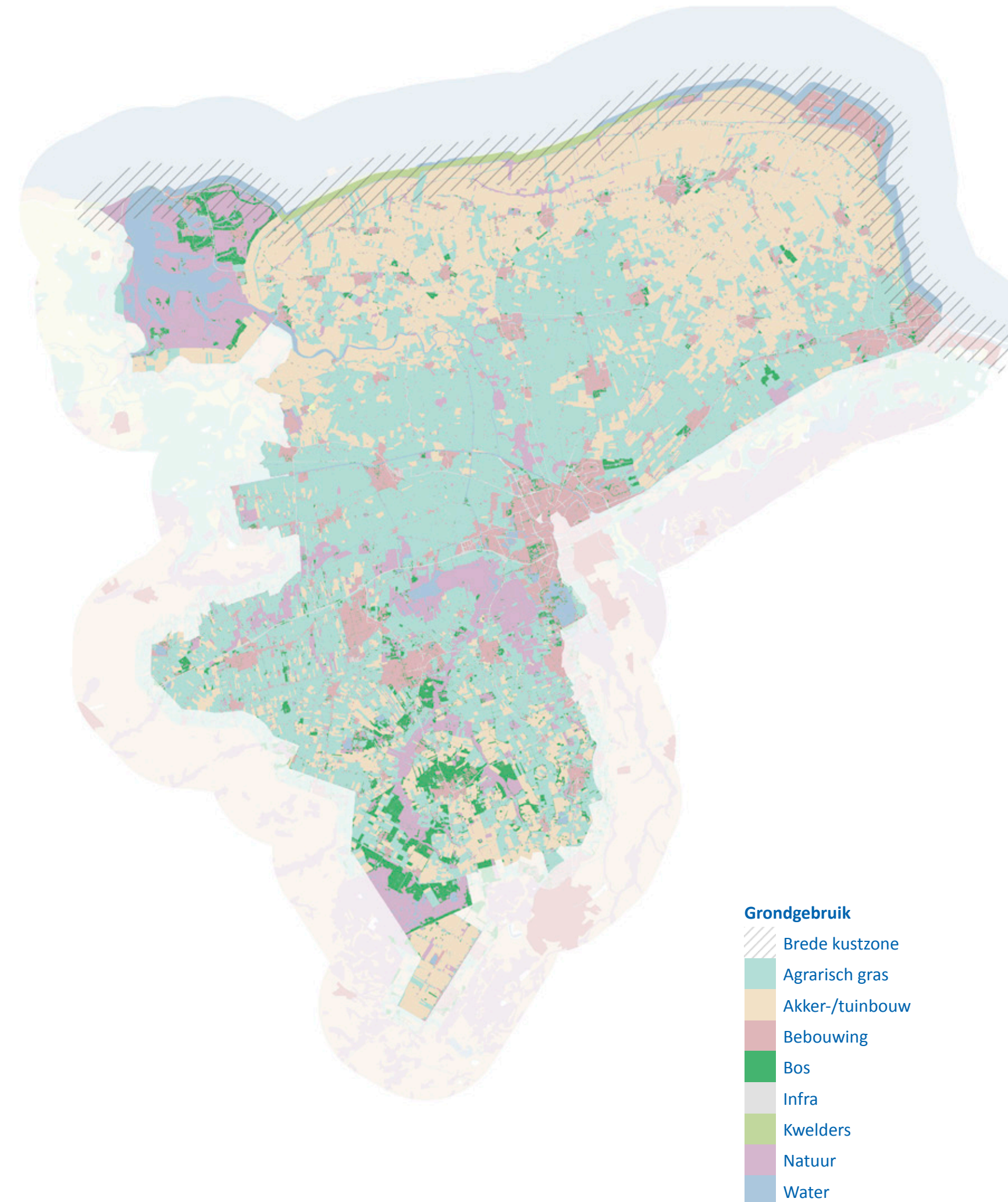
Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

Wat is onze koers?

- We faciliteren onze partners in slimme ruimtelijke ontwikkelingen;
- Versterken economisch groeipotentieel gecombineerd met wateropgaven;
- Werken aan adaptief deltamanagement .

Waarom doen we dit?

Ruimtelijke ontwikkelingen beïnvloeden ons toekomstig waterbeheer. Rekening houden met water (blauw-groen-bruine ondergrond) bij deze ontwikkelingen zorgt voor betaalbaar en realistisch waterbeheer in de toekomst. Dat betekent ook dat niet alles meer altijd kan. We denken beter na over de gevolgen en agenderen die. Als we geen proactieve rol spelen in ruimtelijke ontwikkelingen is de kans groot dat we achteraf moeten repareren tegen hoge kosten. Dat wordt steeds lastiger omdat we al tegen de grenzen van ons watersysteem aanzitten. Daarnaast kunnen we door onze betrokkenheid de ontwikkelingen afstemmen op de capaciteit van onze zuiveringen. We willen meedenken en meedoen als maatschappelijke verantwoorde overheid.

Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

We zien een aantal belangrijke ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied de komende jaren, waarop we als waterschap op willen en moeten inspelen. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt:

- We zijn faciliterend bij ontwikkelingen omtrent water, voor zover deze passen binnen onze kaders voor toekomstbestendig en betaalbaar waterbeheer.
- We nemen een proactieve adviserende rol in deze ruimtelijke processen en zitten in een vroeg stadium aan tafel.
- We geven helder aan waar we voor staan en willen meewerken aan kaders en onderzoeken voor ruimtelijke ontwikkelingen. Het doel daarvan is dat water hierin een belangrijke rol gaat spelen (groen-blauw-bruine ondergrond als basis).
- Vanuit een proactieve houding koppelen we ruimtelijke ontwikkelingen waar mogelijk aan onze eigen opgaven.
- We hebben een eenduidig en helder beeld van wat ons watersysteem aankan en welke grenzen we bespreekbaar willen maken.

→
Foto boven: Hier nog eenbijschrift

→
Foto onder: De oude Zeedijk bij Zoutkamp

Belangrijke ruimtelijke ontwikkelingen die we nu voor de komende jaren zien zijn:

- landbouwtransitie;
- energietransitie;
- economische ontwikkelingen zoals de vestiging van nieuwe datacenters en bedrijven, uitbreiding industriegebied Eemshaven (grote watervragers);
- natuur- en landschapontwikkeling;
- woningbouwopgaven en stedelijke ontwikkeling zoals voor stad Groningen (Suikerunieterrein, Eemskanaalzone) en Leek;
- infrastructurele ontwikkelingen zoals mogelijke aanleg Lelylijn en Tennet hoogspanningstracé;
- bodemdaling;
- herstructurering woningbouw aardbevingsgebied;
- aanlanding kabels en leidingen vanaf zee;
- aanvullende Strategische Voorraden grond- en drinkwater;
- recreatieve ontwikkelingen, toename dag- en verblijfsrecreatie.

Wat zijn de kaders?

- Deltaplan economische ontwikkeling
- Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie
- Nationale omgevingsvisie, Provinciale omgevingsvisies, Gemeentelijke omgevingsvisies
- Bouwstenen voor een Deltaplan Noord-Nederland

Hoe houden we koers?

We maken een toepassingskader omgevingsbeleid (voorheen nota Ruimte en Water) om de haalbaarheid en wenselijkheid van ruimtelijke ontwikkelingen te kunnen bepalen. Daarnaast zetten we nog meer in op relatiebeheer. Bijvoorbeeld met het verzorgen van intaketafels en het denken in netwerken. We werken samen met partners in overlegstructuren zoals bijvoorbeeld in de waterketen, Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en Omgevingsagenda Noord.

Met welke partners?

- Provincies, Gemeenten,
- Ondernemers, Drinkwaterbedrijven,
- Terrein beherende (natuur)organisaties, Agrariërs

Wat is onze koers?

- We werken mee aan een 'volhoudbare' wereld;
- Ons watersysteem wordt meer natuurlijk;
- We zijn een maatschappelijk verantwoordelijke overheid.

Waarom doen we dit?

We doen dit in de eerste plaats om bij te dragen aan een volhoudbare wereld: het tegengaan van de klimaatverandering en tegengaan van de uitputting van de aarde. Het waterschap ondervindt de gevolgen van de klimaatverandering in het dagelijks werk. Daarom moet het waterschap stappen zetten en als (mede) overheid het goede voorbeeld geven.

Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

We verkleinen onze klimaatvoetafdruk en werken meer circulair, de komende jaren richten we ons daarbij op:

het zetten van belangrijke stappen richting klimaatneutraliteit. Door onze eigen uitstoot van broeikasgassen (ook van onze werken!) te verkleinen en de resterende uitstoot te compenseren.

circulariteit als integraal onderdeel van al onze projecten en reguliere werkzaamheden. We gebruiken belangrijk minder primaire grondstoffen. Onze zuiveringen worden meer en meer de energie- en grondstoffenfabrieken van de toekomst (link gezuiverd water). In 2027 hebben we al onze grondstofstromen goed in kaart en werken we zo goed mogelijk met een 'materialenpaspoort' bij onze assets.

het faciliteren van partners bij hun duurzame doelen, bijvoorbeeld het beschikbaar stellen van ruimte op onze eigendommen, het mogelijk maken van innovaties in circulair grondstoffengebruik of het leveren van warmte uit ons water (aquathermie) aan derden. Dit is altijd maatwerk. (link anders werken).

We onderzoeken bedrijfsmatige neventaken die passen bij ons werk en maatschappelijke opgaven, onze kennis en waarvan de risico's te overzien zijn. We willen hierin ook samenwerken en ondernemend zijn met de markt en eventueel de markt stimuleren. Opwek van duurzame energie en circulaire economie zijn hierin belangrijke drijfveren.

Waar mogelijk werken we samen in gebiedsprocessen om verdergaande oxidatie van veenbodems stop te zetten en/of juist koolstof vast te leggen. We zijn en blijven alert op kansen om aan oplossingen bij te dragen. Dit vraagstuk heeft echter in de eerste plaats te maken met ruimtelijke ordening, hierin zijn wij geen bevoegd gezag (link klimaatklaar blijven).

We onderzoeken mogelijkheden voor ecosysteemdiensten vanuit onze zuiveringen (link gezuiverd water).

Plasticbelasting en vervuiling van het watersysteem met 'opkomende stoffen' heeft onze aandacht. Voor sommige stoffen zoals medicijnresten zijn of worden normeringen bekend waar we op moeten handelen. Voor andere opkomende stoffen is het nog de vraag of we daar zelf beleid op moeten maken of dat daar op nationaal of Europees niveau in wordt voorzien. In deze periode volgen we de ontwikkelingen en brengen de situatie voor ons waterschap steeds beter in beeld. Daarmee kunnen we bestuurlijk koers uitzetten.

Duurzaamheid gaat ook over andere onderwerpen, zoals biodiversiteit en maatschappelijk verantwoord inkopen. De komende jaren werken we aan verdere integratie van onderwerpen in beleid en uitvoering, bijvoorbeeld via het concept van Duurzaam Opdrachtgeverschap (DOS). Dat betekent dat tot dusver nog afzonderlijk georganiseerde sporen Duurzame Grond-, Weg- en Waterbouw (DGWW) en Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) steeds meer bij elkaar komen. Niet alleen bij ons waterschap...bij veel andere overheden zien we dezelfde beweging. Dat is belangrijk want met het inkoopvolume van veel overheden kunnen we het verschil gaan maken en de markt nog beter sturen richting die gewenste duurzame aanpak.

Foto links: Werkzaamheden bij Juistertil

Wat zijn de kaders?

- Beleidskader duurzaamheid
- Nationaal klimaatakkoord (2019)
- Grondstoffenakkoord (2018)
- Strategienota Duurzaam Opdrachtgeverschap (DOS, wordt gemaakt door Unie van Waterschappen)

Hoe houden we koers?

We werken volgens ons beleidskader duurzaamheid. We maken de komende periode een 'routekaart klimaatneutraal' en een 'routekaart circulair'. Duurzaamheidsbeleid is vooral adaptief beleid: de snelle maatschappelijke veranderingen van dit moment maken dat vastleggen van beleid en maatregelen voor 6 jaar te lang is. Met jaarlijkse rapportages (gekoppeld aan de jaarplannen) toetsen we, spelen we in op kansen en sturen we bij. Onze prestaties meten we aan de hand van de CO₂-prestatieladder en de klimaatmonitor waterschappen.

Met welke partners?

- Unie van Waterschappen, Provincies, Gemeenten
- Maatschappelijke partners, Ondernemers, Buurten en dorpen

←
Foto links: Omgeving Zuidelijk Westerkwartier

Wat is onze koers?

- Waarde toevoegen door een nieuwe vorm van (samen)werken;
- Zorgen voor duurzame oplossingen, kwaliteit verbeteren en kwetsbaarheid verminderen
- We transformeren digitaal

Waarom doen we dit?

De grote maatschappelijke opgaven van deze tijd vragen een andere manier van werken. De klimaatverandering komt sneller op ons af en de omgeving vraagt om meer samenwerking die we graag willen bieden en waarin we moeten leren. Ons waterbeheer kan doelmatiger door onze assets goed in beeld te hebben. De digitale transformatie in ons werk vraagt om keuzes.

Meer samenwerken

Samenwerken is voor ons een kernwaarde. De grote (water)opgaven kan het waterschap niet alleen realiseren. We gaan nog meer dan voorheen in een vroeg stadium met alle belanghebbenden om tafel in een gebiedsgerichte aanpak. We willen vanuit gedeelde belangen zoeken naar passende en reële oplossingen.

We versterken de samenwerking met onze partners en werken aan gezamenlijke kaders voor ontwikkelingen. We zijn hierin proactief en adviserend. We zijn met die agenderende werkwijze beter op de hoogte van elkaars uitgangspunten, de mogelijkheden en beperkingen van het watersysteem en de ruimte waarin we ons werk doen, wat we willen bereiken en hoe we elkaar hierin kunnen vinden.

Vanuit onze eigen opgaven kijken we naar koppelkansen op bijvoorbeeld recreatie, cultuurhistorie of energietransitie. Deze kunnen de projecten een positieve impuls geven en willen we daarom bewust opzoeken. Genieten van water komt meer centraal in projecten. Daarnaast willen we een benaderbare overheid zijn, midden in de maatschappij, die meedenkt met de inwoners en transparant kan uitleggen welke afwegingen horen bij de keuzes die we maken.

We begeleiden onze medewerkers in anders leren en werken: omgevingsgericht, initiërend, signalerend en alert op kansen.

We vertalen ons beleid in een voortdurend te actualiseren waterschapsverordening waarmee we onze koers vertalen naar de zorgplicht (die wordt veel belangrijker), vergunningverlening en handhaving. Zo maken we onze koers concreet voor onze omgeving. We zorgen dat we ons netwerk met belanghebbenden goed inzichtelijk hebben en actueel houden.

Assetmanagement

Met assetmanagement beheren we onze bedrijfsmiddelen (assets) systematisch en gecoördineerd. Onder assets vallen onder andere gemalen, stuwen, zuiveringen en persleidingen. Assetmanagement is niet nieuw voor Noorderzijlvest. We moeten het nog wel verdergaand invoeren in de organisatie. Als dat eenmaal werkt, realiseren en beheren we onze assets optimaal en is de basis op orde. Daarom richt de verdergaande invoering van assetmanagement zich op:

- We hebben actuele en betrouwbare informatie over de conditie van onze assets die een functie hebben voor het watersysteem, de waterveiligheid en de waterketen.
- Met die informatie maken we meerjarige programmeringen over onderhoud en investeringen, op basis van kosten, prestaties en risico's. Deze programmeringen geven inzicht in de kansen voor verduurzaming op natuurlijke momenten.
- We bouwen acceptabele risico's in met aanvaardbare kosten, gemeten over de gehele levensduur. Hierin willen we, in toenemende mate, de kostencomponent van de uitstoot van broeikasgassen en circulariteit (inclusief restwaarde) meenemen. Dit zorgt ervoor dat de keuzes van nu ook de goede keuzes zijn voor de langere termijn.
- We zorgen voor heldere processen en rollen, taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden in de cyclus strategie naar beleid tot en met het realiseren en onderhouden van assets.
- We zorgen voor meetbare prestaties die we van onze assets verwachten. We sturen jaarlijks bij als dat nodig is.

Digitale transformatie

Het leveren, gebruiken en raadplegen van digitaal ontsloten data wordt een steeds nadrukkelijker en onmisbaar onderdeel van ons werk. Er kan veel. De vraag is wat we nodig hebben en waar we prioriteit aan geven:

- Mensen binnen de organisatie worden digitaal vaardiger; we beginnen met mensen op sleutelposities.
- We voldoen aan de afspraken uit de Baseline 'Basis op orde' van de Unie van Waterschappen; hieronder valt ook het verder vormgeven van digitale dienstverlening onder de omgevingswet.
- We verbeteren het informatiemanagement door bedrijfstransformatieplannen te maken en bij te houden voor de programma's 'veilig leven met water', 'voldoende en gezond water', 'gezuiverd water' en 'mens en water'. In deze plannen worden de doelen uit het waterbeheerprogramma, zoals samenwerken met de omgeving, vertaald naar de gewenste informatievoorziening.

- We maken bewuste keuzes in wat we nodig hebben. Daarom ontwikkelen we een visie en structuur voor digitale ontwikkelingen en passen deze toe (werken onder architectuur).
- Het informatiemanagementteam wordt doorontwikkeld om de vragen vanuit de organisatie beter te kunnen oppakken.
- Data gedreven werken voeren we door op alle niveaus, door het datamanagementproces beter in te richten en data integraal beschikbaar te stellen voor intern en extern gebruik.

Wat zijn de kaders?

- Omgevingswet
- Waterschapsverordening
- NL DIGIbeter
- Baseline informatiebeveiliging Overheid

Hoe houden we koers?

We werken volgens de handreikingen, richtlijnen en routekaarten vanuit de Unie van Waterschappen en voldoen aan waterschap brede afspraken. Voor assetmanagement werken we aan meerjarige programmering van onze assets en meetbare prestaties. Voor digitale transformatie aan bedrijfstransformatieplannen.

Met welke partners?

Unie van Waterschappen

Alle belanghebbenden in ons werkgebied

Collega overheden

Wat is onze koers? Samen blijven we 'klimaatklaar'.

- Samen blijven we 'klimaatklaar'.
- 'Klimaatklaar' blijven, vraagt op lange termijn de ontwikkeling van een brede kustzone
- 'Klimaatklaar' blijven, vraagt om water vasthouden in natte tijden
We voeren het gesprek als de grens van het functioneren van ons watersysteem in zicht komt

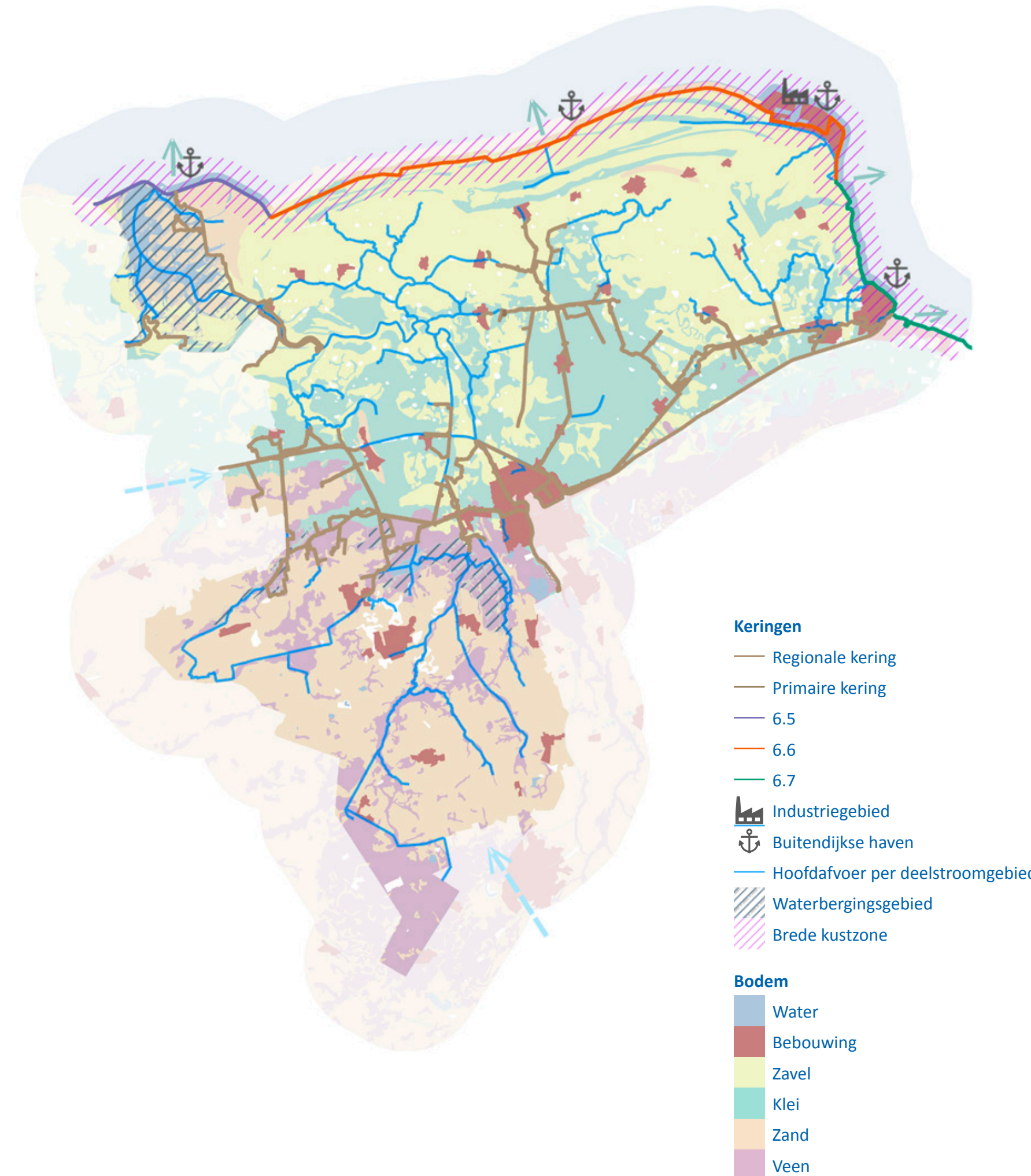
Waarom doen we dit?

We blijven ons watersysteem en onze keringen aanpassen op de effecten van klimaatverandering. Voor het programma 'veilig leven met water' gaat het met name om meer neerslag en zeespiegelstijging. We bieden bewoners en bedrijven tot op zekere hoogte bescherming tegen overstroming als gevolg van een dijkdoorbraak. Daarnaast voorkomen we zoveel mogelijk dat er schade ontstaat bij hevige neerslag.

Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

We werken aan bescherming tegen overstroming vanuit zee:

- We verbeteren de Lauwersmeerdijk. Deze voldoet in 2026 aan de gestelde norm.
- We initiëren een studie naar een brede kustzone. In deze studie agenderen we nieuwe dijkconcepten en strategieën voor veiligheid op de lange termijn; we nemen de slaperdijk en kwelder hierin mee.
- We geven invulling aan multifunctioneel gebruik van de kering en de beschermingszone (100 meter aan weerszijden van de kering vanaf de 'tenen' gemeten) van onze keringen, in het bijzonder van de Dubbele Dijk bij Eemshaven – Delfzijl en Lauwersmeerdijk.
- We beoordelen elke twaalf jaar onze primaire keringen; in 2023 is de beoordelingsronde 2017-2023 afgerond.
- Voor het beheer en onderhoud van onze keringen voldoen we aan de Basiseisen Zorgplicht.

- We doen onderzoek naar golfbelasting op de kering in de Eems-Dollard, effect van windturbines op keringen en gevoeligheid van dijktraject 6-6 voor piping (waterstromen onder de kering door). Daarnaast maken we een keuze voor type bekleding van dijktraject 6-6.
- We onderzoeken of en waar we onze dijken ook willen inzetten voor opwekking van duurzame energie (zon en wind).
- We nemen deel aan kennisprogramma's zoals Zeespiegelstijging en Eemsdelta-Dollard 2050.
- We benoemen rollen en verantwoordelijkheid in buitendijks gebied en communiceren hier helder over.

We werken aan bescherming tegen overstroming vanuit het regionale systeem:

- We voldoen in 2025 aan de normen voor regionale keringen door versterking van regionale keringen, de Droge Voeten 2050 maatregelen en beheermaatregelen. Maatregelen die we hiervoor komende jaren nog moeten nemen/ afronden zijn: versterking Eemskanaalkade, waterberging zuidelijk Westerkwartier, optimalisatie waterberging Onlanden en uitbreiding gemaal HD Louwes in Zoutkamp.
- Vanaf 2023 ontwikkelen we een strategie om ons boezemsysteem aan te passen aan de verwachte (klimaat)ontwikkelingen. De mogelijkheden voor het waarborgen van waterafvoer via het Lauwersmeer richting zee hebben onze speciale aandacht. De omgeving en onze partners kennen onze rol en verantwoordelijkheid in de buitendijkse gebieden

We werken aan het voorkomen van wateroverlast in het regionale systeem:

- In de periode 2024 – 2026 hebben we ons watersysteem getoetst aan de normen voor wateroverlast (Nationaal Bestuursakkoord Water).
- Voorafgaand aan deze toetsing hebben we de huidige methodiek van normen en toetsen geëvalueerd en in lijn gebracht met nieuwe ontwikkelingen. De toetsing geeft ons inzicht in de grenzen van het watersysteem. Op basis hiervan kunnen we een meer proactieve en adviserende rol innemen in ruimtelijke ontwikkelingen.

Wat zijn de kaders?

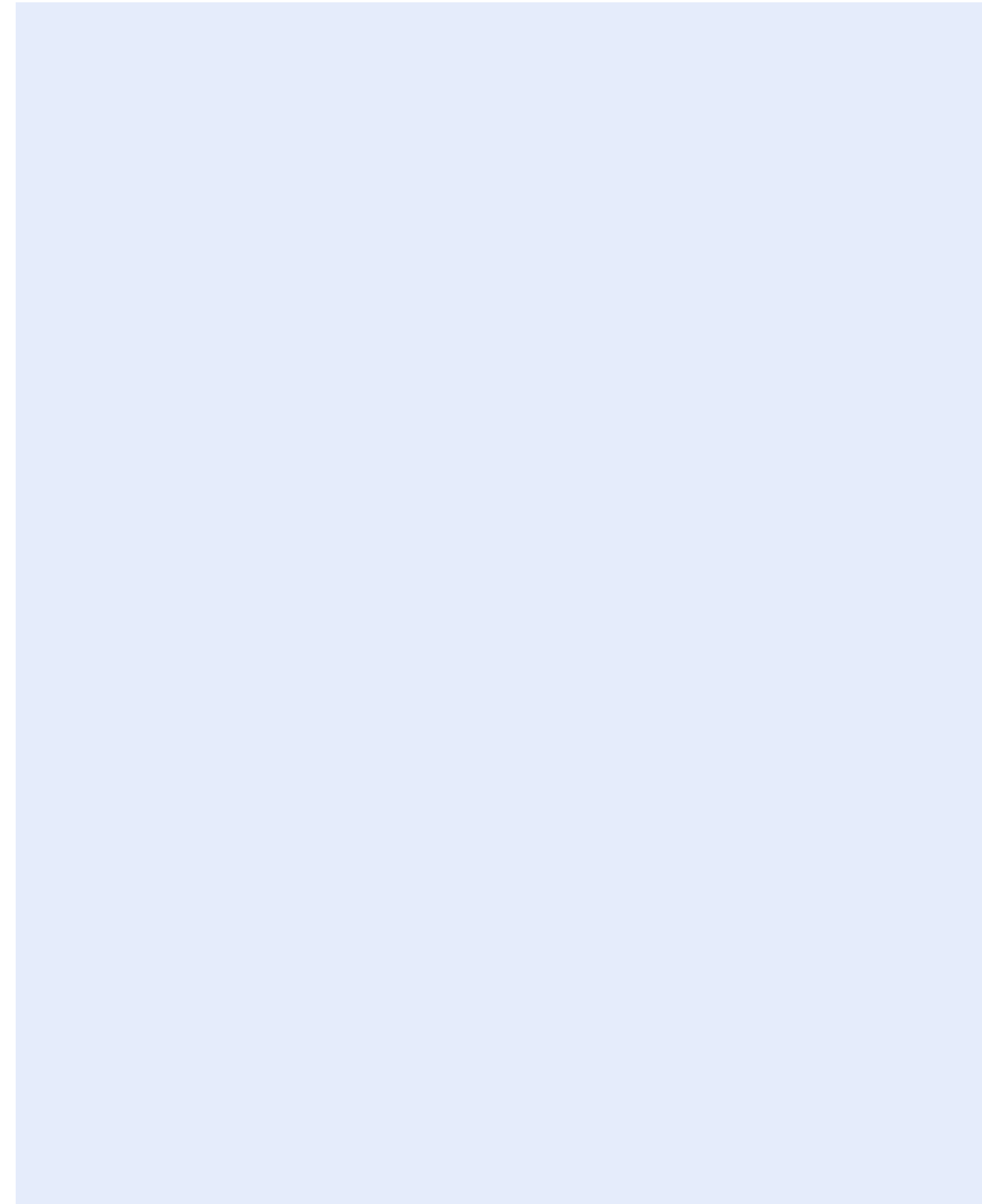
- Waterwet/ omgevingswet, KNMI klimaatscenario's 2023
- Hoogwaterbeschermingsprogramma,
- Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie, Deltaplan waterveiligheid
- Provinciale omgevingsverordening (normen)
- Droge voeten 2050, Basiseisen zorgplicht primaire waterkeringen

Hoe houden we koers?

Voor de zeedijken (primaire keringen) volgen we de beoordelingsrondes en -systematiek vanuit het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Voor regionale keringen zijn afspraken met de provincie (de provinciale omgevingsverordening) leidend. Om ons watersysteem op orde te houden, werken we volgens de meerjarige onderhoudsprogrammering die we maken. We toetsen regelmatig onze assets op risico's en voeren onderhoud risico gestuurd uit.

Met welke partners?

- Provincies, Gemeenten, Rijkswaterstaat Water Verkeer en Leefomgeving, Rijksoverheid, ministerie Infrastructuur en Waterstaat
- Terrein beherende (natuur)organisaties, Waddenvereniging
- Kennisinstellingen, Deltares
- Inwoners, ondernemers en grondeigenaren

←
Foto links: hier nog een foto met bijschrift

Voldoende en gezond water: voldoende water in elk seizoen

Ons werk van de toekomst

Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

Wat is onze koers?

- 'Klimaatklaar' blijven, vraagt om water bergen in natte tijden en water langer vasthouden voor droge tijden
- Ons watersysteem wordt meer natuurlijk
- We faciliteren onze partners in slimme ruimtelijke ontwikkelingen

Waarom doen we dit?

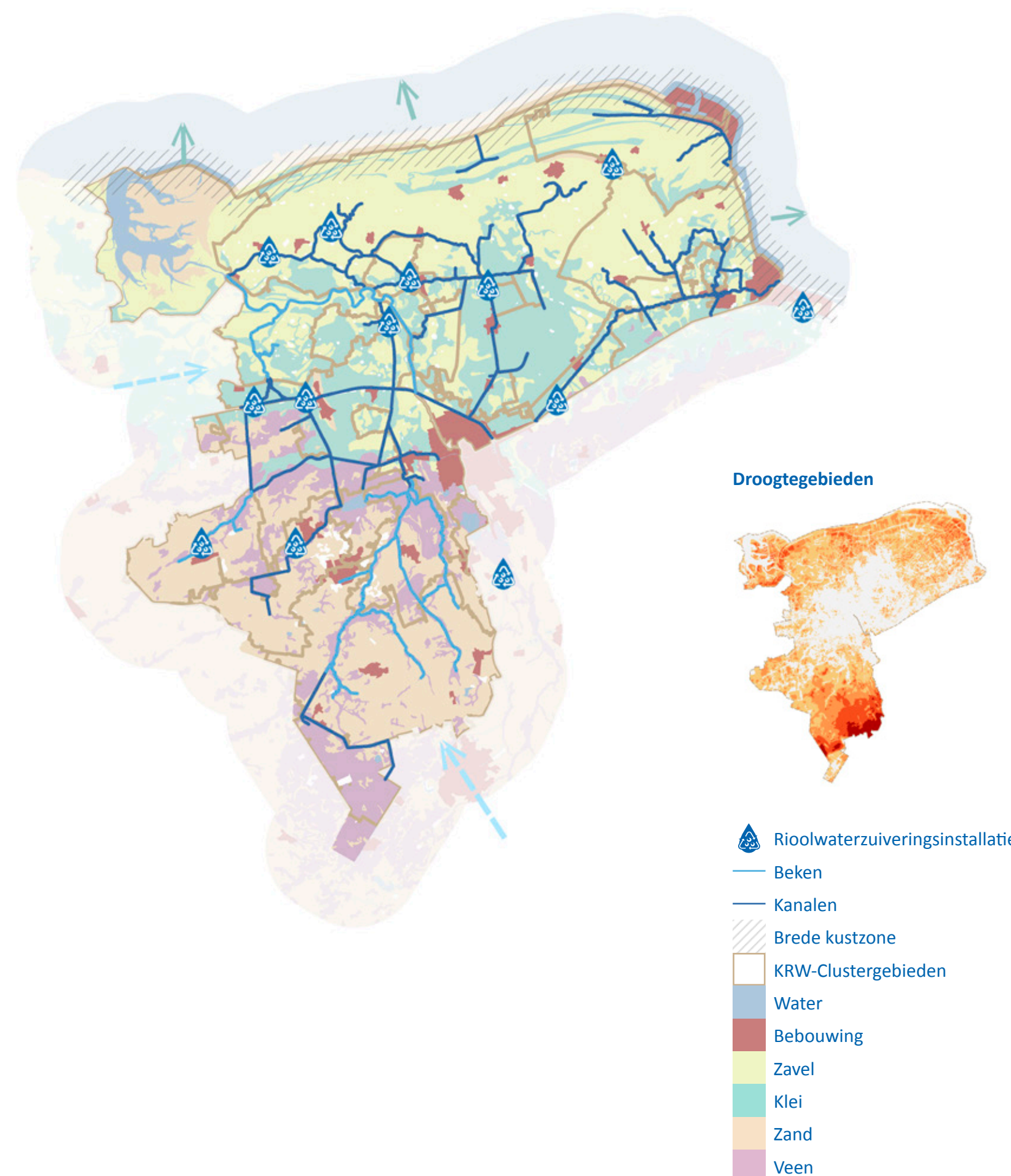
Elke dag beheren wij het watersysteem met de aan- en afvoer van water, de verzameling van data, met beheer en onderhoud van kunstwerken en van watergangen. We doen dat zo goed mogelijk. We geven wel aan wanneer het reguliere beheer niet meer lukt of wanneer risico's ontstaan in tijden van weinig of veel neerslag. Door de grenzen van ons watersysteem consistent in beeld te hebben en er agenderend het gesprek over te voeren, dragen we bij aan het betaalbaar houden van het waterbeheer. Want technisch blijven ingrijpen, is duur en wordt steeds duurder.

Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

We brengen en houden ons watersysteem op orde. Daarvoor maken we beheer- en onderhoudsplannen en nemen we peilbesluiten.

Samen met onze partners anticiperen we op toenemende droogte en verzilting en passen ons waterbeheer hierop aan. Dat betekent:

- We stellen een zoetwaterstrategie op, inclusief een strategie voor verzilting.
- We hebben belang bij het veiligstellen van aanvoer van zoetwater vanuit het IJsselmeer en het optimaliseren van de aanvoer voor de middellange termijn. Let wel: ons eigen belang staat bij de verdeling van zoetwater niet voorop. We moeten dit vraagstuk in nationale samenhang aanvliegen.
- We initiëren onderzoek naar een veilig, brede kustzone. Het onderzoek gaat in op waterveiligheid en op de beschikbaarheid van zoetwater met het oog op droogte en verzilting.
- We anticiperen op de toenemende droogte door onderzoek te doen naar het functioneren van het watersysteem op het Drents plateau en de beekdalen. Het gaat dan met name om de effecten van het (meer) vasthouden van water in dit gebied. We willen ook aandacht hebben voor de effecten van én kansen voor ander grondgebruik in dit gebied. Voor dit onderzoek neemt het waterschap initiatief.

- We maken de (on)mogelijkheden inzichtelijk voor bestaand en nieuw grondgebruik. We hebben hierbij aandacht voor nieuwe watervragers.

Waar mogelijk werken we samen in gebiedsprocessen om verdergaande oxidatie van veenbodems stop te zetten en/of juist koolstof vast te leggen. We zijn en blijven alert op kansen om aan oplossingen bij te dragen. Dit vraagstuk heeft echter in de eerste plaats te maken met ruimtelijke ordening, hierin zijn wij geen bevoegd gezag (link klimaatklaar blijven).

- We participeren in initiatieven rondom de strategische grondwatervoorraden en brengen onze kennis in. Ook onderzoeken we de mogelijkheden voor hergebruik van effluent als bron voor bijvoorbeeld industriewater (link gezuiverd water)
- We zetten in op onderzoek naar het effect van toenemende onttrekkingen van grond- en oppervlaktewater. We passen mogelijk onze regelgeving aan op basis van de resultaten.
- Na het uitvoeren van (hitte)stresstesten en gesprekken met partners bepalen we samen welke maatregelen we kunnen nemen. Die moeten passen bij de situatie in het gebied en de mogelijkheden van onze partners. Het gaat vooral om de vraag welke partij het voortouw neemt. Daarbij leggen we de relatie met de eerstvolgende toetsing wateroverlast en het programma 'zuiveren'. Vanuit ons oogpunt maken we de knelpunten voor wateroverlast, droogte en hitte inzichtelijk en nemen maatregelen die binnen ons gevoegd gezag vallen en op zichzelf genoeg waarde toevoegen om aan onze kerntaak 'voldoende water' bij te dragen.

In navolging van het programma 'veilig leven met water' geldt ook hier:

- In de periode 2024- 2026 hebben we ons watersysteem getoetst aan de NBW normen voor wateroverlast.
- Voorafgaand aan deze toetsing hebben we de huidige methodiek van normeren en toetsen geëvalueerd en in lijn gebracht met nieuwe ontwikkelingen.
- De toetsing geeft ons inzicht in de grenzen van het watersysteem; op basis hiervan nemen we een meer proactieve adviserende rol in ruimtelijke ontwikkelingen en voeren we het gesprek als de grens van het functioneren van ons watersysteem in zicht komt.

Voldoende en gezond water: voldoende water in elk seizoen

Ons werk van de toekomst

Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

Wat zijn de kaders?

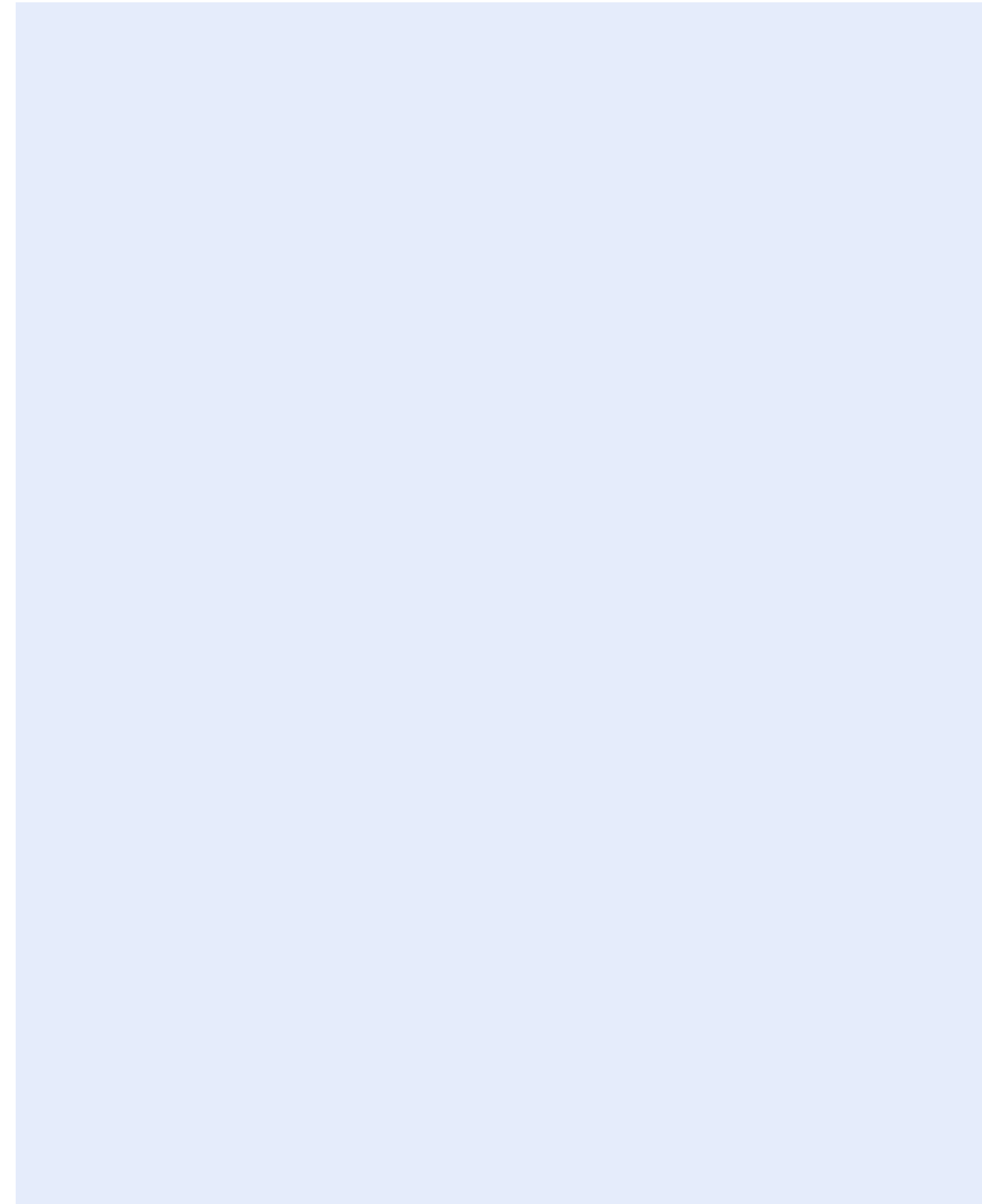
- Deltaplan Zoetwater, Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie
- KNMI klimaatscenario's
- Provinciale omgevingsverordening (normen), Zorgplicht drinkwater
- Beleid peilbeheer en peilbesluiten

Hoe houden we koers?

We nemen deel aan het regionaal overlegorgaan IJsselmeergebied. We maken een maatregelenprogramma om klimaatklaar te zijn, te worden en te blijven. In onderzoeken en pilots werken we samen met partners om een gezamenlijke koers te bepalen en balans te vinden in water vasthouden en water afvoeren.

Met welke partners?

- Provincies, Gemeenten, Drinkwaterbedrijven
- Agrariërs, LTO, Boer&Natuur, Terrein beherende (natuur)organisaties
- Kennisinstellingen, Inwoners, ondernemers
- Drinkwaterbedrijven

←
Foto links: hier nog een foto.

Voldoende en gezond water: schoon en gezond water

Ons werk van de toekomst

Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

Wat is onze koers?

- Ons watersysteem wordt meer natuurlijk;
- Een gezond watersysteem;
- Toekomstbestendige natuur & biodiversiteit faciliteren vanuit een robuust watersysteem.

Waarom doen we dit?

Ons watersysteem wordt meer natuurlijk qua inrichting en qua chemische en ecologische waterkwaliteit. Water is van levensbelang. We produceren er ons voedsel mee, we beleven het, we zwemmen erin en soms schaatsen we erop. Talloze planten, vissen, vogels, insecten en amfibieën zijn afhankelijk van gezond water. Het is een essentiële schakel in een goed functionerend ecosysteem. Al deze functies vragen natuurlijk, schoon en aantrekkelijk water.

Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

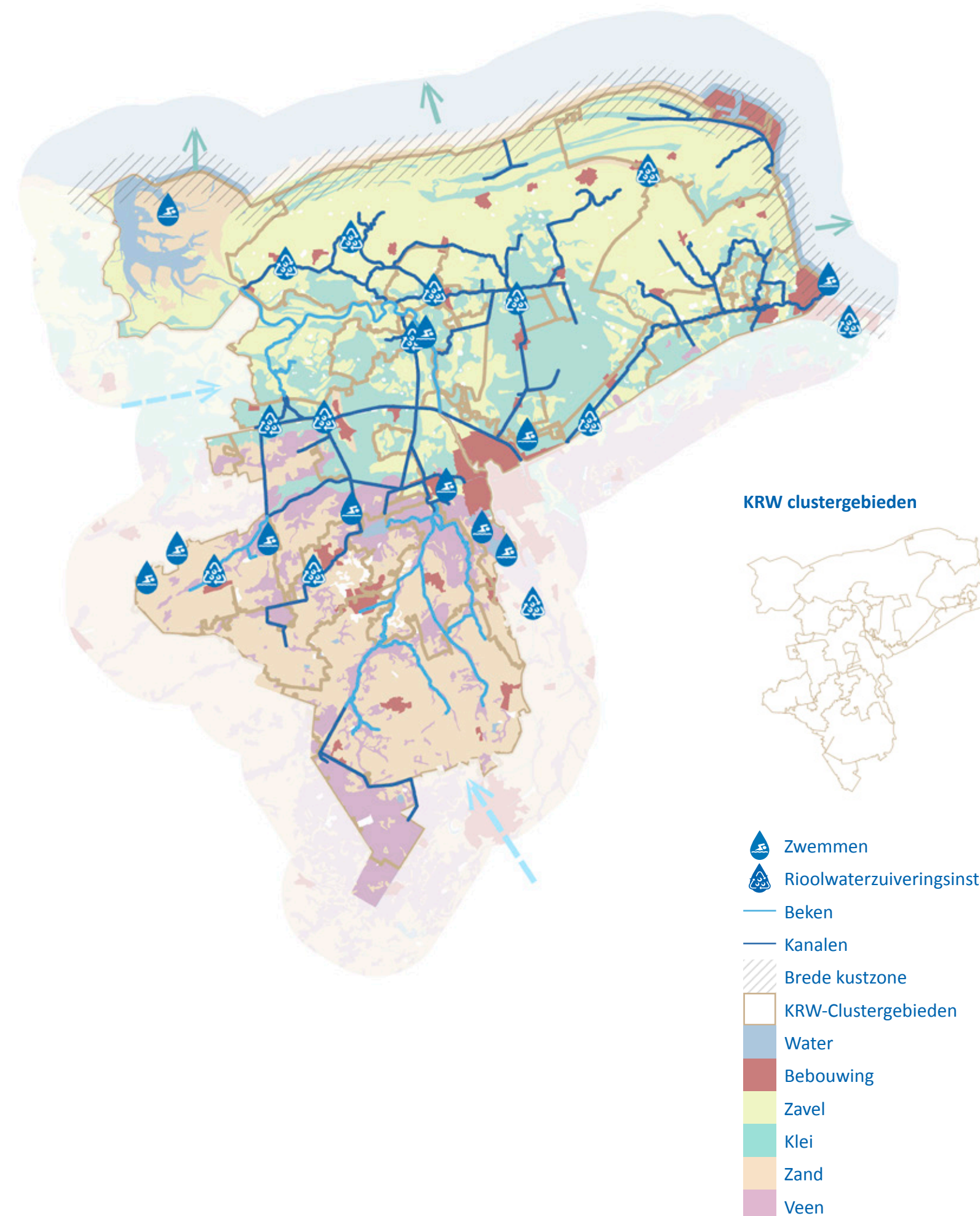
We voeren de Kaderrichtlijn Water (KRW) uit. In 2027 hebben we alle mogelijke maatregelen om de KRW doelen te halen uitgevoerd en het Goed Ecologisch Potentieel te halen. Het gaat om inrichtingsmaatregelen, beheermaatregelen, emissie reducerende maatregelen en kennis met name over afwenteling en effecten van maatregelen.

Voor waterkwaliteit werken we aanvullend op de KRW aan:

- We bepalen richting met betrekking tot ons beleid voor opkomende stoffen.
- Vanuit het programma Gouden Gronden zoeken we de integratie tussen bodem- en waterbeheer en het verbeteren van de waterkwaliteit.
- We werken aan zo min mogelijk overlast van blauwalgen in zwemwater.

We verbeteren de biodiversiteit:

- Biodiversiteit is in 2027 integraal onderdeel van ons waterbeheer. Het zit in de vezels van alle medewerkers.
- Watergangen en keringen vormen de verbinding tussen leefgebieden. We zoeken continu mogelijkheden om deze ecologischer te onderhouden, binnen de mogelijkheden van onze primaire taken, de veiligheid van medewerkers en de uitvoerbaarheid.

- In 2027 hebben we ervaring opgedaan met maaien en afvoeren (niet klepelen) en in de beken met stroombaanmaaien, beide als pilot.
- We benutten kosteneffectief kansen voor biodiversiteit en werken daarin uiteraard samen met onze partners.

Wat zijn de kaders?

- Kaderrichtlijn Water
- Zwemwaterrichtlijn
- Wet natuurbescherming
- Delta-aanpak Waterkwaliteit
- Deltaplan Agrarisch Waterbeheer
- Provinciale omgevingsverordening
- Waterschapsverordening
- Beleidskader duurzaamheid

Hoe houden we koers?

Voor de Kaderrichtlijn Water hebben we een uitvoeringsprogramma KRW 2022-2027 gemaakt. Dit programma benaderen we integraal, gebiedsgericht en samen met de omgeving waarbij we koppelkansen benutten. Daarnaast werken we vanuit onze 'visie biodiversiteit' en 'visie vismigratie'. Voor het beperken van medicijnresten in ons water nemen we deel aan het 'convenant medicijnresten'.

Met welke partners?

- Provincies, Gemeenten, Rijkswaterstaat
- Agrariërs, LTO, Boer&Natuur
- Terrein behorende (natuur)organisaties, Groninger Landschap
- Drinkwaterbedrijven
- Inwoners

Wat is onze koers?

- We werken mee aan een 'volhoudbare' wereld
- We faciliteren onze partners in slimme ruimtelijke ontwikkelingen
- Waterbeleving en volksgezondheid

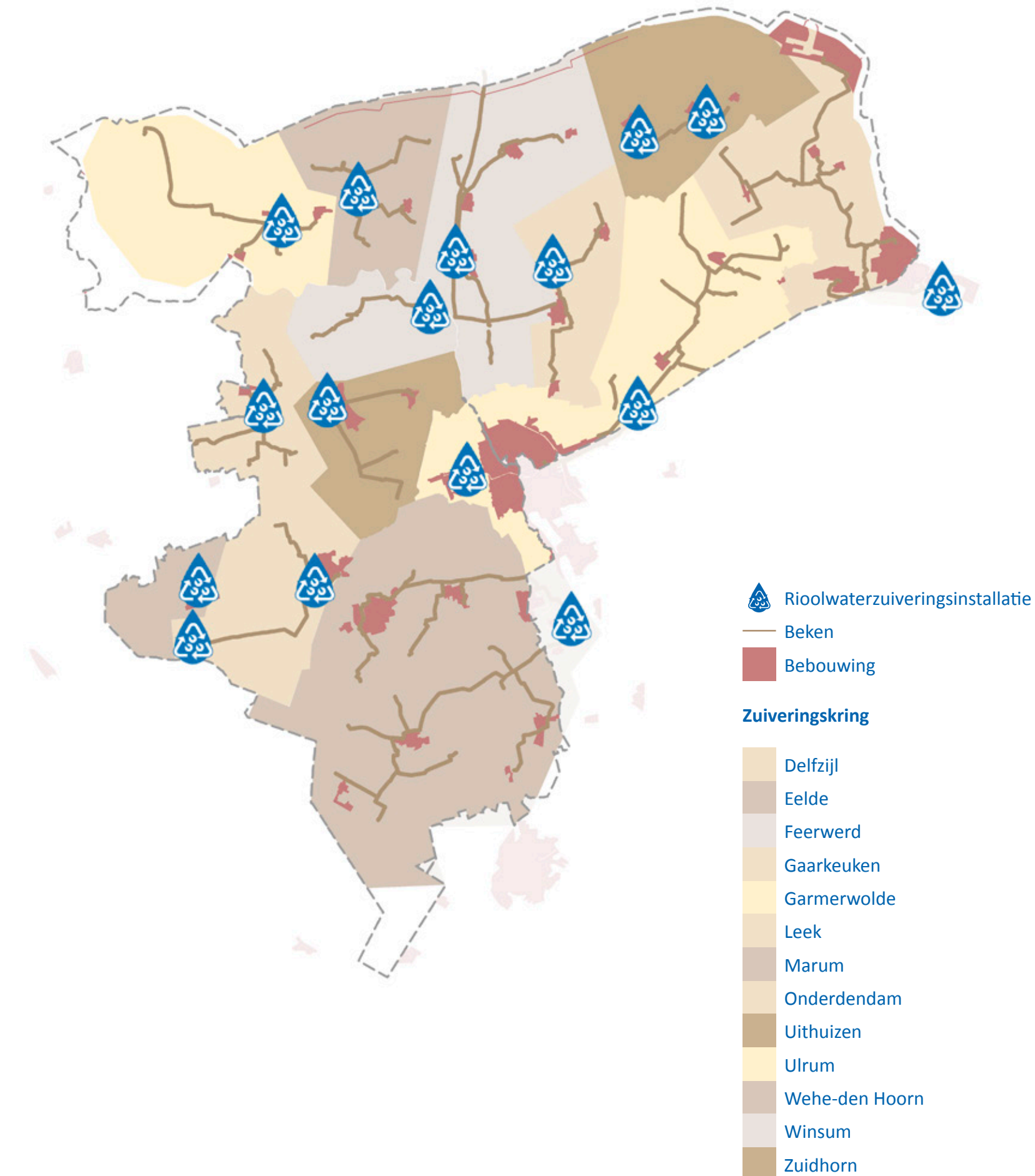
Waarom doen we dit?

We werken samen met onze partners aan een duurzame, doelmatige en betaalbare waterketen. Onze zuiveringen worden duurzamer en dragen bij aan een natuurlijker watersysteem. Daarnaast bereiden we ons voor op 'opkomende' schadelijke stoffen voor de volksgezondheid en het milieu.

Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

Samen met onze waterketenpartners werken we op het niveau van de zuiveringskringen en de komende jaren aan:

- Het maken van een routekaart per zuiveringskring. Zo versterken we het gebiedsgericht werken, óók als het gaat om de toekomst van zuiveringen in ons werkgebied.
- Voor de stad Groningen is de eerste routekaart al gemaakt. Daarin zijn stedelijke groei, het transport en de zuivering Garmerwolde op elkaar afgestemd.
- Het ontwikkelen van een sturing op de totale (afval)waterketen om afvalwatertransport en -zuiveringen te optimaliseren. Daarin richten we ons op Real Time Control en ontwikkelingen zoals een digitale tweeling. Daarin werken de systemen van gemeenten en waterschappen samen.
- De ontwikkeling van een integrale waterketenkaart. Daarop staan onze data die externen kunnen gebruiken;
- Minder 'schoon water' vanuit de gemeenten naar de zuivering, bijvoorbeeld door afkoppelen van regenwater en verminderen van rioolvreemd water. Samen met gemeenten proberen we te komen tot een afkoppelambitie en onderzoeken we waar we initiatieven kunnen ondersteunen.
- Slimmer meten en monitoren om de doelmatigheid in de waterketen te vergroten, zoals bijvoorbeeld vergaand informatie kunnen halen uit afvalwater ten behoeve van (onder meer) onze volksgezondheid;
- Preventieprojecten voor schadelijke stoffen in het rioolwater, zoals bijvoorbeeld 'Medischoon';
- Het proactief adviseren van gemeenten bij het reguleren van lozingen die effect hebben op onze zuiveringen;

- Een gezamenlijke aanpak voor verminderen van riooloverstorten op KRW watergangen en afspraken over de uitvoering;
- Een gezamenlijk plan van aanpak voor IBA's en afspraken over de uitvoering.

Onze inzameling en transport continu verbeteren:

- Ons transportsysteem (persleidingen en riolgemalen) blijven voldoen aan de afnameverplichting. Daarvoor voeren we onderhoud uit.
- We maken een model van onze transportsystemen. Dit stelt ons in staat tot monitoring, het uitvoeren van analyses en het doorvoeren van optimalisaties

Onze zuiveringen voldoen aan de lozingseisen en zijn klaar voor de toekomst:

- Uit de al genoemde routekaarten vloeit per zuivering een visie voort. Die vertalen we naar een programma. We beschrijven het toekomstbeeld per zuiveringskring en gaan in op de relatie tussen de zuivering en de omgeving.
- We gebruiken assetmanagement als leidraad voor de analyse en optimalisatie van processen en investeringsbeslissingen.
- We zetten in op strategische kennisontwikkeling met kennisinstututen en partners: andere waterschappen, Waterketen Onderzoek Noord (WON), Hanze Hogeschool, Wetsus en STOWA.
- Vanuit de Kaderrichtlijn Water verbeteren we de kwaliteit van het effluent van zuiveringen in Winsum, Westerkwartier, Leek, Eelde, Uithuizermeeden en Garmerwolde.
- De zuiveringen Westerkwartier (nieuwbouw) en Garmerwolde (renovatie) vernieuwen we naar de eisen van deze tijd (effluent, medicijnresten, hergebruik effluent voor de industrie).

Onze zuiveringen worden duurzamer:

- We onderzoeken bedrijfsmatige neventaken voor onze zuiveringen gericht op het winnen van grondstoffen, het produceren van duurzame energie en het leveren van water als bron voor hergebruik.
- Samen met Waterbedrijf Groningen onderzoeken we de mogelijkheden voor hergebruik van effluent als bron voor industriewater. Het eerste onderzoek richt zich op onze zuivering Garmerwolde. Daar heeft Waterbedrijf Groningen/North Water een industriewaterfabriek voor de Eemshaven gerealiseerd. Ook hergebruik van onze effluënten voor landbouw, natuur en stedelijk gebied wordt komende periode onderzocht.
- We werken aan verminderde uitstoot van methaan en lachgas (extreme broeikasgassen).

Ons werk van de toekomst

Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

Wat zijn de kaders?

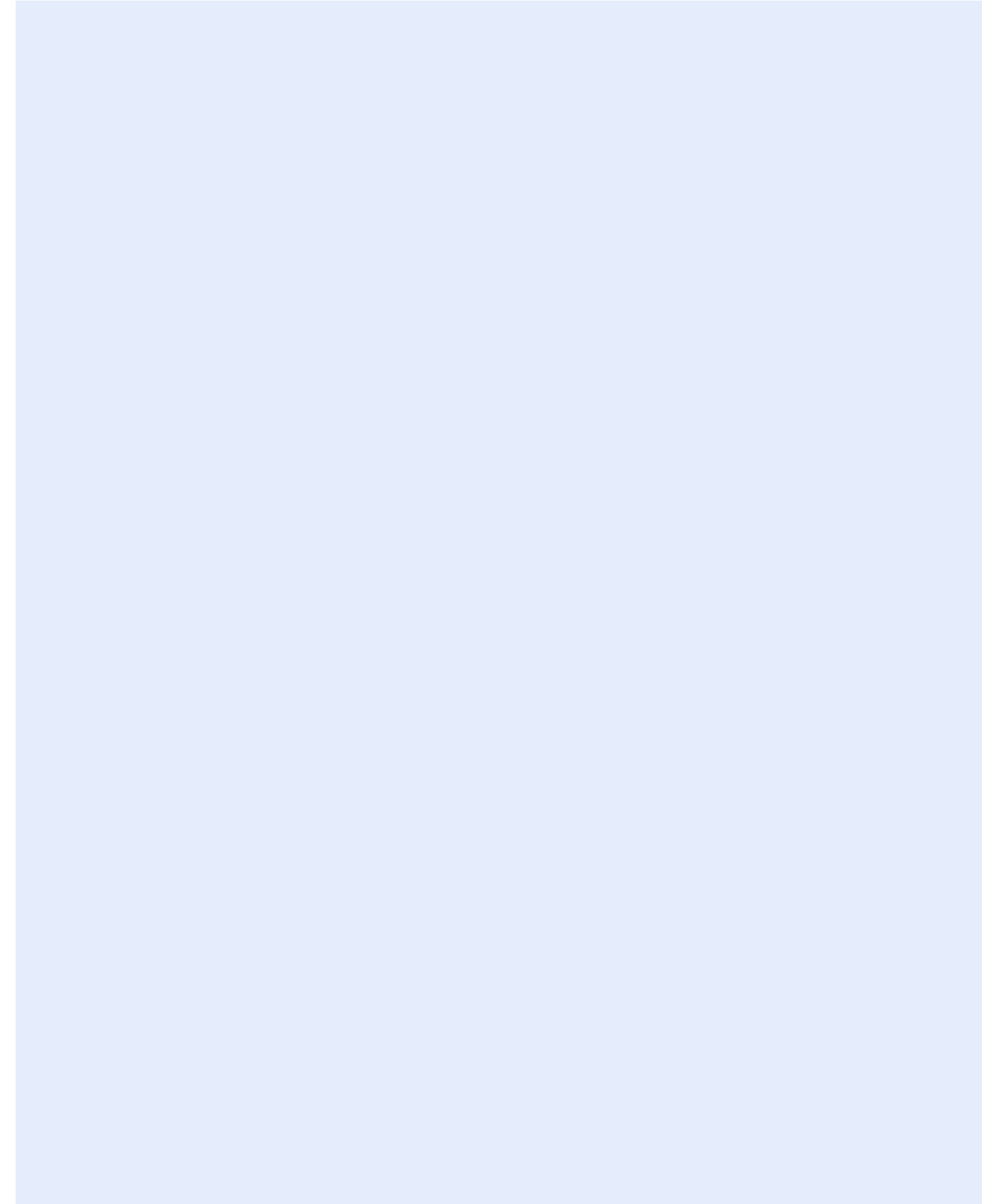
- Nationaal Bestuursakkoord Water, Wettelijk kader lozingsnormen, Kaderrichtlijn Water
- Richtlijn stedelijk afvalwater, Beleidskader duurzaamheid

Hoe houden we koers?

In de waterketen werken we samen aan het 'uitvoeringsprogramma waterketen'. Daarnaast worden het te maken programmaplan 'gezuiverd water' en de visie per zuiveringskring richtinggevend voor ons werk.

Met welke partners?

Provincies, Gemeenten, Drinkwaterbedrijven, Ondernemers, Waterschap Hunze en Aa's.

←
Foto links: hier nog een foto.

Wat is onze koers?

- Versterken economisch groeipotentieel gecombineerd met wateropgaven;
- Waarderen ruimtelijke kwaliteit & cultuurhistorie;
- Gastheer voor recreanten;
- Waarde toevoegen door een nieuwe vorm van (samen)werken;
- Waterbeleving en volksgezondheid.

Waarom doen we dit?

We zijn een organisatie die zichtbaar is in en voor het gebied. Door bewust koppelkansen op te zoeken kunnen we zowel onze eigen projecten als het gebied een positieve impuls geven. We willen een benaderbare overheid zijn die middenin de maatschappij staat en graag meedenkt met de inwoners.

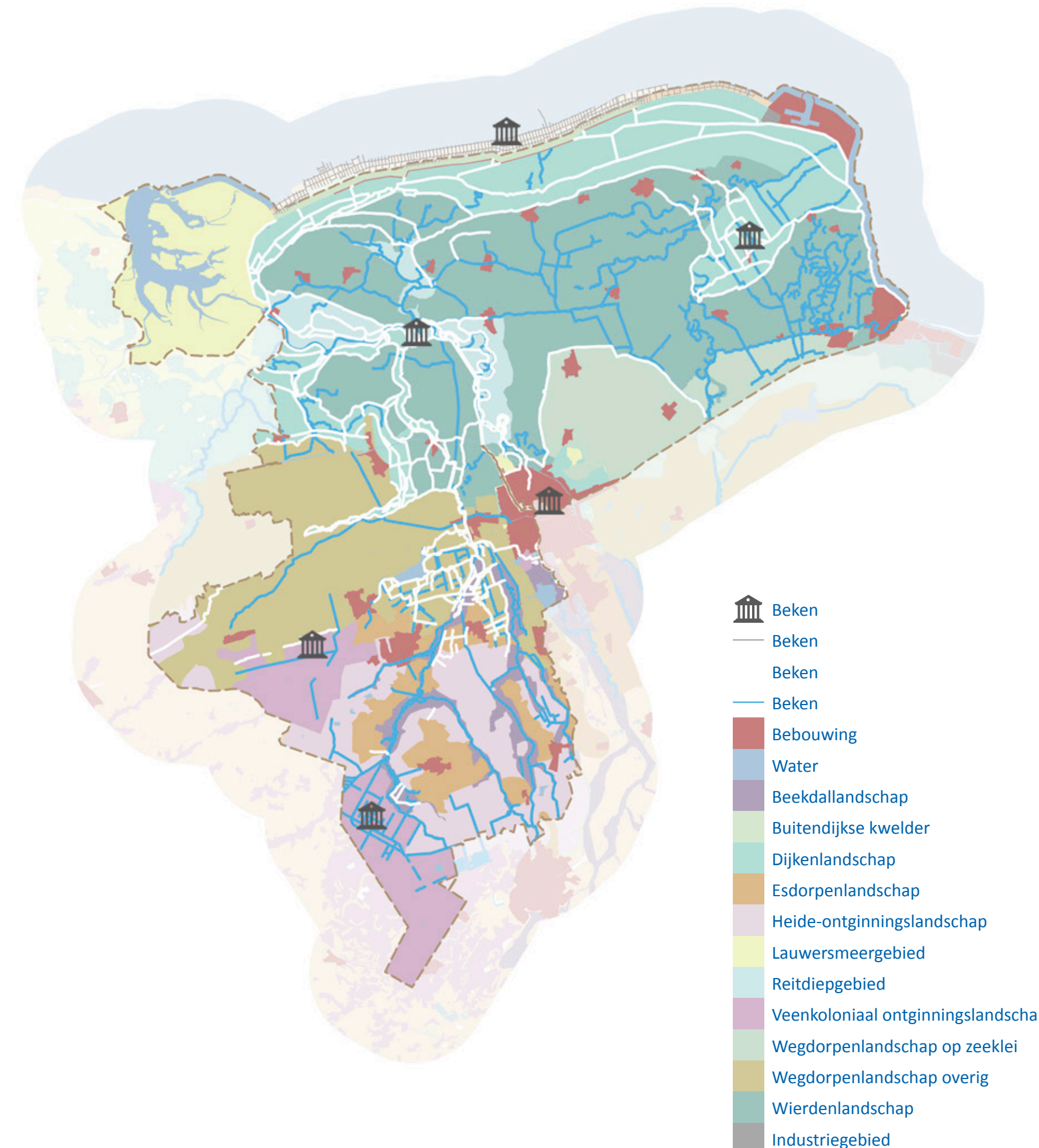
Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

Recreatief medegebruik van watergangen

- We bevorderen een veilige en vlotte doorvaart op onze wateren. We brengen daarom het beheer van onze vaarwegen op orde: we maken beleid voor nautisch en vaarwegbeheer, ontwikkelen een meetnet, stellen onze gegevens extern beschikbaar en maken afspraken met partners over verantwoordelijkheden en uniform beheer.
- Samen met onze partners maken we het gebied en onze vaarwegen toegankelijker. We kijken bijvoorbeeld naar samenwerking in Toukomst en het project Zuidelijk Westerkwartier.
- We voeren ons onderhoudsprogramma bruggen uit en dragen bruggen waar dat kan over aan partners.
- Vanuit onze eigen opgaven kijken we naar koppelkansen voor bijvoorbeeld recreatie of cultuurhistorie. Deze kunnen de projecten een positieve impuls geven en willen daarom bewust opzoeken. Een voorbeeld is de ontwikkeling van het project 'nieuwe waterwerken Zoutkamp).
- We maken beleid voor recreatief medegebruik. We faciliteren waar mogelijk medegebruik van onze gronden en wateren wanneer daar vraag naar is.

We brengen ons erfgoed op orde en dragen het uit.

- Erfgoed brengen we verder op orde en is zichtbaar in de omgeving
- We inventariseren ons immaterieel erfgoed
- We zijn deelnemer in erfgoedgroepen met het doel op tijd koppelkansen te zien en te benutten.

- We zoeken kansen voor koppelen van erfgoed aan recreatie. Bijvoorbeeld door erfgoed in functie te stellen en verhalen te vertellen bij onze erfgoederen, waardoor deze 'tot leven komen'.
- Onze archieven maken we digitaal toegankelijk.

Ruimtelijke kwaliteit wordt integraal onderdeel van ons werk.

- We maken een visie over ruimtelijke kwaliteitsaspecten voor ingrepen/aanpassingen in ons watersysteem (bijvoorbeeld voor keringen) en een waterbiografie waarin onze wateren op waarde worden gezet. We hebben aandacht voor de koppeling tussen erfgoed, landschap, ruimtelijke kwaliteit en biodiversiteit.

Wat zijn de kaders?

- Provinciale omgevingsverordeningen
- Waterschapsverordening
- Gemeentelijke omgevingsplannen
- Scheepvaartverkeerswet
- Omgevingswet
- Erfgoedwet
- Wet archeologie

Hoe houden we koers?

Het belangrijkste is om in gesprek te blijven met partners om af te stemmen en koppelkansen te signaleren. Koers houden doen we vanuit de 'basisvisie recreatiotoervaartnet' (BRTN), het landschapconvenant, ons beleid voor cultuurhistorie en onze onderhoudsprogramma's voor bruggen en cultuurhistorie.

Met welke partners?

- Gemeenten, Provincies, Rijkswaterstaat
- Marketing- en routebureaus, Watersportverbond en -federatie
- Dorpsbelangen, Erfgoedvereniging Heemschut
- Stichting Libau, Historische verenigingen, Groninger Landschap

Wat is onze koers?

- We zijn een gewaardeerde (beleids)partner;
- We zijn een maatschappelijk verantwoordelijke overheid.

Waarom doen we dit?

De wereld om ons heen verandert: snellere klimaatverandering, technologie, welvaart. Water wordt belangrijker in het maatschappelijk debat. We merken dat de mensen in ons gebied meer betrokken zijn bij ons werk en zich ook vaker laten horen. Dat vraagt om organisatie die zich klaarmaakt voor veranderingen: meer dan ooit omgevingsgericht werken en investeren in professionele netwerken om samenwerking mee uit te bouwen.

We realiseren ons dat waterbeheer grensoverschrijdend is. We opereren met grensoverschrijdende invloeden en nemen daarin onze verantwoordelijkheid.

Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

Voor de ontwikkeling van onze organisatie zetten we in op drie speerpunten:

- Onze medewerkers zijn voorbereid op veranderend werk. Zij zijn wendbaar op de inhoud en toekomstfit in houding en gedrag met inzet op persoonlijke ontwikkeling en strategische personeelsplanning.
- We hebben een transparante en voorspelbare investerings- en onderhoudsprogrammering van alle infrastructuur die we gebouwd hebben in ons gebied. Assetmanagement is doorgevoerd in de hele organisatie.
- We hebben onze bedrijfsvoering op orde binnen financiële kaders. We zijn een efficiënte overheidsorganisatie die goed meekomt in de digitale ontwikkeling in de samenleving en in toenemende mate stuurt op data.

Verder blijven we inzetten op kennis delen en innovatie om ons werk beter, goedkoper en duurzamer te doen.

- We nemen deel aan het innovatienetwerk van regionale waterbeheerders (vanuit STOWA).
- We continueren onze samenwerking in de vorm van gemeenschappelijke regelingen, convenanten en andere overeenkomsten en staan open voor de uitbreiding daarvan.
- We delen kennis in nationale en internationale samenwerkingsverbanden en maken innovaties zichtbaar, bv in EU Interregprojecten.

- In internationale samenwerkingen (in Dutch Water Authorities- verband) wisselen we kennis en ervaring uit en werken we samen met nationale en buitenlandse partners. We bestendigen de meerjarige partnerschappen met waterbeheerders in Peru en Midden Amerika.

Wat zijn de kaders?

- HR visie
- Assetmanagement
- NL DIGIbeter
- Sustainable Development Goals

Hoe houden we koers?

Over organisatiedoelen wordt gerapporteerd in de Planning en Control cyclus (jaar, kwartaal en maandrapportages). De internationale samenwerking geeft invulling aan bij het internationale programma Blue Deal en werken we vanuit de koepel Dutch Water Authorities.

Met welke partners?

- Overheden en partners in het gebied
- Verbonden partijen (met gemeenschappelijke regelingen)
- Unie van waterschappen/ Dutch Water Authorities / Ministerie van Buitenlandse Zaken / Ministerie van Infrastructuur en Water
- Collega waterschappen

← Foto links: Coupures, dijkdoorgangen, bij Delfzijl gesloten.

Wat is de opgave?

In dit gebied werken we de komende jaren aan:

- lange termijn waterveiligheid;
 - verminderen effecten verzilting en droogte;
 - waterkwaliteit;
 - vervangingsopgaven, onderhoud en gebiedsplannen;
- inbrengen waterbelang in ruimtelijke ontwikkelingen;
samenwerken over de belangen heen.

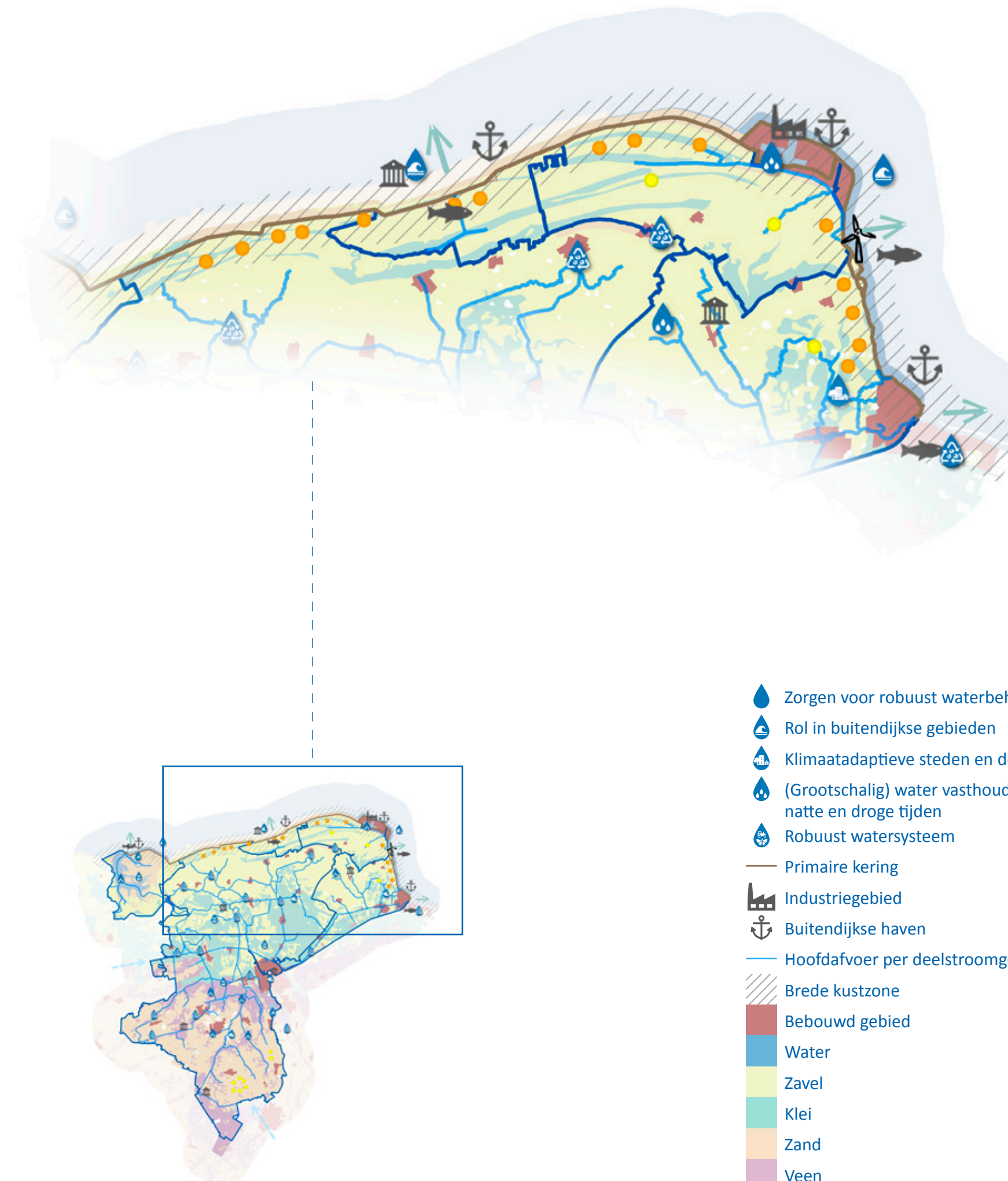
Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

Lange termijn waterveiligheid, verzilting en droogte

- We nemen initiatief voor onderzoek naar een brede kustzone, die zowel ingaat op waterveiligheid, omgaan met verzilting als de beschikbaarheid van zoetwater met het oog op droogte en verzilting. Deze studie richt zich op zowel buitendijks als binnendijks gebied.
- Na onderzoek stellen een zoetwaterstrategie op, inclusief een strategie voor verzilting en maken deze uitvoeringsklaar.
- De zoetwaterstrategie gaat ook in op (on)mogelijkheden voor nieuwe watervragers.
- We doen (aanvullend) onderzoek naar golfbelasting, effecten van windturbines en faalmechanismen voor onze zeedijk.
- We hebben belang bij het veiligstellen van aanvoer van zoetwater vanuit het IJsselmeer en het optimaliseren daarvan voor de middellange termijn.
- We doen onderzoek naar wegpompen van zoutwater in de Emmapolder
- We onderzoeken kwelderontwikkeling bij de Emmapolder ten behoeve van onze primaire kering.
- We communiceren duidelijk over ieders rol en verantwoordelijkheid in het buitendijkse gebied.

Waterkwaliteit

- Deze periode hebben we specifiek aandacht voor de werking van IBA's.
- Met de agrarische sector werken we aan vermindering van uitspoelen van nutriënten en bestrijdingsmiddelen
- We doen onderzoek naar uitstroming van stoffen naar de Waddenzee/ Eems-Dollard.
- We hebben aandacht voor niet toetsbare KRW stoffen (PAK, PFOS, ...).

Vervangingsopgaven en gebiedsplannen

- We ontwikkelen een gebiedsplan voor Noordpolderzijl: we kijken naar de buitendijkse haven, de plek binnendijks en de beschikbaarheid van zoetwater in combinatie met erfgoed, ruimtelijke kwaliteit en recreatie.
- We voeren onderhoud uit volgens ons beheer & onderhoudsplan en onderhoudsprogrammering. Baggeren en oeververdediging krijgen daarbij de komende jaren extra aandacht.

We brengen het belang van water in bij ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder:

- herstructurering woningbouw aardbevingsgebied;
- rioolvervanging gemeente Eemsdelta;
- uitbreiding industriegebied Eemshaven;
- aanlanding kabels en leidingen vanaf zee.

We werken samen over de belangen heen:

- We faciliteren kansen voor circulariteit en duurzaamheid vanuit en naar industriegebied Eemshaven-Delfzijl, zoals aanvoer gezuiverd water vanuit zuivering Garmerwolde.
- We benutten koppelkansen en denken mee over oplossingen voor vaarrecreatie, bijvoorbeeld rondom kanostuw Warffum richting Noordpolderzijl.

Hoe willen we dit doen?

Voor de brede studie naar waterveiligheid, verzilting en droogte ziet het waterschap een leidende, agenderen rol voor zichzelf. Samenwerking met kennisinstututen, andere overheden, natuur- en landschapsorganisaties, agrariërs en en bewoners is belangrijk evenals het vlot opstarten van dit onderzoek. Ook is het belangrijk om over eigen opgaven heen te kijken en doelen (binnendijks en buitendijks) te integreren.

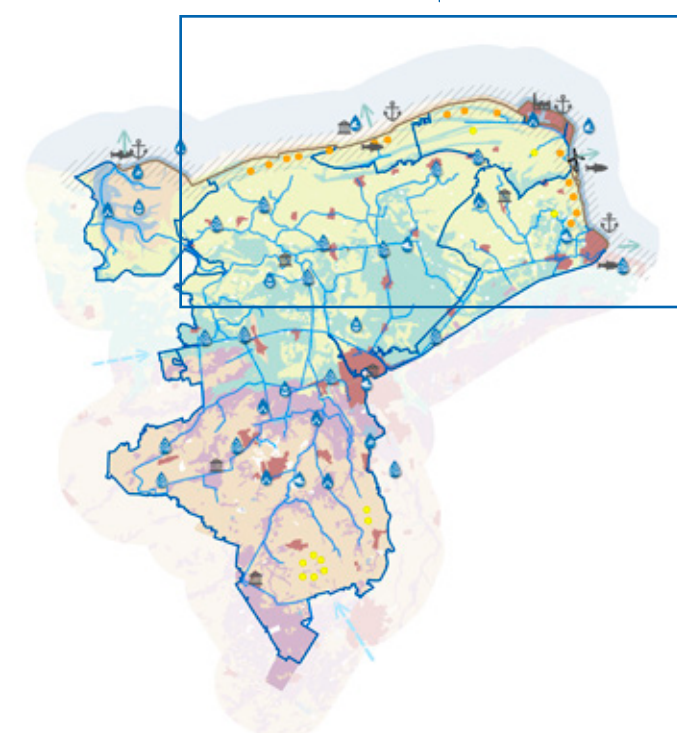
Vanuit onze opgaven werken we samen in verbanden zoals Deltaplan Agrarisch Waterbeheer, programma Gouden Gronden en Omgevingsagenda Noord. Daarnaast geven we invulling aan convenanten die we hebben ondertekend, zoals het 'brakwaterconvenant'.

Om de omvang van de verzilting beter in beeld te krijgen, starten we in 2022 samen met provincies, drinkwaterbedrijven en andere waterschappen langs de Nederlandse kust, het project Freshem.

Daarnaast ondersteunt het waterschap het recent gestarte 'zoet/zout knooppunt'.

Voor vervangingsopgaven, onderhoud en gebiedsplannen werken we samen met belanghebbenden. Koppelkansen willen we bewust opzoeken.

Voor het waterbelang in ruimtelijke ontwikkelingen nemen we een proactieve adviserende rol. We geven helder aan waar we voor staan en willen samenwerken aan de kaders voor ontwikkelingen. Vanuit ons belang kunnen we onderzoeken hiervoor meefinancieren.

- Zorgen voor robuust waterbeheer
- Rol in buitendijkse gebieden
- Klimaatadaptieve steden en dorpen
- (Grootschalig) water vasthouden in natte en droge tijden
- Robuust watersysteem
- Primaire kering
- Industriegebied
- Buitendijkse haven
- Hoofdafvoer per deelstroomgebied
- Brede kustzone
- Bebouwd gebied
- Water
- Zavel
- Klei
- Zand
- Veen

Wat is de opgave?

In dit gebied werken we de komende jaren aan:

- Waterkwaliteit;
- Afvalwaterzuiveringen en waterketensamenwerking;
- Vervangingsopgaven, onderhoud en gebiedsplannen;
- Inbrengen waterbelang in ruimtelijke ontwikkelingen;
- samenwerken over de belangen heen.

Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

We vergroten het inzicht in effecten van verzilting.

Vanuit de Kaderrichtlijn Water werken we aan:

- Verbeteren van de kwaliteit van het effluent van zuiveringen Winsum en Uithuizermeeden;
- Specifieke aandacht voor de werking van IBA's;
- Vermindering van uitspoelen van nutriënten en bestrijdingsmiddelen met de agrarische sector;
- Baggeren voor verbetering van de waterkwaliteit;
- Aanleggen van vispassages en natuurvriendelijke oevers;
- Samen met gemeenten verminderen van vervuild water bij riooloverstorten.

Zuiveringen en waterketensamenwerking

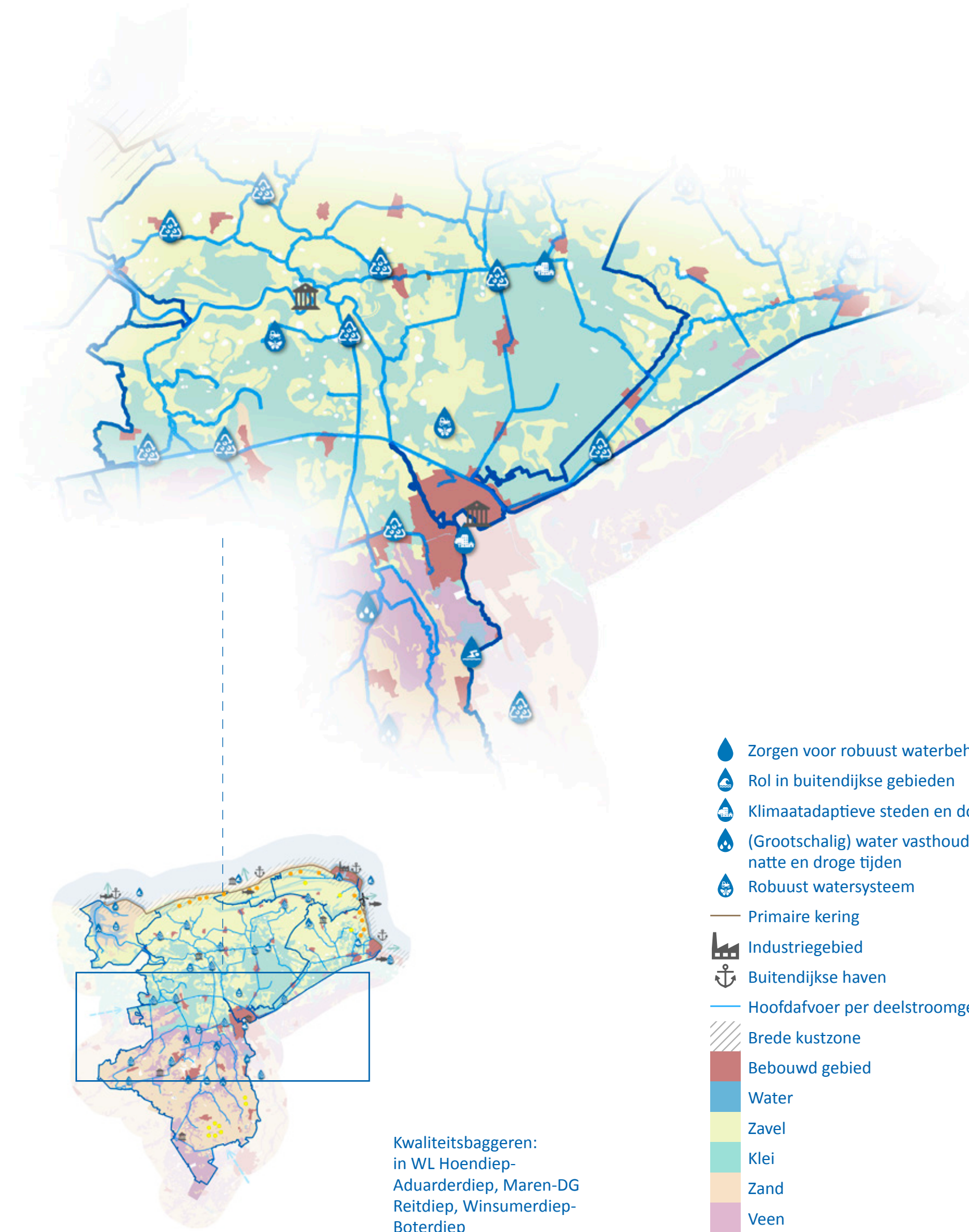
- Onze zuivering in Garmerwolde passen we aan op de eisen van deze tijd (effluent, medicijnresten, hergebruik effluent voor de industrie).
- Samen met onze ketenpartners werken we aan een duurzame, doelmatige en betaalbare waterketen.

Vervangingsopgaven, onderhoud en gebiedsplannen

- We werken aan een gebiedsplan voor het Aduarderdiep;
- We passen ons waterbeheer aan op de bodemdaling;
- We voeren onderhoud uit volgens ons beheer & onderhoudsplan en onderhoudsprogrammering. Baggeren en oeververdediging krijgen daarbij de komende jaren extra aandacht.

We brengen het belang van water in bij ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder:

- Herstructurering woningbouw aardbevingsgebied;
- Riolvervanging gemeente Eemsdelta;
- Voor waterbeheer in relatie tot bodemdaling geldt dat we het gesprek starten als de grenzen van het watersysteem in zicht komen.

We werken samen over de belangen heen:

- 'Toukomst' heeft de maren boven Appingedam benoemd als een gebied met veel potentie. We kijken samen hoe dit invulling kan krijgen. Daarnaast kijken we vanuit Toukomst naar kansen voor recreatievaart in 'Middag en Humsterland'.
- We faciliteren inwoners van het gebied met warmte uit water door aquathermie, mogelijk zelfs met lokaal hergebruik van water en grondstoffen uit onze rwzi's

Hoe willen we dit doen?

Voor het verbeteren van de waterkwaliteit verminderen we samen met de gemeenten de belasting vanuit riooloverstorten en niet functionerende IBA's. Voor de IBA's richten we ons op voorlichting over onderhoud en gebruik en bekijken we de werking met steekproeven.

Om de omvang van de verzilting beter in beeld te krijgen, starten we in 2022 samen met provincies, drinkwaterbedrijven en andere waterschappen langs de Nederlandse kust, het project Freshem.

Daarnaast ondersteunt het waterschap het recent gestarte 'zoet/zout knooppunt'.

Met Drinkwaterbedrijf Groningen werken we samen aan benutting van effluent van onze zuivering Garmerwolde als bron voor industriewater.

Vanuit onze opgaven werken we samen in verbanden zoals Omgevingsagenda Noord en het programma Gouden Gronden.

Voor vervangingsopgaven, onderhoud en gebiedsplannen werken we samen met belanghebbenden. We zoeken koppelkansen voor bijvoorbeeld gebruiksfuncties, ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid bewust op.

Voor het waterbelang in ruimtelijke ontwikkelingen nemen we een proactieve adviserende rol. We geven helder aan waar we voor staan en willen samenwerken aan de kaders voor ontwikkelingen. Vanuit ons belang kunnen we onderzoeken hiervoor meefinancieren.

Wat is de opgave?

In dit gebied werken we de komende jaren aan:

- veilig leven met water;
- waterkwaliteit;
- voldoende water (verzilting);
- samenwerken over de belangen heen;
- renovatieopgave en onderhoud.

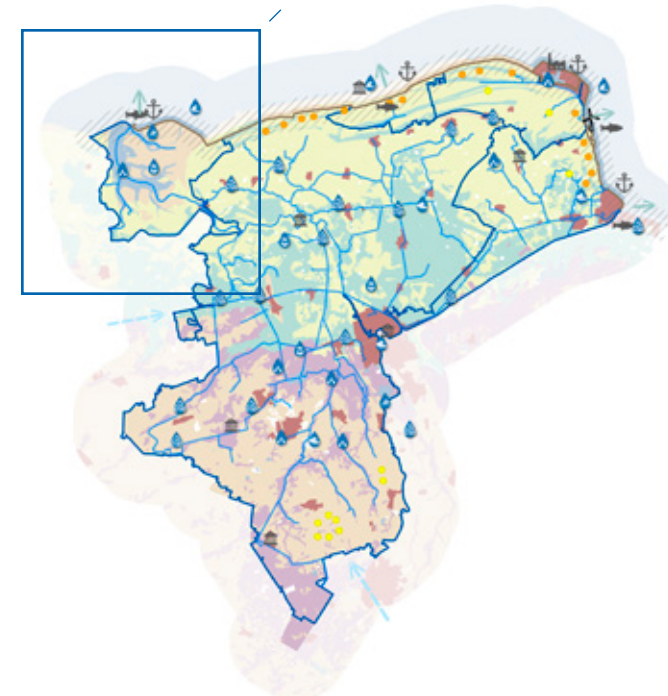
Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

Veilig leven met water, waterkwaliteit en samenwerken over belangen heen:

- De dijkversterking Lauwersmeerdijk is een vliegwiel voor een integrale gebiedsaanpak. We willen met onze partners koppelkansen voor natuur, recreatie en verkeer die op langere termijn bijdragen aan een bredere kustzone. Het gaat om een tweede toegangsweg naar de haven, de ontwikkeling van de kwelder, een natuurlijke overgang van wad naar dijk en een vismigratiemogelijkheid door de dijk. Bovendien gaan we voor het ontwerpen en bouwen van de duurzaamste dijk met focus op circulariteit, beperken van uitstoot, ruimtelijke kwaliteit en biodiversiteit.
- We werken een integrale toekomstvisie voor het Lauwersmeer als bergboezem uit op basis van de klimaatscenario's 2023. Onderdeel van deze visie is ook de waterafvoer via het Lauwersmeer richting zee.
- Met de nieuwe waterwerken Zoutkamp vergroten we de afvoercapaciteit van gemaal H.D.Louwes, we verzilveren koppelkansen voor recreatie, cultuurhistorie en (be)leefbaarheid van Zoutkamp.
- We communiceren duidelijk over ieders rol en verantwoordelijkheid buitendijks van de keringen.

Waterkwaliteit, voldoende water en samenwerken over belangen heen:

- We stellen een beheerstrategie vast voor het Lauwersmeer waarbij de belangen voor waterkwaliteit en ecologie (vismigratie en geschikt habitat Natura 2000) worden afgestemd met voldoende water (droogte, verzilting) en veilig leven met water.
- We maken een zoetwaterstrategie inclusief een strategie voor verzilting. Daarna volgen uitvoeringsprogramma's.
- We verminderen samen met de agrarische sector de belasting door nutriënten.
- We doen onderzoek naar uitstromen van stoffen naar de Waddenzee en mogelijkheden om soorten (macrofauna) te herintroduceren.

- Zorgen voor robuust waterbeheer
- Rol in buitendijkse gebieden
- Klimaatadaptieve steden en dorpen
- (Grootschalig) water vasthouden in natte en droge tijden
- Robuust watersysteem
- Primaire kering
- Industriegebied
- Buitendijkse haven
- Hoofdafvoer per deelstroomgebied
- Brede kustzone
- Bebouwd gebied
- Water
- Zavel
- Klei
- Zand
- Veen

Renovatieopgave en onderhoud:

- We maken de renovatie van de Cleveringsluizen af;
- We voeren onderhoud uit volgens ons beheer & onderhoudsplan en onderhoudsprogrammering.

Hoe willen we dit doen?

De verschillende en soms tegenstrijdige belangen, zoals natuur, recreatie en landbouw, maken het Lauwersmeer tot een complex gebied. Samenwerking van partijen in het gebied is essentieel.

We nemen deel aan de Stuurgroep Lauwersmeer en werken samen met Wetterskip Fryslân. Voor het KRW maatregelenpakket 2022-2027 is in 2021 een gebiedsproces gestart om te komen tot een gezamenlijk perspectief voor het Lauwersmeergebied vanuit de invalshoeken landbouw en natuur.

Ook het uitwerken van de plannen voor de dijkversterking Lauwersmeerdijk-Vierhuizenegat en nieuwe waterwerken Zoutkamp gebeurt in samenwerking met de partners en vele betrokkenen en experts uit het gebied.

In het lopende programma Gouden Gronden werken we samen met de provincie en de agrarische sector aan een beter bodembeheer voor een betere waterkwaliteit, bijdragen aan klimaatadaptatie en het tegengaan van verzilting.

Om de omvang van de verzilting beter in beeld te krijgen, starten we in 2022 samen met provincies, drinkwaterbedrijven en andere waterschappen langs de Nederlandse kust, het project Freshem.

Daarnaast ondersteunt het waterschap het recent gestarte 'zoet/zout knooppunt' en het particuliere initiatief 'Zoet op Zout' van akkerbouwers uit het Lauwersmeergebied.

Om het chloridegehalte en -ontwikkeling in het Lauwersmeer te monitoren willen we samen met betrokken partners (overheden, natuur- en landbouworganisaties) een monitoringsprogramma maken en uitvoeren.

Het bevorderen van de vismigratie doen we in het kader van Vissen voor verbinding.

Tenslotte hebben we ons als waterschap verbonden aan Agenda 2050 Waddengebied en het 'brakwaterconvenant'.

Gebied: Zuidelijk Westerkwartier & benedenlopen beekdalen

Ons werk van de toekomst

Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

Wat is de opgave?

In dit gebied werken we de komende jaren aan:

- veilig leven met water;
- voldoende water in elk seizoen;
- waterkwaliteit;
- onze zuiveringen en samenwerking in de waterketen;
- vervangingsopgaven, onderhoud en gebiedsplannen;
- inbrengen waterbelang in ruimtelijke ontwikkelingen;
- samenwerken over de belangen heen.

Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

Veilig leven met water en voldoende water

- Het waterbergingsgebied Dwarsdiep in het Zuidelijk Westerkwartier is voor 2025 inzetbaar. We verzilveren daarbij kansen voor recreatie en cultuurhistorie.
- In en rondom de Onlanden zoeken we in samenwerking met terrein beherende (natuur)organisaties en andere belanghebbenden naar extra waterberging vanuit een integrale aanpak met aandacht voor natuur en droogte.
- We zetten onze deelname aan gebiedsprocessen op locaties met veenbodems voort, met als één van de doelen vernatting/stopzetting veenoxidatie

Waterkwaliteit

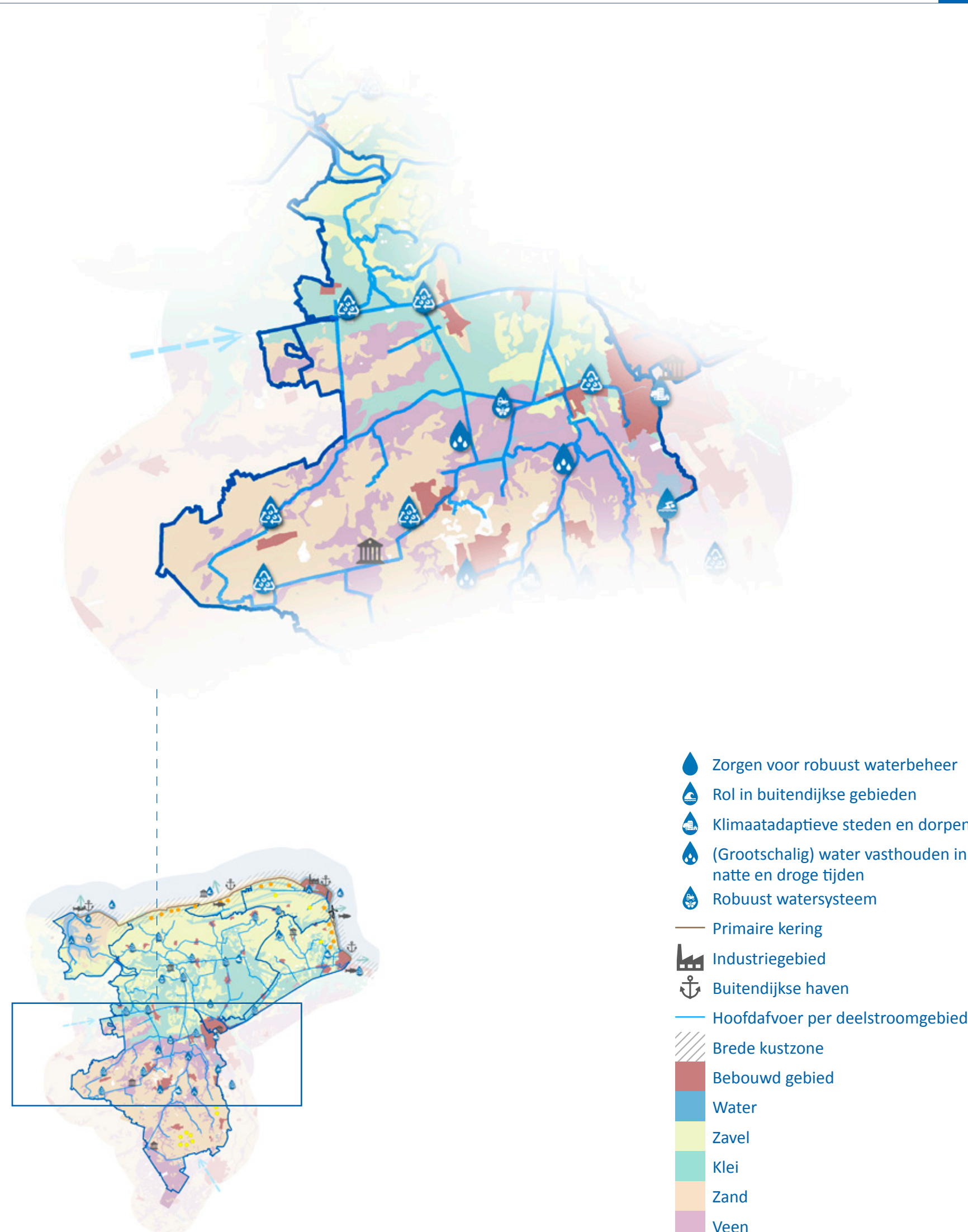
Vanuit de Kaderrichtlijn Water werken we aan:

- aanleg vispassages;
- herinrichting Leekstermeer, hierbij kijken we naar een mogelijke koppeling met (vaar)recreatie en duurzaamheid;
- samen met gemeenten verminderen van de vervuiling via riooloverstorten;
- verbeteren van de kwaliteit van het effluent van zuiveringen Westerkwartier, Leek en Eelde,
- aanleggen van natuurvriendelijke oevers;
- herinrichting Dwarsdiep – Reitdiep – Kommerzijl;
- baggeren voor verbeteren van de waterkwaliteit in de Matsloot;
- verbeteren waterkwaliteit Paterswoldsemeer;

Daarnaast hebben zwemlocaties zoals de Hoornseplas onze blijvende aandacht.

Onze zuiveringen en samenwerking in de waterketen:

- Nieuwbouw zuivering Westerkwartier;
- Samen met onze ketenpartners werken we aan een duurzame, doelmatige en betaalbare waterketen.

Vervangingsopgaven, onderhoud en gebiedsplannen:

- We voeren onderhoud uit volgens ons beheer & onderhoudsplan en onderhoudsprogrammering. Baggeren en oeververdediging krijgen daarbij de komende jaren extra aandacht.

We brengen het waterbelang in bij ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder:

- stedelijke ontwikkeling Leek
- mogelijke aanleg Lelylijn
- Aanvullende Strategische Voorraad drinkwater

We werken samen over de belangen heen:

- Vanuit onze opgaven kijken we naar koppelkansen voor recreatie, vaarverbindingen en duurzaamheid (bijv. integraal plan Leekstermeer)
- We faciliteren de inwoners van het gebied met warmte uit water met aquathermie, mogelijk zelfs met lokaal hergebruik van water en grondstoffen uit onze rwzi's

Hoe willen we dit doen?

Voor de waterbergingsopgave werken we samen met partners in de 'Gebiedsontwikkeling Zuidelijk Westerkwartier'. Hier combineren we natuurontwikkeling met de inrichting van waterbergingsgebieden. Tegelijk nemen we maatregelen op het gebied van waterkwaliteit, recreatie, landbouw, landschapsherstel en leefbaarheid. Bij de Onlanden starten we samen met partners en bewoners een gebiedsproces op. We zoeken naar balans voor verschillende functies en kijken naar kansen voor ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid.

Voor het verbeteren van de waterkwaliteit volgen wij het uitvoeringsprogramma Kaderrichtlijn Water. We zoeken in een vroeg stadium de samenwerking met bewoners en partners. In gebiedsprocessen zoeken we koppelkansen bewust op. Dat kan ook gaan om kansen voor onderdelen van ons eigen werk, bijvoorbeeld om te blijven zorgen voor voldoende water in elk seizoen of als we voor vervangingsopgaven of (groot) onderhoud staan.

Voor het belang van water in ruimtelijke ontwikkelingen nemen we een proactieve adviserende rol. We geven helder aan waar we voor staan en willen samenwerken aan de kaders voor ontwikkelingen. Vanuit ons belang kunnen we onderzoeken hiervoor meefinancieren.

Deelgebied: Drents Plateau met beekdalen

Ons werk van de toekomst

Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

Wat is de opgave?

In dit gebied werken we de komende jaren aan:

- Voldoende water in elk seizoen;
- Waterkwaliteit;
- Veilig leven met water;
- Vervangingsopgaven, renovatie en onderhoud;
- samenwerken over belangen heen.

Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

Voldoende water in elk seizoen, waterkwaliteit, veilig leven met water, samenwerken over belangen heen:

- We starten een onderzoek naar het functioneren van het watersysteem op de hoge zandgronden. Daarna zetten we samen met andere partijen in op een brede studie waar voor het waterschap waterkwaliteit (KRW), klimaat en droogte (water vasthouden) binnen vallen.
- We stellen een zoetwaterstrategie op, inclusief een strategie voor aanvragen van nieuwe watervragers.

Waterkwaliteit

Vanuit de Kaderrichtlijn Water werken we aan:

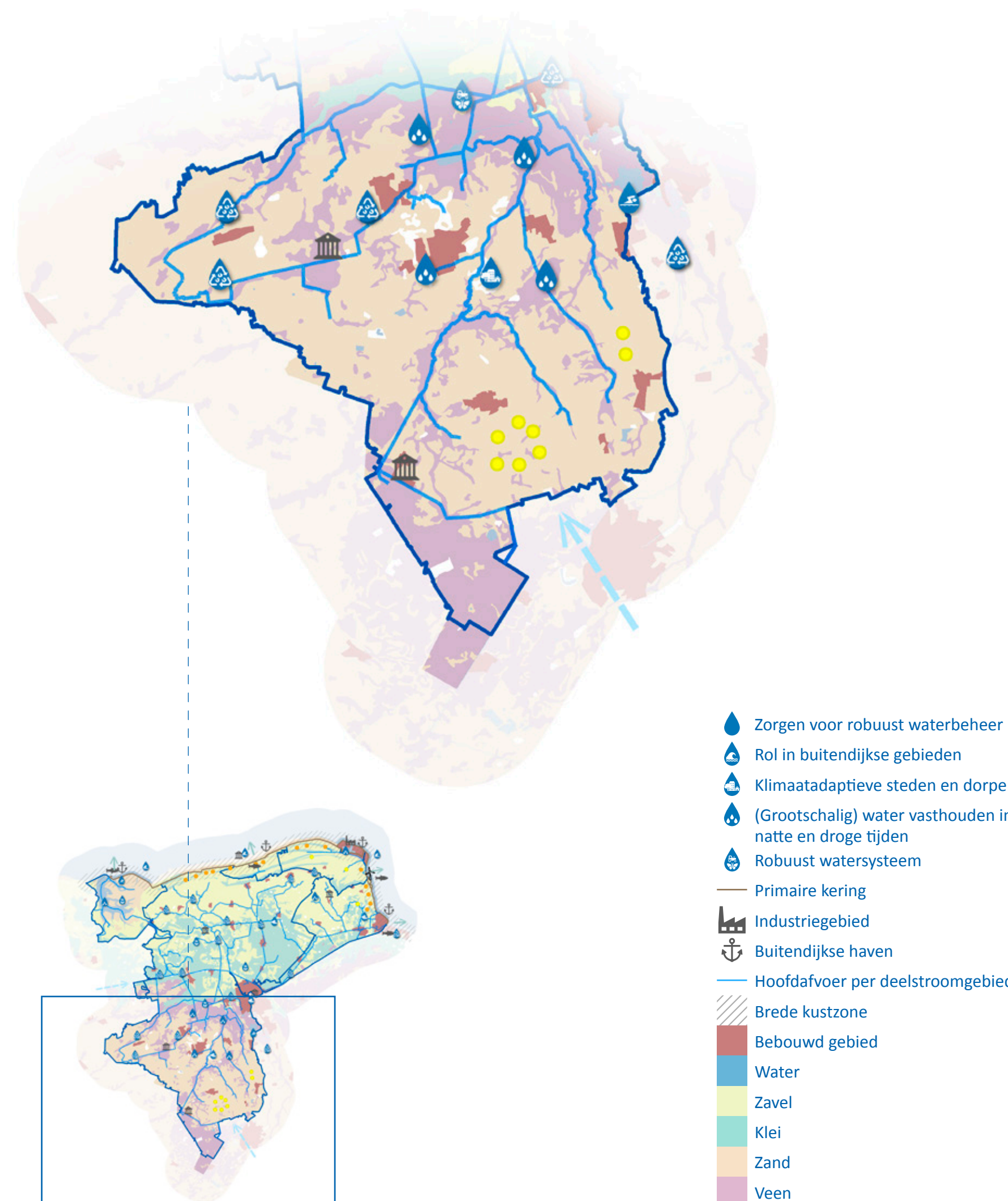
- ilnrichting van de beekdalen;
- Aanleg vispassages;
- Verminderen zink in oppervlaktewater;
- Samen met gemeenten verminderen van de vervuiling via riooloverstorten
- Anders maaien in de beek (pilot stroombaanmaaien)

Onze zuiveringen en waterketensamenwerking

- Samen met onze ketenpartners werken we aan een duurzame, doelmatige en betaalbare waterketen.

Vervangingsopgaven, renovatie en onderhoud

- We herstellen het erfgoed in de Kolonievaart, hierbij onderzoeken we de koppeling met bevaarbaarheid naar Veenhuizen (UNESCO).
- We voeren onderhoud uit volgens ons beheer & onderhoudsplan en onderhoudsprogrammering.

We werken samen over de belangen heen:

- Vanuit onze opgaven kijken we naar koppelkansen voor (vaar)recreatie en duurzaamheid
- We faciliteren de inwoners van het gebied met warmte uit ons water via aquathermie, mogelijk zelfs met lokaal hergebruik van water en grondstoffen uit onze rwzi's.

Hoe willen we dit doen?

We zien een grote opgave voor de komende jaren voor voldoende water in elk seizoen, de wens om meer water langer vast te houden bij meer extreme omstandigheden als droogte en hevige regenbuien. Daarom zetten we in op onderzoek en een brede studie met andere partijen (bewoners, eigenaren, provincie en terrein behorende (natuur)organisaties. Op de onderwerpen waterkwaliteit, klimaat en droogte heeft het waterschap een agenderende leidende rol. We zoeken actief de koppeling met opgaven van anderen, zoals Natuur Netwerk Nederland. Daarnaast zoeken we de koppeling met subsidietrajecten en leren we van de aanpak bij andere waterschappen zoals Hunze & Aa's.

Samen met de provincie Drenthe organiseren we een inspiratiewerkplaats om te komen tot een integrale gebiedsbenadering. Daarin is de provincie trekker.

Voor het verbeteren van de waterkwaliteit volgen wij het uitvoeringsprogramma Kaderrichtlijn Water. We zoeken in een vroeg stadium de samenwerking met bewoners en partners. In gebiedsprocessen zoeken we koppelkansen bewust op. Dat kan ook gaan om kansen voor onderdelen van ons eigen werk, bijvoorbeeld om te blijven zorgen voor voldoende water in elk seizoen of als we voor vervangingsopgaven of (groot) onderhoud staan.

Tenslotte zien we verschillende kansen voor vaarrecreatie en duurzaamheid in het gebied. Hierover blijven we in gesprek met onze partners.

Wat is de opgave?

Voor de steden en dorpen werken we de komende jaren aan:

- 'Klimaatklaar' blijven;
- waterkwaliteit;
- beleving van water;
- vervangingsopgaven, onderhoud en gebiedsplannen;
- inbrengen belang van water in ruimtelijke ontwikkelingen;
- samenwerken over de belangen heen.

Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

'Klimaatklaar' blijven

- Samen met gemeenten en provincies continueren we de stresstesten en risicodialogen om voorbereid te zijn op klimaatverandering.
- Samen met onze partners in de waterketen werken we aan het uitvoeringsprogramma waterketen 2020-2025.
- We werken aan een visie op regenwater in de stad met specifiek aandacht voor onze rol en samenwerking met gemeenten.

Waterkwaliteit

- Aanpak van blauwalg op zwemwaterlocaties heeft onze blijvende aandacht.
- Samen met gemeenten verminderen van de vervuiling via riooloverstorten.

Beleving van water

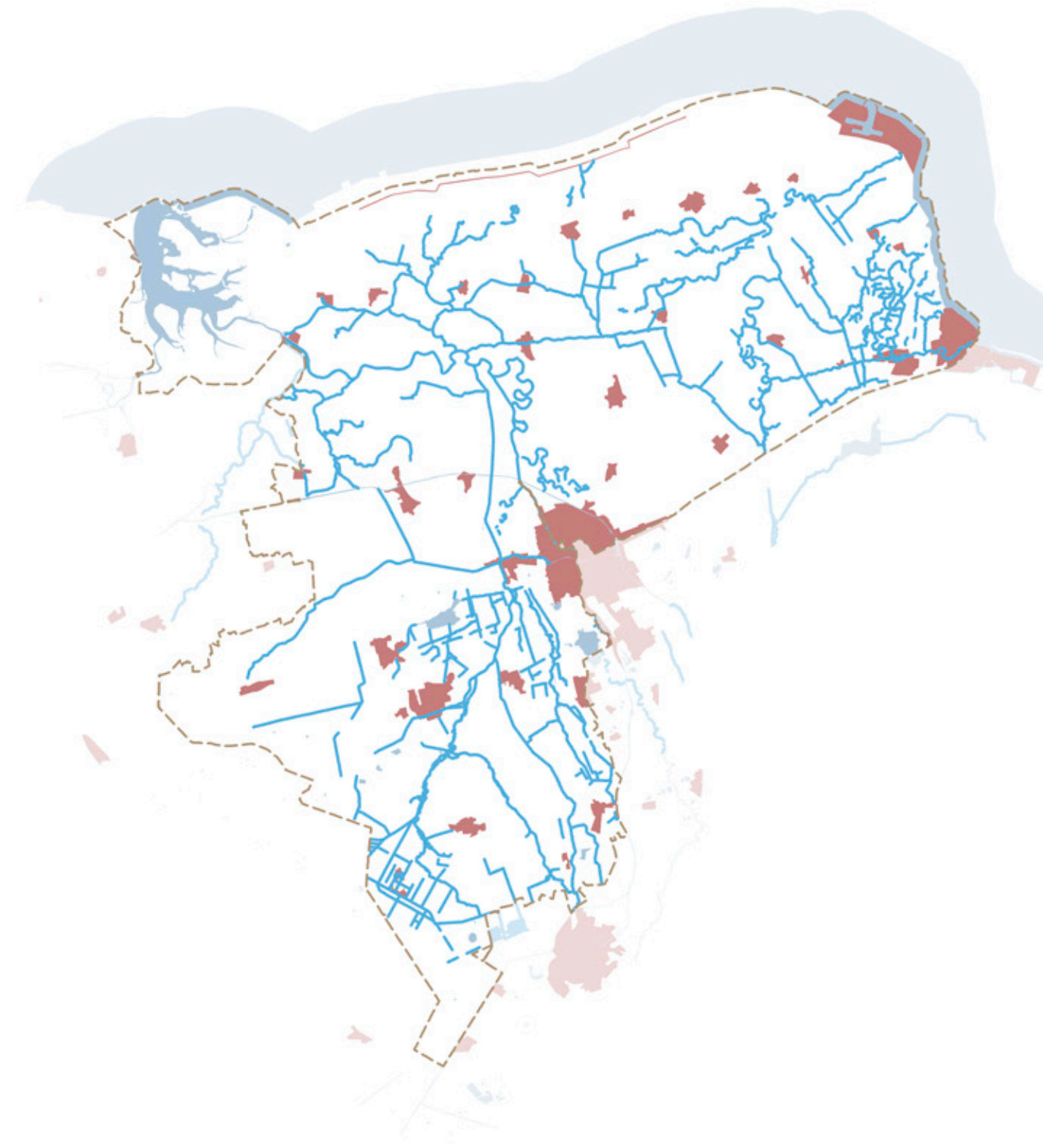
- We brengen ons erfgoed op orde en dit is meer zichtbaar voor de omgeving.
- Vanuit onze eigen opgaven kijken we naar koppelkansen voor recreatief medegebruik.

Vervangingsopgaven, onderhoud en gebiedsplannen

- We voeren onderhoud uit volgens ons beheer & onderhoudsplan en onderhoudsprogrammering. Baggeren en oeververdediging krijgen daarbij de komende jaren extra aandacht.

We brengen het waterbelang in bij ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder:

- Woningbouwopgaven stad Groningen (Suikerunieterrein, Eemskanaalzone);
- Stedelijke ontwikkeling Leek;
- Herstructurering woningbouw aardbevingsgebied.

 Bebouwd gebied

We werken samen over de belangen heen:

- Faciliteren initiatieven voor circulariteit en duurzaamheid van partners;
- Verdere benutting effluent, grondstoffen en energie/ warmte vanuit onze zuiveringen;
- Faciliteren van de inwoners van het gebied met warmte uit ons water via aquathermie, mogelijk zelfs met lokaal hergebruik van water en grondstoffen uit onze rwzi's.

Hoe willen we dit doen?

Wij zijn faciliterend bij stedelijke ontwikkelingen rondom water. We zitten in de praktijk nu al vaker aan tafel en wachten niet op een toets achteraf. Voor het belang van water in ruimtelijke ontwikkelingen nemen we een proactieve adviserende rol. We geven helder aan waar we voor staan en willen met gemeenten samenwerken aan de kaders voor ontwikkelingen, zoals: samenwerken in omgevingsvisies en afstemming over omgevingswaarden; omgevingsvisie en omgevingswaarden maken van een 'routekaart stedelijke groei' samen met de gemeente Groningen

Vanuit ons belang kunnen we noodzakelijke onderzoeken meefinancieren.

Met gemeenten werken we samen in de waterketen en andere samenwerkingsverbanden. De verbetering van de waterkwaliteit gaat deels over gemeentelijke assets gaat. Zo willen we het aantal overstorten op onze wateren verminderen. We zoeken de samenwerking op om te kijken naar brede oplossingen, bijvoorbeeld door het afkoppelen van regenwater. We geven dit vorm vanuit het 'uitvoeringsprogramma waterketen' ([link gezuiverd water](#))

Voor elk van onze zuiveringen in de eigen zuiveringskring maken we een routekaart waaruit een visie voortvloeit. Samen met onze partners en inwoners onderzoeken we het toekomstbeeld en de relatie van de zuivering met de directe omgeving.

Voor onze inwoners is de beleving van water belangrijk. Het kunnen genieten van water krijgt daarom een plek in projecten die we uitvoeren.

Wat is de opgave?

We zijn een financieel gezonde organisatie die in staat is dit waterbeheerprogramma en de waterbeheerprogramma's van de toekomst, uit te voeren in beschikbare tijd, capaciteit en financiële middelen.

Wat willen we bereiken de komende zes jaar?

- Uitvoering van het waterbeheerprogramma binnen de financieel gestelde kaders.
- Een belastingtarief dat zich in gelijke tred ontwikkelt met andere waterschappen die een soortgelijke opgave hebben.

Wat zijn de kaders?

- Treasurystatuut;
- Verordening uitgangspunten voor het financiële beleid en voor het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie.

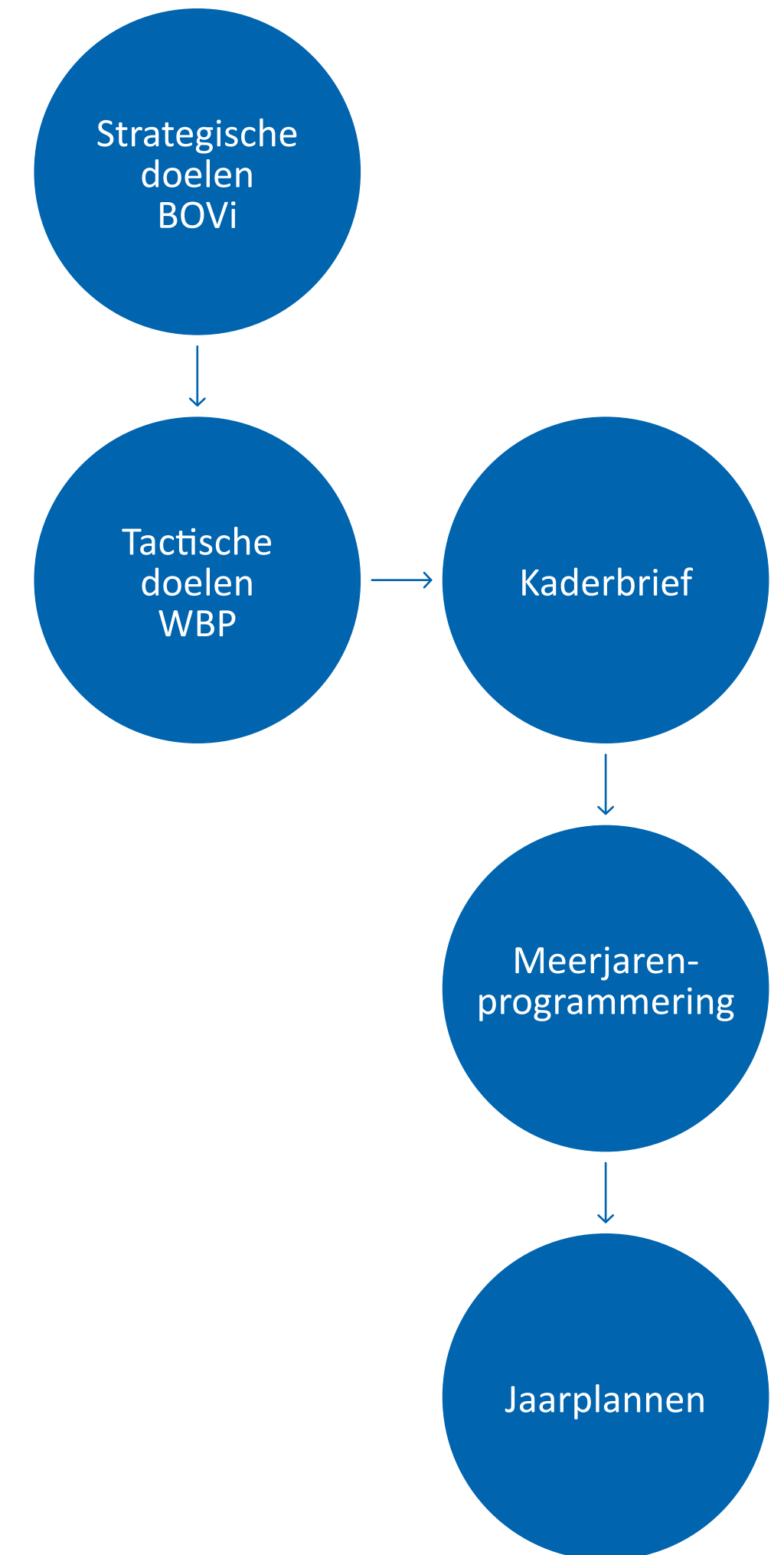
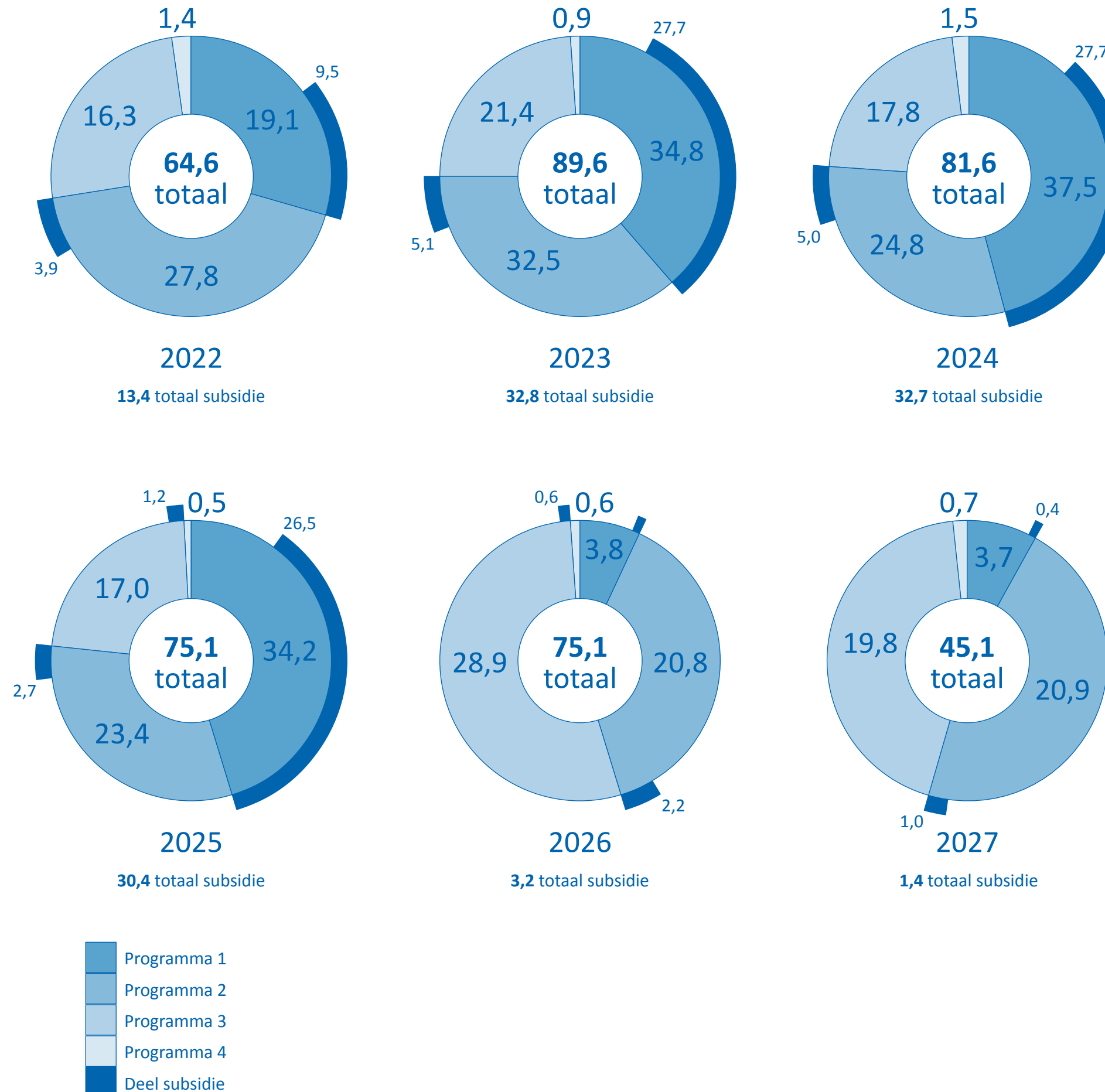
Hoe houden we koers?

Het waterbeheerprogramma sturen we met onze P&C-cyclus. We plannen, voeren uit en stellen waar nodig bij om binnen onze gestelde kaders de werkzaamheden zo doeltreffend mogelijk te realiseren. De uitgangspunten hierbij zijn:

- Een gemiddeld netto investeringsvolume van € 50 miljoen per jaar;
- Een behapbare bruto investering (incl. subsidies) voor de organisatie;
- Een stabiele bezetting van 308 fte;
- Tariefstijging van ca. 4% per jaar;
- Schuldenplafond niet laten stijgen maar afvlakken over een langere periode.

Overzicht investeringen WBP 2022-2027

Bedragen betreffen miljoenen

Ons werk van de toekomst

Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

Afkoppelen

Regenwater van daken en verhardingen loskoppelen van (of niet aansluiten op) een rioolwaterleiding maar apart opvangen, zuiveren, opslaan en hergebruiken.

Assetmanagement

Gecoördineerde activiteiten van een organisatie om waarde te realiseren uit assets

Adaptief deltamanagement

Aanpak om op een verstandige manier om te gaan met onzekerheden door ver vooruit te kijken en met die vergezichten te verbinden met het heden.

Blue Deal

internationaal programma van de 21 waterschappen in samenwerking met het ministerie van Buitenlandse Zaken en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om 20 miljoen mensen wereldwijd toegang geven tot voldoende, schoon en veilig water

Beheergebied

Het gebied waarbinnen het waterschap haar taken uitvoert. Er wordt bij alle inwoners waterschapsbelasting geheven om de uitoefening van taken mogelijk te maken.

Buitendijkse gebieden

gronden gelegen aan de zeezijde van een waterkering

Boezem

De boezem is het oppervlaktewater dat polderwater opvangt en afvoert. Het is dat deel van het oppervlaktewater binnen een waterschap dat geen vast peil heeft.

BOVi

Het waterschap heeft een lange termijn visie gemaakt: de Blauwe Omgevings Visie (BOVi). Hierin worden ontwikkelingen voor een toekomstbestendig gebied verwoord.

Dijktraject

logische eenheid binnen een primaire waterkering waar een wettelijke normering geldt

Emissie

Om een goede waterkwaliteit te bereiken zet het waterschap met een emissiebeheerplan een strategie uit om uitstoot of uitspoelen van milieubelastende stoffen tot het gewenste niveau terug te dringen

Extensief maaien

Bij extensief maaien wordt zeer beperkt gemaaid (één keer of twee keer per jaar). Omdat het maaisel wordt afgevoerd, krijgen diverse plantensoorten en ook bloemen een kans zich te ontwikkelen.

Exoot

Een plant- of diersoort dat zich buiten zijn oorspronkelijke verspreidingsgebied heeft gevestigd in een gebied of land waar het oorspronkelijk niet vandaan komt, bijvoorbeeld muskusrat of grote waternevel

Hittestress

lichamelijke klachten bij mensen of dieren veroorzaakt door extreme hitte

IBA's

Een Individuele Behandeling van Afvalwater (IBA), is een systeem dat het gebruikte huishoudelijk water van een enkel gebouw zuivert.

Keur

Waterschapsverordening met regels over wat er wel en niet mag in en rondom watergangen, waterkeringen en regenwaterbuffers

Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie is de mate waarin we de omgeving kunnen aanpassen aan klimaatverandering.

Legger

Register dat bepaalt wie een watergang of waterkering beheert en onderhoudt en waar de Keur van toepassing is

Lozingsnorm

Een gehanteerde norm voor de maximaal toelaatbare belasting van een ongezuiverde waterstroom op een bepaald milieubelastend aspect

Meerlaagse veiligheid

waterveiligheidsbenadering volgens drie 'lagen':

- Preventie
- Het realiseren van een duurzame ruimtelijke inrichting
- Voorbereiding op een mogelijke overstroming

Monitoren

Meten of er aan de doelstelling is voldaan met behulp van een meetprogramma.

Natura 2000

Samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. Het netwerk omvat gebieden die zijn beschermd op grond van de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992).

Nationaal Bestuursakkoord Water

Overheden leggen in het NBW vast op welke wijze, met welke middelen en langs welk tijdsplan zij gezamenlijk de grote wateropgave voor Nederland in de 21e eeuw willen aanpakken. Het akkoord benadrukt de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het op orde krijgen en houden van het totale watersysteem. Het geeft aan welke instrumenten ingezet worden om de opgave te realiseren, welke taken en verantwoordelijkheden iedere partij daarbij heeft en hoe partijen elkaar in staat willen stellen hun taken uit te voeren.

Normeringskaart

Kaart met de door de provincie vastgestelde normering regionale wateroverlast gekoppeld aan de perspectieven in de Provinciale Omgevingsvisie (POVI)

Omgevingsverordening

Verordening die alle provinciale regels voor de fysieke leefomgeving bevat

Omgevingswet

een aangenomen wet met verwachte ingangsdatum 1-1-2022 die een verregaande vereenvoudiging van het stelsel van wetgeving voor de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving beoogt, door tientallen wetten en honderden regels te bundelen in één nieuwe wet

Overstromingsrisico

Beschrijving van de kans dat er een overstroming plaatsvindt en de gevolgen die zo'n overstroming kan hebben

Ons werk van de toekomst

Piekafvoer

Hoogste afvoer tijdens of na een regenperiode

Primaire waterkering

De primaire waterkeringen houden het buitenwater tegen (zee, grote rivieren).

De primaire waterkeringen zijn ingedeeld in dijktrajecten. Er gelden veiligheidsnormen waar de primaire keringen aan moet voldoen.

Regionale kering

De regionale waterkeringen houden het binnenwater (maren, diepen en kanalen) tegen. Er zijn dijkkringen die zorgen dat het water zich bij een overstroming alleen binnen de dijkkring verspreidt.

RWZI

Een rioolwaterzuiveringsinstallatie zuivert het gebruikte water van huishoudens, bedrijven en het hemelwater van wegverhardingen dat via het riool wordt afgevoerd. Na zuiveren wordt het effluent (schone water) geloosd op kanalen of rivieren.

Schouw

De schouw is het toezicht op het beheer en onderhoud van waterstaatswerken (watergangen, waterkeringen en kunstwerken) Het is een visuele inspectie en wordt steeds vaker met behulp van digitale instrumenten (drones/satelliet) uitgevoerd.

Spuien

Spuien is het lozen van water door een spuisluis, vaak op de zee. Omdat het peil van het buitenwater door de getijden werking verschilt, kan er alleen met laag water worden gespuid.

Waterbeheer

Stroombaanmaaien

het maaien van waterplanten wordt beperkt tot een deel van de watergang (de stroombaan). Het effect op variatie in de waterpeilen wordt hierdoor verminderd, tevens wordt het waterleven in de watergang verbeterd.

Vervuilingseenheden

De vervuilingseenheid (VE) is de eenheid waarin de vervuiling van afvalwater wordt gemeten en waarmee in Nederland de verontreinigingsheffing en zuiveringsheffing worden vastgesteld.

Verzilting

Het geleidelijk toenemen van het zoutgehalte van bodem of water. Meestal veroorzaakt door zoute kwel (opwelling) waarbij zeewater via de ondergrond het land binnendringt. Polders hebben hier het meest mee te maken. Door de ontwatering van deze gebieden neemt de kweldruk vanuit de diepere bodemlagen toe. Deze diepe lagen bevatten brak water.

Waterketen

De waterketen start bij het winnen van water voor drinkwaterproductie tot het lozen van effluent (gezuiverd afvalwater) op het oppervlaktewater. In Groningen heeft de waterketen ook betrekking op het samenwerkingsverband tussen drinkwaterbedrijven, gemeenten en waterschappen.

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

Watersysteemanalyse

Een watersysteemanalyse wordt uitgevoerd om de waterkwaliteit te onderzoeken. Europese regelgeving (de Kaderrichtlijn Water) stelt dat de waterkwaliteitsdoelen elke zes jaar beoordeeld moeten worden. Op basis hiervan kunnen vervolgmaatregelen worden bepaald.

Waterbergingsgebied

Een waterbergingsgebied is een gebied dat dient om (tijdelijk) water te bergen om overstromingen of andere wateroverlast te voorkomen. Ook kan het worden ingezet om langer water vast te houden.

Zuiveringskring

Een afbakening van een gebied, waarbinnen al het gebruikte water naar één van onze rioolwaterzuiveringen wordt afgevoerd om daar gezuiverd te worden. aaaaa

Ons werk van de toekomst

Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

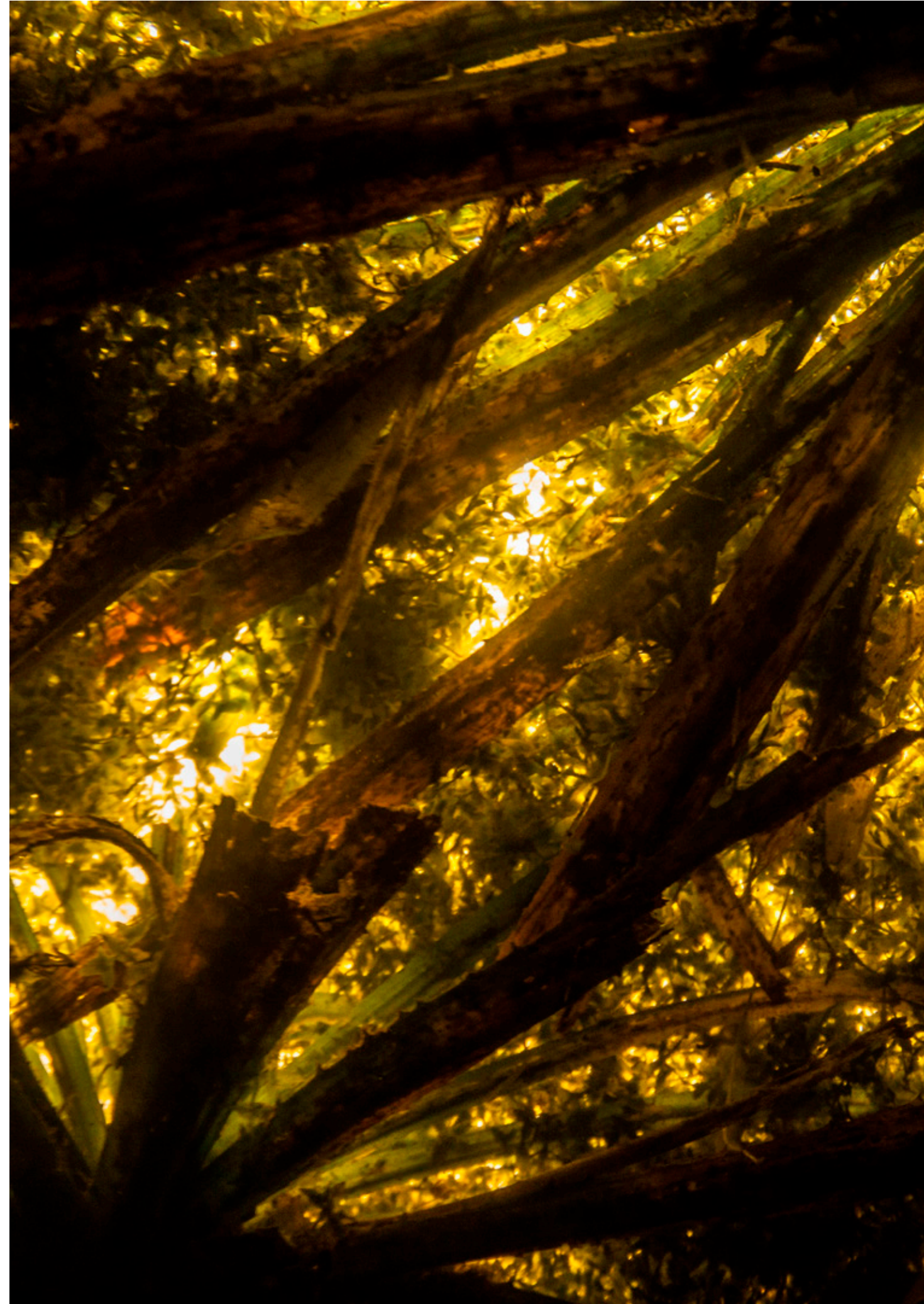
Op elke praatplaat geven we de belangrijkste kaders aan. Dit zijn de Europese, Nederlandse of regionale beleidskaders, wetten, regels en afspraken waar we ons aan moeten houden. Daarnaast hebben we beleid voor activiteiten in ons eigen beheergebied. Hier zijn de belangrijkste samengevat, de lijst is niet volledig.

Europese en mondiale richtlijnen

- Richtlijn Overstromingsrisico's
- Kaderrichtlijn Water
- Zwemwaterrichtlijn
- Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn
- Nitraatrichtlijn
- Sustainable Development Goals
- Verdrag van Malta, Conventie van Valletta
- Conventie inzake Biologische Diversiteit en de Europese biodiversiteitsstrategie
- Natura 2000

Nationale wetten en programma's

- Waterwet (per 2022 opgegaan in de Omgevingswet) Omgevingswet
- Bestuursakkoord Water
- Deltabeslissingen Waterveiligheid, Zoetwaterstrategie en Ruimtelijke adaptatie
- Klimaatakkoord / Klimaatwet
- Besluit kwaliteitseisen en monitoring water
- Drinkwaterwet
- Wet natuurbescherming / Gedragscode Wet natuurbescherming voor waterschappen
- Deltaplan Hoge Zandgronden
- Hoogwaterbeschermingsprogramma
- Zorgplicht Primaire Waterkeringen
- Nationaal Waterplan
- Activiteitenbesluit milieubeheer
- Besluit lozen buiten inrichtingen
- Besluit lozing afvalwater huishoudens
- Wet veiligheidsregio
- Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden
- Nederland circulair in 2050 en Grondstoffenakkoord
- Realisatieplan Visie LNV op kringlooplandbouw 'Op weg met nieuw perspectief'
- Visie Waterveiligheid Unie van Waterschappen

Provinciaal beleid en regelgeving

- Provinciale Omgevingsvisie Groningen
- Provinciale Omgevingsvisie Drenthe
- Provinciaal/regionaal Waterprogramma
- Provinciale Omgevingsverordening
- Partnercontract???

Beleid en regels Waterschap Noorderzijlvest

- Blauwe omgevingsvisie
- Waterschapsverordening
- Legger Waterschap Noorderzijlvest
- Onderhoudslegger (nog te ontwikkelen)
- Beleid peilbeheer en peilbesluiten
- Beleidnotitie grondwaterbeheer waterschap Noorderzijlvest 2013-2015
- Noorderzijlvest Effluentbeleid
- Afwegingskader voor het type waterkeringen
- Droge voeten
- Biodiversiteitsvisie
- Beleidsstuk Landschap & Cultuurhistorie
- Technische uitgangspunten dijkversterkingen

Akkoorden door Waterschap Noorderzijlvest ondertekend

- Green Deal Energie
- Blue Deal

Duurzaamheid

Voor een volledig overzicht van de geldende wetten, akkoorden en kaders waarmee we onze duurzame ambitie vormgeven, verwijzen we naar het Beleidskader Duurzaamheid 2021.

Deltabeslissingen

- Deltabeslissing Waterveiligheid
- Deltabeslissing Zoetwater
- Deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie
- Deltabeslissing IJsselmeergebied

Ons werk van de toekomst

Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

Bijlage 4 - Kaderrichtlijn Water Maatregelen

Ons werk van de toekomst

Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

Maatregel	Waterlichaam	Aantal	Eenheid
Inrichtings- en fysieke maatregelen			
Aanleg eilandjes	Leekstermeer	1	stuks
Dood hout inbrengen	Dwarsdiepgebied	9,4	km
Effecten pleziervaart (golfslag) reduceren	Damsterdiep-Nieuwediep	1	stuks
Creëren van verbinding voor vissen tussen wad en Lauwersmeer	Lauwersmeer	6	%
Hydromorfologie op orde brengen / hermeanderen	Benedenlopen Eelder- en Peizerdiep	12	km
	Bovenlopen Eelder- en Peizerdiep	8	km
	Dwarsdiepgebied	6,1	km
	Reitdiep-Kommerzijl	37,5	km
Kunstmatige structuren	Damsterdiep-Nieuwediep	2,5	km
	Paterswoldsemeer	10	stuks
Herstellen oude meanders	Reitdiep-Kommerzijl	1	stuks
NVO's	Boterdiep-Winsumerdiep	1,5	km
	Damsterdiep-Nieuwediep	1,3	km
	Hoendiep-Aduarderdiep	0,3	km
	Leekstermeer	1	km
	Maren-DG Fivelingo	0,8	km
	Maren-DG Reitdiep	1,2	km
	Matslootgebied	0,3	km
	NO Kustpolders	0,3	km
	Reitdiep-Kommerzijl	0,7	km
NVO's/NVZ's, in combinatie met beperken bladival	Paterswoldsemeer	6	ha
Vispassages	Benedenlopen Eelder- en Peizerdiep	1	stuks
	Boterdiep-Winsumerdiep	1	stuks
	Bovenlopen Eelder- en Peizerdiep	7	stuks
	Damsterdiep-Nieuwediep	1	stuks
	Dwarsdiepgebied	3	stuks
	Kanalen-DG Hellend-Gestuwd	5	stuks
	Maren-DG Fivelingo	4	stuks
	Maren-DG Reitdiep	8	stuks
Water in de haarvaten vasthouden	Benedenlopen Eelder- en Peizerdiep	75	%
	Bovenlopen Eelder- en Peizerdiep	76	%
	Dwarsdiepgebied	87	%

Ons werk van de toekomst

Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

Maatregel	Waterlichaam	Aantal	Eenheid
Emissiereductiemaatregelen			
Afwenteling tegengaan	alle	15	stuks
IBA's aanpakken	Maren-DG Fivelingo	459	stuks
	Boterdiep-Winsumerdiep	259	stuks
	Damsterdiep-Nieuwediep	144	stuks
	Dwarsdiepgebied	193	stuks
	Maren-DG Reitdiep	992	stuks
	NO Kustpolders	170	stuks
Stimuleren gebruik vuilwatertanks	Damsterdiep-Nieuwediep	1	stuks
Relevante overstorten saneren	Benedenlopen Eelder- en Peizerdiep	4	stuks
	Boterdiep-Winsumerdiep	7	stuks
	Bovenlopen Eelder- en Peizerdiep	4	stuks
	Damsterdiep-Nieuwediep	38	stuks
	Hoendiep-Aduarderdiep	7	stuks
	Kanalen-DG Hellend-Gestuwd	5	stuks
	Maren-DG Fivelingo	13	stuks
	Maren-DG Reitdiep	15	stuks
	Matslootgebied	2	stuks
	Reitdiep-Kommerzijl	1	stuks
RWZI's verbeteren	Hoendiep-Aduarderdiep	1	stuks
	Leekstermeer	1	stuks
	Maren-DG Reitdiep	1	stuks
Verminderen emissie nutriënten landbouw	Damsterdiep-Nieuwediep	1	stuks
	Hoendiep-Aduarderdiep	1	stuks
	Boterdiep-Winsumerdiep	1	stuks
	Kanalen-DG Hellend-Gestuwd	1	stuks
	Maren-DG Fivelingo	1	stuks
	Maren-DG Reitdiep	1	stuks
	Matslootgebied	1	stuks
Verminderen emissie gewasbeschermingsmiddelen	Maren-DG Fivelingo	1	stuks
	NO Kustpolders	1	stuks

Ons werk van de toekomst

Waterbeheer

Uitdagingen

Programma's

Gebieden

Koers houden

Maatregel	Waterlichaam	Aantal	Eenheid
<i>Kennis- en beheermaatregelen</i>			
Onderzoek en instellen natuurlijk peilbeheer	Boterdiep-Winsumerdiep	36	ha
	Damsterdiep-Nieuwediep	66	ha
	Hoendiep-Aduarderdiep	88	ha
	Lauwersmeer	2400	ha
	Leekstermeer	175	ha
	Maren-DG Fivelingo	29	ha
	NO Kustpolders	17	ha
Afschermen rietoevers tegen koeien	Lauwersmeer	45	km
Graskarperverbod handhaven	Leekstermeer	1	stuks
Monitoren effecten aangelegde NVO's	Damsterdiep-Nieuwediep	3	meetpunt
Overwegen herintroductie macrofauna/fyten	Benedenlopen Eelder- en Peizerdiep	1	stuks
	Bovenlopen Eelder- en Peizerdiep	1	stuks
	Dwarsdiepgebied	1	stuks
	Lauwersmeer	1	stuks
	NO Kustpolders	1	stuks
	Reitdiep-Kommerzijl	1	stuks
Stroombaanmaaien	Benedenlopen Eelder- en Peizerdiep	32	km
	Bovenlopen Eelder- en Peizerdiep	22,8	km
	Dwarsdiepgebied	9,4	km
Preventief maaien	Paterswoldsemeer	258	ha